

บรรณนิทัศน์เรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

สารนิพนธ์
ของ
นายวิชัย กุศลส่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

371.146016
Q 539B
ร.3

บรรณนิทัศน์เรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

บทคัดย่อ

ของ

นายวิชัย กุศลส่ง

S 227493

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2547

h 258040

วิชัย กุศลส่ง. (2547). *บรรณนิทัศน์เรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน*. สารนิพนธ์

กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ.

บรรณนิทัศน์เล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำฐานข้อมูลจาก เอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตั้งแต่พุทธศักราช 2535 – 2547 โดยรวบรวมค้นคว้าจาก หนังสือและตำราจำนวน 36 เรื่อง จากวารสาร จำนวน 17 เรื่อง และงานวิจัยจำนวน 56 เรื่อง โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้ คือ หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน รูปแบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำดรรชนีโดยเรียงลำดับตัวอักษรตามแบบพจนานุกรม แบ่งเป็น ดรรชนีชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และหัวเรื่อง ผู้สนใจสามารถสืบค้นได้จากบรรณนิทัศน์เล่มนี้

ผลที่ได้รับจากการศึกษา หนังสือและตำรา วารสาร และงานวิจัย มานำเสนอในรูปแบบบรรณนิทัศน์ที่เกี่ยวกับเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นฐานข้อมูลตามกรอบแนวคิด 5 เรื่อง คือ หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน รูปแบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบข้อมูล เนื้อหาสาระอย่างกว้าง ๆ ของเอกสารนี้ อันจะเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้นำความรู้ ความคิด และทฤษฎีดังกล่าวไปพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ANNOTATION ABOUT INTERNAL EDUCATIONAL SUPERVISION

AN ABSTRACT

BY

MR.WICHAI KUSONSONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

October 2004

Wichai Kusonsong. (2004). *Annotation About Internal Educational Supervision*.

Master's Project M.Ed. (Educational Administration). Bangkok :

Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Asst. Prof.

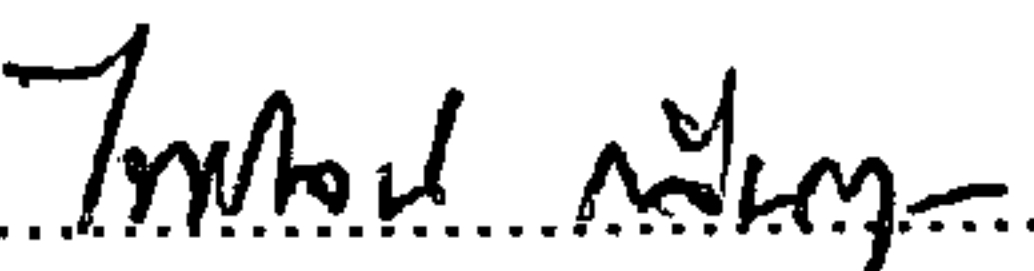
Dr. Phairojana Klinkularb

The purposes of this annotation were to compile database from documents, publications, and research findings concerning school education management supervision. The annotator had engaged in the pursuit of its contents that were of the occurrences from B.E. 2535 to 2547. They were collected and compiled as the number of titles as the following: 36 from treatises and books; 17 from journals; and 56 from research works. The scope of this annotation included the following matters: the principles of school education management supervision; the process of school education management supervision; the patterns of school education management supervision; the roles of personnel involving school education management supervision; and the development of school education management supervision. Indices of this annotation were arranged according to the alphabet as in a dictionary. They were divided into title index, author index, and heading index as could be seen in this annotation.

The findings collected and compiled from treatises and books, journals, and research works were presented in the form of annotation concerning school education management supervision. They were the database of the following 5 frames of thought: the principles of school education management supervision; the process of school education management supervision; the patterns of school education management supervision; the roles of personnel involving school education management supervision; and the development of school education management supervision. This was intended to provide the readers the information and the essence of this annotation in a broad sense to which it could play as a guideline for searching further information concerned. In addition, it could be beneficial to administrators, teachers, and personnel being involved as they could apply certain knowledge, thoughts, and theories mentioned in this annotation in improving, developing, and manipulating internal educational supervision.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

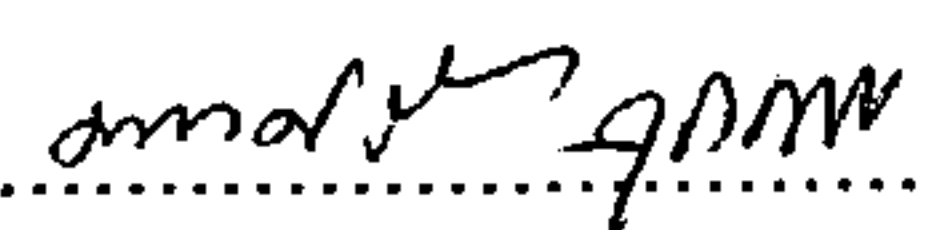
....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

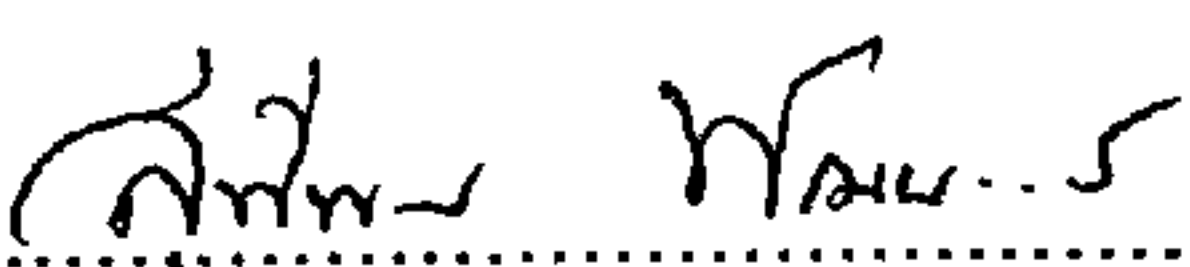
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

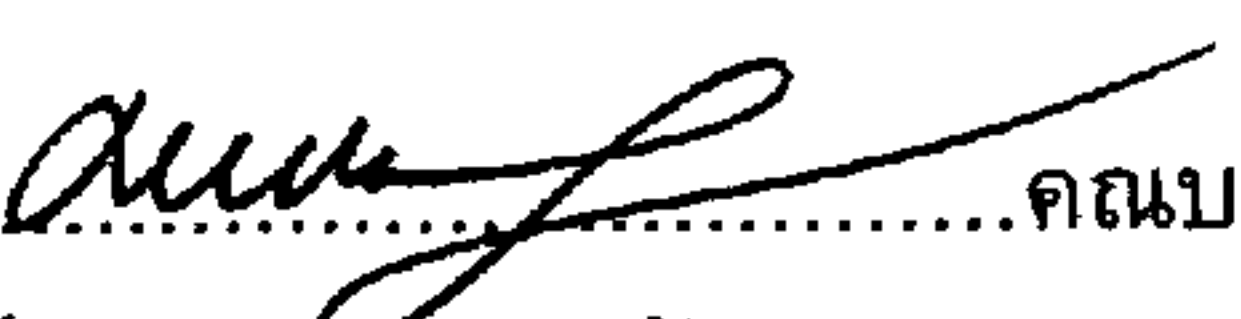
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

..........กรรมการ
(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานีธิ)

..........กรรมการ
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุกุล)
วันที่ 11...เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงด้วยการได้รับความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ซึ่งท่านให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษา แนะนำตรวจทานและแก้ไขจนสารนิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี คณะกรรมการพิจารณา โครงการสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาแนะนำตรวจทานแก้ไขในวิธีการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ประธาน คณะกรรมการสอบ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ซึ่งได้ให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจพิจารณาแก้ไขให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

สำหรับบุคคลสำคัญยิ่ง ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือห่วงใยและให้กำลังใจอยู่เสมอ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ คือ อาจารย์สาคร กุศลส่ง ตลอดจน เพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจอยู่เสมอที่ส่งเสริมสนับสนุนการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชา คณะครูอาจารย์ทุกท่าน ที่แนะนำส่งเสริมมาตลอด

วิชัย กุศลส่ง

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ความสำคัญของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
แหล่งข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	7
หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	10
กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	13
รูปแบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	17
บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	22
การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	27
บรรณนิทัศน์.....	30
ความหมายของบรรณนิทัศน์.....	30
หลักการเขียนบรรณนิทัศน์.....	30
ลักษณะของบรรณนิทัศน์.....	31
ประโยชน์ของบรรณนิทัศน์.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33

3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์.....	39
การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์.....	40
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์ หนังสือและตำรา.....	40
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์ บทความ.....	42
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์ งานวิจัย.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) การจัดทำบรรณนิทัศน์	
บรรณนิชื้อเรื่อง.....	48
ตัวอย่างบรรณนิชื้อเรื่อง.....	48
บรรณนิชื้อผู้แต่ง.....	49
ตัวอย่างบรรณนิชื้อผู้แต่ง.....	49
บรรณนิหวัเรื่อง.....	49
ตัวอย่างบรรณนิหวัเรื่อง.....	49
การจัดทำบรรณานุกรม.....	50
ตัวอย่างบรรณานุกรม หนังสือและตำรา.....	50
ตัวอย่างบรรณานุกรมบทความ.....	50
ตัวอย่างบรรณานุกรม งานวิจัย.....	50
4 บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา.....	51
5 บรรณนิทัศน์จากวารสาร.....	76
6 บรรณนิทัศน์งานวิจัย.....	85
 บรรณานุกรม	 146
 บรรณนิทัศน์.....	 158
บรรณนิผู้แต่ง.....	158
บรรณนิชื้อเรื่อง.....	162
บรรณนิหวัเรื่อง.....	168
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	 170

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ ในการดำเนินการดังกล่าว การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาจะสำเร็จได้ต้องใช้เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ในการปฏิรูปครูและบุคลากร บุคคลที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 คือ ครู

การนิเทศการศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้ในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ผลของการนิเทศจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงผลงานที่ออกมาว่าจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดหรือมีข้อบกพร่องเพียงไรบ้าง ดังนั้นผลการนิเทศจะต้องสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ เช่น ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน วิธีการให้ข้อมูลอาจใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งตามความเหมาะสม (อเนก ส่งแสง. 2540 : 1) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียน การสอนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ (ชาญชัย อาจิณสมภาร. 2546 : 5) ซึ่งการนิเทศนี้ต้องเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ (สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 7)

การนิเทศการศึกษาเป็นที่รู้จักกันในฐานะที่เป็นงานของศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นบุคลากรภายนอกสถานศึกษาประการสำคัญสมัยก่อนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีจำนวนจำกัด ดังนั้นการช่วยเหลือครูประจำการให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นจึงต้องอาศัยศึกษานิเทศก์ แต่การดำเนินการยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ประกอบกับปัจจุบันครูอาจารย์มีคุณวุฒิสูงขึ้น โรงเรียนมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ระบบการนิเทศการศึกษาจึงต้องพัฒนาปรับปรุงให้ทันกับสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนไป การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจึงเป็นแนวทางหนึ่งในความพยายามที่จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2542 : 175) ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพและผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน (สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 12)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกโดยทั่วๆ ไปการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะเกิดผลสำเร็จจำเป็นต้องพัฒนาทั้งระบบ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีความสัมพันธ์และเกื้อกูล

ซึ่งกันและกัน ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องใช้ความรู้ความสามารถจัดการศึกษา ในโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด (สรุฐิ ศิลปอนันต์. 2534 : 16)

การนิเทศการศึกษาภายในเป็นการนิเทศที่ดำเนินการภายในโรงเรียน โดยมีผู้บริหาร และบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ (นิกร เพ็ญเวียง. 2537 : 13)

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ ในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทางที่จะให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2540 : 7) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 176) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็น กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียน การสอนให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สูงขึ้น

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นวิธีการนิเทศที่มีความจำเป็นและเหมาะสม กับสภาพปัจจุบันเพราะเป็นหน้าที่ของผู้บริหารอย่างหนึ่ง การรอนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกโรงเรียนย่อมเป็นไปได้ยาก เนื่องจากจำนวนศึกษานิเทศก์มีจำกัด ไม่สามารถทำการนิเทศครูได้อย่างทั่วถึงกับทั้งสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ โรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกันดังนั้นบุคลากรในโรงเรียนจึงควรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้เกิดผลอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ (อเนก ส่งแสง. 2540 : 135) ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนมีปัญหาหลัก 2 ประเด็น การนิเทศ ไม่ทั่วถึง และการนิเทศไม่มีคุณภาพ จากการที่การนิเทศภายนอกไม่ทั่วถึงประกอบกับความ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูดี มิใช่สอนดีมีความรู้ ประพฤติดีเท่านั้น หากยังต้องบริหารเวลา และพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงจำเป็นต้องมีการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียน (ชาวี มณีสรี. 2542 : 202)

ภารกิจหลักที่สำคัญของโรงเรียน คือการดำเนินการให้มีการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียน ให้สามารถสร้างเสริมนักเรียนให้มีพัฒนาการทุกด้านเต็มตามวัยและตามศักยภาพ บุคลากรสำคัญที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการกิจหลักนี้ให้บรรลุผล คือ ครูผู้สอน การนิเทศที่จัดขึ้น ภายในโรงเรียนโดยความร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของ ผู้บริหารโรงเรียนที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการรวมพลังครูและ การพัฒนาครูให้มีความ สามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์และร่วมมือกันวางแผนในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันครูก็มี ขวัญกำลังใจดีมีความภาคภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานของตนเองทำให้เกิดการ พัฒนาดนเองที่ถาวร (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2541 : 52) หรือ การนิเทศ คือ การส่งเสริม

สนับสนุนหรือช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติภาระกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพโดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำกับในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู หรืออาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายสำคัญในการนิเทศภายใน คือ การสร้างครูมืออาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541ก : 43 – 44) ในศาสตร์แห่งการนิเทศมีหลายรูปแบบ แต่ในแนวทางปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่โรงเรียนเป็นลำดับแรก การจะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่โรงเรียนได้ต้องประกอบสำคัญ คือ ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิดและการจัดกระบวนการเรียนการสอน มุ่งเน้นไปที่การนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในโรงเรียน การนิเทศจึงมีความสำคัญเพื่อช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในทางปฏิบัติการนิเทศ การศึกษายังมีการปฏิบัติกันน้อยเพราะยังยึดถือความรู้สึกเดิมกันอยู่ คือ ผู้นิเทศต้องมี คุณสมบัติเหนือกว่าผู้รับการนิเทศ ทำให้เกิดการไม่ยอมรับและการไม่กล้าปฏิบัติการนิเทศแต่ความเป็นจริงแล้วการนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยดึงเอาความสามารถพิเศษของแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นในหมู่คณะก่อให้เกิดพลังความคิดและพลังที่จะผลักดันให้งานก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กมล ภูประเสริฐ. 2544 : 59)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญของการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเป็นอย่างมาก (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2543 : 41) สำหรับบทบาทของครูใหญ่ในฐานะเป็นผู้นิเทศควรมีบทบาทในฐานะผู้นำในด้านการจัดและดำเนินงานในหน่วยงานการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากรและการสร้างขวัญของครู (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2538 : 67) ซึ่งในปัจจุบันบทบาทการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารโรงเรียนจะไม่ทำตามลำพังแต่จะประสานกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนอย่างใกล้ชิดและเหมาะสม และถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะแสวงหาโอกาสของการมีส่วนร่วมในการรับรู้ และทำความเข้าใจกรอบความคิดดังกล่าวให้กับครูทุกคนในโรงเรียนแล้วร่วมกันแสวงหารูปแบบกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบ วิธีการนิเทศที่เหมาะสม การสร้างและการใช้เครื่องมือที่เหมาะสม (ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. 2538 : 30) ดังนั้นการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีความจำเป็นสำหรับครู เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นการนำเอาความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา มาปฏิบัติเพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาวิธีการทำงานของตนเองเพราะสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน และในปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนมากมีความรู้ความสามารถเพียงพอจึงสมควรใช้บุคลากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเพราะบุคลากรมีความคุ้นเคยกันอยู่แล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 3)

ซึ่งสอดคล้องกับ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542 : 179) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการนำเอาความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกสู่ภายในโรงเรียนให้ครูเกิดการพัฒนาการทำงานของตนเองแต่การนิเทศจากภายนอกไม่อาจตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายใน

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเพราะเห็นว่าการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนไม่อาจจะเลยการปฏิบัติการนิเทศภายในได้ เพราะการนิเทศภายในเป็นความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน การนิเทศภายในโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็นกว่าการนิเทศจากภายนอก เพราะผู้นิเทศเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับปัญหาที่เกิดขึ้น ย่อมทราบข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ได้ดี สามารถกำหนดแนวทางร่วมกันแก้ไขได้ตรงจุด และทำได้รวดเร็ว เนื่องจากอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน จะช่วยสร้างความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยให้ครูสามารถทำการสอนได้ดีขึ้น เพราะผู้นิเทศได้ช่วยเหลือแนะนำ แก้ไขข้อผิดพลาด รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ร่วมกับครู เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตรงตามความมุ่งหมาย ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้จัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษารัชนี เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้นิเทศของโรงเรียนในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของตนเอง รวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน และผู้บริหารนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา

ขอบเขตของการศึกษามุ่งศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

5 ด้าน ดังนี้

1. หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
2. กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
3. รูปแบบของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 - 3.1. แบบของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 - 3.2. กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4. บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
5. การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

2. ขอบเขตของเอกสารที่ศึกษา

เอกสารที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้จากหนังสือและตำรา บทความจากวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 5 ด้าน ซึ่งได้มาจากหนังสือและตำรา บทความ และงานวิจัย ดังนี้ คือ หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน รูปแบบของ การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นเอกสารที่จัดพิมพ์ระหว่างปีพุทธศักราช 2535 – 2547 ดังนี้

- หนังสือและตำรา จำนวน 36 เล่ม
- บทความ จำนวน 17 เรื่อง
- งานวิจัย จำนวน 56 เล่ม

3.ขอบเขตของแหล่งที่ศึกษาค้นคว้า

1. หอสมุดแห่งชาติ
2. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
7. หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บรรณนิทัศน์ หมายถึง คำอธิบายสาระสำคัญของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ โดยย่อ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือโดยสังเขปว่าน่าสนใจและมีคุณค่าเพียงไร พร้อมทั้งลงรายละเอียดของหนังสือ ได้แก่ ผู้แต่ง ชื่อเรื่อง เดือน ปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์
2. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานของผู้บริหารร่วมกับครูในโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ

ภารกิจหลัก คือ การสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

3. หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง ความคิดรวบยอด กฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับที่จะนำไปตัดสินใช้ในการเลือกแนวทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีแห่งการแก้ปัญหาที่คาดว่าจะมีความเชื่อมั่นได้มากที่สุดไม่เฉพาะแต่อาศัยประสบการณ์เดิมเท่านั้นแต่อาจจะได้จากข้อเท็จจริงพื้นฐาน

4. กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง ขั้นตอนต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี พร้อมด้วยความรู้ เหตุผล ส่วนการดำเนินงานประกอบด้วย สภาพสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน มีการวางแผนกำหนดทางเลือก จากนั้นก็หาวิธีที่จะนิเทศที่ดีมาใช้ให้ตรงกับสภาพของปัญหา การดำเนินการปฏิบัติงาน ในขั้นสุดท้ายสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานและสรุปผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

5. รูปแบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง เทคนิคหรือกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือครูเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

6. บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนหมายถึงผู้ให้ การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศ ที่จะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

7. การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงวิธีการในการนิเทศเพื่อให้การนิเทศมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมและมี ประสิทธิภาพในการช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากอดีต จนถึงปัจจุบัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 - 1.1. ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 - 1.2. ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
2. หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
3. กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4. รูปแบบของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 - 4.1. แบบของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 - 4.2. กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
5. บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
6. การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
7. บรรณนิทัศน์
 - 7.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์
 - 7.2 หลักการเขียนของบรรณนิทัศน์
 - 7.3 ลักษณะของบรรณนิทัศน์
 - 7.4 ประโยชน์ของบรรณนิทัศน์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

- 1.1. ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดให้มีขึ้นในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือครูในการปรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสำหรับความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

อัญชลี กำพลรัตน์ (2534 : 78) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาแต่ละแห่งร่วมกันทำ เพื่อให้เกิดการส่งเสริม พัฒนา และแก้ปัญหาที่ดีภายในสถานศึกษานั้น ๆ ทำให้บุคลากรทุก

ระดับที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและส่งเสริมให้การเรียนการสอนและการดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

กิตติ ปาประโคน (2538 : 10) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการจัดให้มีการร่วมกันดำเนินงานของบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง แก้ไข ปรับปรุง การปฏิบัติงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ส่งผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียน

ประสาร โจนคุณธรรม (2540 : 11) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เยาวภา เดชะคุปต์ (2542 : 131) ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้อยู่ในโรงเรียนร่วมกันจัดทำเพื่อให้ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น และครูผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความพึงพอใจที่จะทำหน้าที่ของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพ การปฏิบัติงานของครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2. ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแต่เดิมเป็นหน้าที่และดำเนินการโดยบุคคลภายนอกโรงเรียนเพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญที่ช่วยให้ครูได้พัฒนาตนเองและได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 93-94) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ว่า

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนเพราะถ้าไม่มีการนิเทศแล้ว ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนอาจจะเอาแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องจากครูคนอื่น โดยไม่มีการปรับปรุงประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม

2. ครูควรได้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ ถ้าไม่ได้รับการนิเทศอาจแสดงออกในทางที่ผิด

3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะช่วยให้สามารถจำแนกคุณภาพครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและแนะนำความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียน โดยเฉพาะในกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้ จะเป็นการช่วยในการเก็บข้อมูล

5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่ต้องอบรมครู โดยกระทำต่อเนื่องกันไปเพราะไม่มีหลักประกันได้ว่าครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูมาแล้วจะเป็นครูที่มีคุณภาพดีตลอดไป โดยไม่ต้องมีการนิเทศเพราะความก้าวหน้าทางวิชาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ

6. เพื่อเป็นการช่วยครูให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียน เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์

7. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู และก่อให้เกิดความรู้สึก ปลอดภัยในการทำงาน เพื่อจะได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายปลายทางอันเดียวกัน มีความสามัคคี มีความรักและภูมิใจในอาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2541 : 52) ได้กำหนด ภาระกิจหลักของโรงเรียน คือ การดำเนินการให้มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้สามารถส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพ ทุกด้านบุคลากรสำคัญที่จะเป็นผู้ปฏิบัติภาระกิจหลักนี้ให้บรรลุผล คือ ครูผู้สอนครูเหล่านี้มี ความแตกต่างกันทั้งในด้านการปฏิบัติงานและความรู้ความสามารถ เจตคติต่อวิชาชีพ บุคลิกภาพและความต้องการ ภาระกิจหลักของครูคือการสอนจนประสบความสำเร็จตามความ ต้องการของหน่วยงาน การนิเทศที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนโดยความร่วมมือของครูทุกคนใน โรงเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการ รวมพลังครูและการพัฒนาครู ให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ให้ดียิ่งขึ้น ตอบสนองหลักสูตรยิ่งขึ้นในขณะเดียวกันครูก็มีความมั่นใจมีขวัญกำลังใจดี มี ความภาคภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานจนถึงขั้นเกิดความภาคภูมิใจก็จะปรับปรุง การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอจนเป็นนิสัย ทำให้เกิด การพัฒนาที่ถาวร ดังมีคำกล่าวว่า การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 179) กล่าวว่า การจัดการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนเนื่องจากบุคคลภายนอกไม่อาจตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้การนิเทศ การศึกษาภายในจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. ครูควรได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเรียนการสอนและความ ก้าวหน้าทางวิชาการ

2. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะช่วย ในการจำแนกคุณภาพครู และยังช่วยในการตัดสินใจปัญหาบางอย่างของโรงเรียน

3. การนิเทศสามารถกระตุ้นนำความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน โดยเฉพาะกรณีนำเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้จะเป็นการช่วยใน การเก็บข้อมูลในการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

4. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องให้ครูทำต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มีหลักประกันว่าครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูแล้วจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพตลอดไปโดยไม่ต้องมีการนิเทศ
 5. เพื่อเป็นการให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่ว ๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุวัตถุประสงค์
 6. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของครูและก่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภูมิใจในอาชีพครูที่ตนปฏิบัติอยู่
- สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาภายในมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ครูได้ร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของโรงเรียน คือ คุณภาพของผู้เรียน

2. หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาจึงต้องมีความรู้ในเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อทำการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีหลักในการนิเทศการศึกษาซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นในหลักของการนิเทศการศึกษาดังนี้

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 18) กล่าวว่า คำว่าหลักการ (Principles) มีความหมายที่พอจะสรุปได้ ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นที่เป็นเหตุให้เกิดสิ่งอื่น ๆ
2. ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงพื้นฐาน หรือความเชื่อมั่นอันเป็นที่ยอมรับซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่สภาพการอีกอย่างหนึ่งและเป็นสิ่งสำคัญที่จะควบคุมกิจกรรมและวิธีการสำหรับการปฏิบัติตามแนวนั้น
3. หลักการ หมายถึง คำกล่าวทั่ว ๆ ไป ซึ่งอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ตั้งแต่สองหรือหลายอย่างซึ่งใช้เป็นแนวทางสู่การกระทำหรือปฏิบัติ
4. หลักการ หมายถึง กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่จะนำไปตัดสินใช้ในการเลือกแนวทางปฏิบัติ
5. หลักการ คือ วิธีแห่งการแก้ปัญหาที่คาดว่าจะมีความเชื่อมั่นได้มากที่สุดไม่เฉพาะแต่อาศัยประสบการณ์เดิมเท่านั้นแต่อาจจะได้จากข้อเท็จจริงพื้นฐาน

ซารี มณีศรี (2538 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จในการช่วยครู นักเรียน และโรงเรียน ให้เป็นครู นักเรียนและโรงเรียนที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไปอาจทำได้โดย

- 1.1 จัดให้มีการฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพื่อให้ครูได้ทราบหลักวิธีการสอนทั่วไป
- 1.2 พัฒนาหลักวิชาความรู้ใช้เทคนิควิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ
- 1.3 มีความเชื่อมั่นในการสอนมีประสบการณ์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน
- 1.4 พัฒนาทัศนคติในการทำงานให้อยู่ในเกณฑ์ดี
- 1.5 ปรับปรุงแบบประมวลการเรียนรู้การสอน โครงการสอน จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-curricular activities) อันเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน
- 1.6 จัดทำอุปกรณ์การสอนชนิดต่าง ๆ ทั้งที่หาได้ในโรงเรียนและท้องถิ่น
- 1.7 เข้าใจเทคนิคการประเมินผล ช่วยให้มีประสบการณ์ในการเตรียมเครื่องมือประเมินผลชนิดต่าง ๆ สรุปผลการวัดผล วางแผนช่วยเหลือเด็กที่เรียนล่าช้า

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย

- 2.1 ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา (ด้านวิชาการ) มากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่ง (Status-based)
- 2.2 ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูได้ใช้ความสามารถเพื่อปรับปรุงการเรียนของเด็กให้ดีขึ้น
- 2.3 เปิดโอกาสให้ครูมีอิสระ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย
- 2.4 ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making)
- 2.5 อำนาจ (Authority) ย่อมเปลี่ยนแปลงตามครรลองคลองธรรมทุกคนมีโอกาสที่จะเป็นผู้นำหากมีความสามารถ
- 2.6 ความร่วมมือกันระหว่างครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศ คือการช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์

- 3.1 ควรหลีกเลี่ยงการบังคับการปฏิบัติที่ไม่ซื่อตรง (Cajoling) การประเมินค่าเข้มงวดตรวจตรา จัดมาตรฐาน และพิธีรีตรอง
- 3.2 ให้ครูได้พยายามคิดหาวิธีทำงานแบบใหม่ ๆ และครูอยากจะทำสร้างสรรค์หากเขารู้สึกมีความมั่นคงพอ

3.3 ปลอ่ยให้ครูได้คิดสร้างสรรค์ตามสติปัญญาของแต่ละคน

4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน

- 4.1 งานนิเทศและงานพัฒนาหลักสูตรไม่แยกกัน
- 4.2 การนิเทศเกี่ยวข้องกับปัญหาของการใช้หลักสูตร การพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์

การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

5. การนิเทศ คือการสร้างมนุษยสัมพันธ์

5.1 ยอมรับนับถือบุคคลอื่นเป็นพื้นฐานในการสร้างมนุษยสัมพันธ์

5.2 เห็นอกเห็นใจคนอื่นตรงไปตรงมาเพื่อสร้างมิตรไมตรี (Goodwill) กับคนอื่น

6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ (High staff morale)

6.1 ขวัญกำลังใจของครูสูงย่อมทำให้การสอนดีตามไปด้วย

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับขวัญของครู

6.3 วิชาชีพครูเหมือนวิชาชีพอื่น คือ ต้องการให้ได้รับการยกย่องชมเชย

การบำรุงขวัญ

6.4 กิจกรรมบางอย่างต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะด้าน

6.5 ไม่ขอร้องให้ครูทำในสิ่งที่ตัวเองก็ไม่อยากทำ

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยเฉพาะใน

ชนบท

7.1 ศึกษาและวางแผนเพื่อทราบความต้องการและปัญหาในชุมชนชนบท

7.2 ช่วยเหลือ เร่งเร้าครู ให้สำรวจแหล่งทรัพยากรในชนบทให้เกิดประโยชน์

7.3 ร่วมมือกับผู้นำในชนบทในการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน

7.4 ช่วยเหลือครูในการพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับสภาพของชนบท ปรับปรุง

เทคนิควิธีการสอนให้เหมาะสมกับเด็กในชนบท

7.5 ส่งเสริมให้ครูจัดแสดงกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสาธิตทางการเกษตร สัปดาห์ศิลปวัฒนธรรม การอยู่แคมป์ (Social Service Campas) เป็นต้น

อเนก ส่งแสง (2540 : 6) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษานั้นมีหลักการสำคัญ ๆ ดังนี้

1. การนิเทศต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชา กล่าวคือ 1) มีนโยบาย จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศที่แน่นอนชัดเจน 2) เป็นไปตามเกณฑ์ และสภาพปัญหา หรือความเป็นจริงในเรื่องนั้น ๆ 3) มีวิวัฒนาการทั้งด้านเนื้อหาสาระ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ ตลอดจนกลวิธีในการนิเทศ 4) มีการติดตามและประเมินผล การนิเทศอย่างเป็นระบบ

2. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้น ประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้สอนและผู้เรียนมากกว่าการจับผิด 1) มีการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ 2) พัฒนาเทคนิควิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ 3) ฝึกทักษะและประสบการณ์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสอน 4) พัฒนาเจตคติในการเรียนการสอนให้อยู่ในเกณฑ์ดี 5) ปรับปรุงเอกสารแผนการสอน

3. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย 1) ผู้นิเทศ คือ ผู้นำทางวิชาการ 2) ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมให้มีการแสดงออกโดยทั่วถึง 3) ผู้รับการนิเทศมีอิสระที่จะคิดริเริ่ม 4) ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 265 – 266) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศ ผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา มีดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ ความเป็นประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ๆ เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือ
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่
4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนโดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างไร
5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีวิธีการทำงานที่ดี
6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู เป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้ความสามารถ

กล่าวโดยสรุป คำว่าหลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานอย่างเป็นระบบยึดถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน ความเป็นประชาธิปไตย หรือความเชื่อซึ่งควบคุมการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และสร้างสรรค์ให้ผู้รับการนิเทศพึ่งตนเองได้อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพ

3. กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การทำงานเพื่อให้ได้งานดีและมีคุณภาพ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการจัดรูปแบบเป็นกระบวนการดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงมีกระบวนการเช่นเดียวกับการบริหารทั่ว ๆ ไป แต่ขั้นตอนของกระบวนการแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละคน

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 75 – 80) เสนอตัวแบบ (Model) กระบวนการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน เรียกด้วยตัวอักษรย่อ ๆ ว่า APDS หมายถึง

1. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นไปเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการ หรือสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ จัดทำให้ประสบผลสำเร็จ

2. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานให้บรรลุที่ต้องการด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพมากที่สุดภายใต้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดที่มีอยู่

3. ลงมือปฏิบัติ (Doing) เป็นการลงมือดำเนินงานตามขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานตามที่กำหนด

4. นิเทศติดตามผล (Supervision) เป็นการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ กำกับ สนับสนุนให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 84) ได้เสนอกระบวนการไว้ 5 ขั้นตอน มีชื่อย่อว่า "PIDRE" ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (planning – P)

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (informing – I)

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (doing – D)

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (reinforcing – R)

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (evaluating – E)

กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่เสริมคุณภาพของการจัดการเรียน การสอน เป็นการปฏิบัติงานสนับสนุนความสามารถของครูให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง และการพัฒนาตนเองของผู้รับการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541ค : 9)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 54 - 59) ได้กำหนด กระบวนการของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา แต่มีขั้นตอนการสร้างสื่อและเครื่องมือ ในการนิเทศภายในไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล ที่แสดงสภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาพัฒนา กับข้อมูลที่แสดง สภาพปลายทาง หรือสภาพความสำเร็จของงาน ถ้าข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันสอดคล้องกับ ข้อมูลแสดงความสำเร็จของงาน หรือดีกว่า หรือสูงกว่า แสดงว่าความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง แก้ไขไม่มี แต่จะต้องเพิ่มความคาดหวังให้พัฒนาต่อไป แต่ถ้าข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันไม่ สอดคล้องกับข้อมูลแสดงความสำเร็จของงานหรือด้อยกว่าก็แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะ ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอนดังนี้ คือ

1.1 กำหนดสภาพความสำเร็จและเกณฑ์ประเมิน

1.2 กำหนดแหล่งข้อมูล

- 1.3 กำหนดวิธีการ เครื่องมือ และระยะเวลาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.4 สร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.5 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.6 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นสารสนเทศ
- 1.7 พิจารณาเปรียบเทียบสารสนเทศสอดคล้องกับข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบัน กับสภาพความสำเร็จของงานหรือสภาพปลายทาง โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้เป็น เครื่องมือในการพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อไปหรือไม่
- 1.8 เขียนข้อความที่แสดงถึงสภาพที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
- 1.9 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาและนำเสนอ
2. วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์ผล หรือข้อมูลที่ได้จากการประเมิน และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพความสำเร็จของงาน เพื่อ ประโยชน์ในการกำหนดจุดที่จะพัฒนาและการประเมินแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา การเลือกจุดที่ จะพัฒนาให้เหมาะสมทำให้การนิเทศภายในของโรงเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ จุดที่จะ พัฒนาอาจพิจารณาในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้
 - 2.1 รู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
 - 2.2 เจตคติต่อวิชาชีพ
 - 2.3 ค่านิยมในการพัฒนาตนเอง
 - 2.4 ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. หาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา เป็นการพิจารณาเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการ ปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาให้มีความเป็นไปได้ หรือมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยคำนึงถึงจุดที่จะพัฒนา หรือขีดจำกัดของหน่วยงาน การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนามี ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้คือ
 - 3.1 รวบรวมข้อมูล แนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนา
 - 3.2 พิจารณาแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนา
 - 3.3 พิจารณาข้อดีข้อเสียของแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้
 - 3.4 เลือกแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดที่จะให้บรรลุความต้องการ
4. การลงมือปฏิบัติ เป็นการนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาลำดับขั้นตอนการดำเนิน งาน และกำหนดสิ่งสนับสนุนในการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้คือ
 - 4.1 กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ
 - 4.2 กำหนดสิ่งสนับสนุนในการดำเนินการ ซึ่งได้แก่ งบประมาณ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
 - 4.3 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ
 - 4.4 วางแผนติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.5 จัดทำแผนนิเทศของโรงเรียน

4.6 ประชุม ชี้แจง และมอบหมายงานให้ตรงความสามารถของผู้นิเทศ

4.7 ผู้นิเทศจัดทำปฏิทินนิเทศ และประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.8 ผู้นิเทศจัดกิจกรรมนิเทศตามแผนที่ได้รับมอบหมายตามปฏิทิน

4.9 ผู้นิเทศบันทึกการนิเทศ และผลการนิเทศตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

5. การติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เป็นการรวบรวมข้อมูลด้านการดำเนินการนิเทศและผลที่ได้ระหว่างดำเนินการ และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการตามแผนการนิเทศ ข้อมูลที่ได้นำไปเปรียบเทียบกับสภาพความสำเร็จของแผนนิเทศ หากพบว่าไม่เป็นไปตามสภาพความสำเร็จที่กำหนดไว้ก็ต้องพิจารณาว่ามีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไร และหาวิธีพัฒนาให้ดีขึ้น

แฮร์ริส (กิตติมา ปรีดีดิolk 2532 : 277 ; อ้างอิงจาก Harris. 1975) ได้สรุป ขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาในรูปของ POLCA ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (planning) หมายถึง การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางแผนงาน
2. การจัดองค์กร (organizing) หมายถึง การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละชั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์กร และการพัฒนานโยบาย
3. การนำสู่การปฏิบัติ (leading) หมายถึง การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล แรงแรงจูงใจให้มีความตั้งใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน
4. การควบคุม (controlling) หมายถึง การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาสในการทำงานตลอดจนระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ
5. การประเมินผล (assessing) หมายถึง การตัดสินใจการปฏิบัติงาน การวิจัยและวัดผลการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดดังกล่าว การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนต่อเนื่องเป็นระบบ โดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี พร้อมด้วยความรู้ เหตุผล ส่วนการดำเนินงานประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน มีการวางแผนกำหนดทางเลือก จากนั้นก็หาวิธีที่จะนิเทศที่ดีมาใช้ให้ตรงกับสภาพของปัญหา การดำเนินการปฏิบัติงาน ในขั้นสุดท้ายสามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

4. รูปแบบของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

รูปแบบของการนิเทศศึกษามีหลายรูปแบบ ผู้นิเทศจำเป็นต้องเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสถานการณ์ว่าควรจะใช้รูปแบบใด ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

4.1. ประเภทของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ได้วิวัฒนาการมาตามความเชื่อของนักการศึกษาหลายท่านตามลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งนักการศึกษาได้แบ่งตามทัศนะและหลักการของความเชื่อแต่ละท่าน ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 18) ได้กล่าวถึงรูปแบบการนิเทศที่ใช้ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การนิเทศทางตรง คือ ผู้นิเทศทำการนิเทศต่อครูหรือผู้รับการนิเทศโดยตรงไม่ต้องผ่านสื่อชนิดอื่น เช่น การปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน การประชุม เป็นต้น
2. การนิเทศทางอ้อม คือ การนิเทศโดยใช้สื่อเป็นตัวกลางในการนิเทศ เช่น นิเทศทางวิทยุโรงเรียน โทรทัศน์ หรือส่งเอกสารให้ศึกษาค้นคว้า

ในด้านผู้รับการนิเทศ สามารถแบ่งรูปแบบการนิเทศออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การนิเทศเป็นรายบุคคล หมายถึง การได้รับการนิเทศครั้งละ 1 คน เพื่อชี้แนะช่วยเหลือโดยตรงต่อผู้รับการนิเทศ เช่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งงานให้ทำ มอบหมายงานให้ค้นคว้า เป็นต้น

2. การนิเทศเป็นกลุ่ม หมายถึง การให้การนิเทศครั้งละหลาย ๆ คน เช่น สนทนาทางวิชาการ ประชุมปฏิบัติการ ค้นคว้าวิจัย การสร้างสื่อ การอบรมสัมมนา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2530 : 12) ได้วางรูปแบบการนิเทศที่นิยมใช้กันภายในโรงเรียนมี 4 ลักษณะ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การเยี่ยมโรงเรียน ห้องเรียน เพื่อการแนะนำครูเมื่อมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพการศึกษาต่ำ

รูปแบบที่ 2 การสร้างคุณภาพของครูด้วยการอบรมครูประจำการ การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การบรรยาย การสาธิต

รูปแบบที่ 3 การใช้เอกสารทางวิชาการ ได้แก่ การผลิตสื่อ เอกสาร คู่มือครู ชุดการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป

รูปแบบที่ 4 การศึกษาค้นคว้า วิจัยเชิงปฏิบัติการ การศึกษาและทดลองการสอนแบบต่าง ๆ

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 24) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาอาจจะแยกออกตามลักษณะความแตกต่างของวิธีการนิเทศได้เป็น 5 แบบ ดังนี้ คือ

1. การนิเทศแบบปล่อยปละละเลย การนิเทศแบบนี้ใช้วิธีตรวจและประมาณค่าว่าดีเลวเพียงใดไม่มีการแนะแนวทางให้ปรับปรุงตัวเอง

2. การนิเทศการศึกษาแบบบังคับ มุ่งเปลี่ยนแปลงการสอนและตัวครู มีตารางสอน และหลักสูตรวางไว้ตายตัว ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่สั่งให้ทำตาม

3. การนิเทศการศึกษาแบบฝึก การนิเทศแบบนี้ผู้นิเทศรู้สึกเป็นหน้าที่ที่จะต้องฝึกอบรมครูให้ปฏิบัติตามแนวทางที่ตนเองวางไว้

4. การนิเทศการศึกษาแบบแนะแนว คือ การนิเทศการศึกษาให้ครูเจริญงอกงาม โดยวิธีแนะแนวทางให้ครูหาทางช่วยตนเอง เห็นปัญหาและวิธีแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ให้ครูได้แสดงความสามารถที่มีอยู่แล้วและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

5. การนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตย คือ การนิเทศการศึกษาที่ถือหลักการปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย คือผู้นิเทศวางตัวเป็นผู้ร่วมงาน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า รูปแบบการนิเทศที่ผ่านมานในอดีตถึงปัจจุบัน มีรูปแบบที่ดำเนินการต่อเนื่องมาดังนี้

1. การนิเทศแบบตรวจตรา
2. การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์
3. การนิเทศแบบผู้นำประชาธิปไตย
4. การนิเทศแบบสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 20 – 21) กล่าวว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาโดยใช้กระบวนการที่ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งอาจแบ่งการนิเทศตามระดับความพร้อมของสถานศึกษาเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การนิเทศแบบหลัก เป็นรูปแบบการนิเทศสำหรับสถานศึกษาที่อยู่ในสภาพความพร้อมน้อยดำเนินการโดย

- 1.1 สร้างคณะนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อช่วยกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.2 พัฒนาคณะนิเทศภายในให้สามารถปฏิบัติงานด้านพัฒนาตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 ประสานงานให้เครือข่ายอื่น ๆ มาช่วยกิจกรรมพัฒนาตามความเหมาะสม
- 1.4 ร่วมกับสถานศึกษาในการเผยแพร่เอกสารผลงานทางวิชาการติดตาม นิเทศ และประเมินผลการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษาในลักษณะภาพรวม
- 1.5 ประชาสัมพันธ์และประสานโครงการของสถานศึกษากับโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2. การนิเทศแบบร่วม เป็นรูปแบบการนิเทศที่ใช้ในสถานศึกษาที่ปฏิบัติการนิเทศภายในได้ผลระดับกลาง อาจมีผลงานบ้างแต่ผลงานไม่เกิดอย่างต่อเนื่องโดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ร่วมคิด ร่วมทำกับคณะนิเทศภายในโรงเรียน โดยมุ่งเฉพาะโครงการทางวิชาการตามความต้องการของสถานศึกษา

- 2.2 ประสานงานให้เกิดความพร้อมในการพัฒนางาน พัฒนาบุคลากร
- 2.3 ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศจากภายนอกกำหนดแผน/โครงการพัฒนาคุณภาพ
- 2.4 ร่วมสนับสนุนให้สร้างบรรยากาศที่ดีในสถานศึกษา
- 2.6 ส่งเสริมให้สถานศึกษานำยุทธวิธีเกี่ยวกับการพัฒนาไปใช้ในสถานศึกษา

โดยวิธีต่าง ๆ

3. การนิเทศแบบเสริม เป็นรูปแบบการนิเทศที่ใช้ในสถานศึกษาที่ปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาได้ผลดี มีผลงานอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปแบบการนิเทศสำหรับสถานศึกษาที่มีความพร้อมมากโดยดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 นิเทศชื่นชมสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา
- 3.2 เผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา และบุคลากรภายในสถานศึกษา
- 3.3 จัดให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้ร่วมนิเทศ หรือเป็นคณะทางวิชาการร่วมกับผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศจากภายนอก
- 3.4 สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา คณะนิเทศภายในสถานศึกษาได้พัฒนางาน พัฒนาดน ให้ก้าวหน้าทั้งหน้าที่ราชการและส่วนตัว

4.2 กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

แนวทางในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สำหรับผู้บริหาร และผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศ ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ไว้ดังนี้

ซารี มณีศรี (2542 : 204-205) กล่าวว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอาจมีดังต่อไปนี้

- 1. การประชุมก่อนเปิดเรียน ประชุมปรึกษาหารือ เตรียมการก่อนเปิดเรียน
- 2. การประชุมนิเทศ แนะนำบุคลากรใหม่ให้คุ้นเคย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ระเบียบข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3. การให้คำปรึกษาแนะนำ คำปรึกษาแนะนำใช้ในระบบการนิเทศเพราะใช้เทคนิคพบปะพูดคุยมากกว่าการใช้อำนาจหรือการออกคำสั่ง
- 4. การประชุมปฏิบัติการ มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ
- 5. การอบรม เสริมความรู้ใหม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลง
- 6. การสัมมนา เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทั้งที่จัดเองภายในหน่วยงาน หรือจัดโดยหน่วยงานอื่น ฟังมากกว่าทำ
- 7. การระดมความคิด มุ่งความคิดมากกว่าถูกผิด
- 8. การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องจัดให้มีในโรงเรียน การเรียนรู้หรือเลียนแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ประหยัดเวลาและประสบการณ์ตรง
- 9. การศึกษาเอกสารวิชาการ

10. การสนทนาวิชาการ
 11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนเป็นเทคนิคการนิเทศเพื่อช่วยครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
 12. การศึกษาดูงาน ผลตรงในการปรับปรุงงาน คุณคนอื่นย้อนดูตัวเอง ศึกษาข้อดีข้อบกพร่องนำมาปรับปรุง
 13. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
 14. การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
- เยาวภา เดชะคุปต์ (2542 : 146-150) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีดังนี้
1. การประชุม การประชุมอาจจัดได้หลายรูปแบบ ดังนี้
 - 1.1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียนเป็นการประชุมครูทั้งหมด เพื่อเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน
 - 1.2. การประชุมประจำ
 - 1.3. การประชุมนิเทศเป็นครั้งคราว
 2. การสังเกตการสอนหรือการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน
 3. การศึกษาจากตำรา เป็นวิธีการมอบหมายงานให้ทำวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะมอบหมายให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาถ่ายทอดแก่คณะครู
 4. การให้คำปรึกษาหารือ สามารถทำได้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มวิธีการให้คำปรึกษาหารือกระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ
 - 4.1. บอกวิธีแก้ปัญหาโดยตรง
 - 4.2. เสนอข้อมูลและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถวิเคราะห์และหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเองได้
 - 4.3. ให้คำปรึกษาหารือทั้งสองลักษณะพร้อมกันไป จึงต้องปรับวิธีการให้สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะและประสบการณ์ของแต่ละคน
 5. การสนทนาทางวิชาการ ดำเนินการโดยให้มีผู้นำเสนอคนหนึ่งในเรื่องที่กลุ่มสนใจ โดยใช้ระยะเวลาสั้น ๆ
 6. การสาธิตการสอนหรือการจัดประสบการณ์ ผู้สาธิตควรรู้ล่วงหน้าเพื่อเข้าใจวัตถุประสงค์ร่วมกัน
 7. การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ เป็นวิธีการนิเทศที่ได้ผลวิธีหนึ่งซึ่งหมายถึงการสอน การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู การไปศึกษานอกสถานที่ควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
 8. การบริหารเอกสารทางวิชาการ สามารถดำเนินการได้ในโรงเรียนทุกขนาด

ผู้บริหารควรจัดให้มีหนังสือค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการสำหรับครู ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ส่งเสริมความก้าวหน้าแก่ครูอีกด้วย

9. การจัดนิทรรศการ เป็นการนำวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น แผนภาพ แผนภูมิ ของตัวอย่าง ของจริง ข่าวสาร หรือผลงานมาจัดแสดง เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลทั่วไปเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา

10. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน หมายถึงผู้บริหารหรือผู้นิเทศเข้าพบและสังเกตการทำงาน of ครูในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อประสานการทำงานการสอนของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

11. การประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ การรวมกลุ่มครูในโรงเรียนเพื่อให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แล้วฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ เช่น การทำสื่อการเรียนการสอน

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 199-200) กล่าวว่ากิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่ใช้กันมากในการจัดการนิเทศ มีดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดเรียน ประชุมปรึกษาหารือ เตรียมการก่อนเปิดเรียน
2. การประชุมปรึกษาหารือและแนะนำ คือการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เข้าประชุมอาจจะเป็นการประชุมธรรมดา หรือประชุมเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั่วไป
3. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน เป็นเทคนิคการนิเทศเพื่อช่วยครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
4. การจัดทัศนศึกษา คือ การนำบุคลากรของโรงเรียนไปชมกิจกรรมหรือการดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนอื่น หรือแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงให้กับครูมากที่สุด
5. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
6. การฝึกอบรม เป็นกิจกรรมในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์แก่ครู ครูจะได้รับความรู้ใหม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลง
7. การประชุมปฏิบัติการ มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ
8. การศึกษาเอกสารวิชาการ
9. การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องจัดให้มีในโรงเรียน การเรียนรู้หรือเลียนแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ประหยัดเวลาและประสบการณ์ตรง
10. การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

สรุปได้ว่ากิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การประชุมก่อนเปิดเรียน ประชุมปรึกษาหารือและแนะนำ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การจัดทัศนศึกษา การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ การประชุม

ปฏิบัติการ การสาธิตการสอน การจัดนิทรรศการซึ่งผู้บริหารและผู้นิเทศสามารถเลือกกิจกรรม การนิเทศให้เหมาะสมจุดประสงค์และสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเป็นหลัก

5. บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายฝ่ายแต่ละฝ่ายจะต้อง ยอมรับ บทบาทซึ่งกันและกันมีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การนิเทศ ภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 3) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่ายด้วยกัน คือ

1. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง บุคคลที่จัดให้มีการนิเทศขึ้น ผู้บริหารหน่วยงานหรือ สถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ครูวิชาการโรงเรียนหรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนโดยเฉพาะ

2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศในฐานะผู้รับประโยชน์ จากการจัดการนิเทศที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาได้จัดขึ้น ผลที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นไปใน ลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติดีขึ้น

3. ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง บุคลากรทุกคนที่อยู่ในโรงเรียน จะต้องร่วมมือ กันสนับสนุนการนิเทศ ช่วยกันร่วมมือกันสนับสนุนให้เกิดขึ้นตลอดอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ การปฏิบัติงานของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 62 – 63) ได้ กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารต่อการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ต้องถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของตนแต่การปฏิบัติอาจจะดำเนินการเอง หรืออาจมอบหมายให้บุคคลอื่นทำหน้าที่แทนก็ได้

2. ร่วมวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาร่วมกับผู้นิเทศหรือผู้รับการนิเทศ โดยอยู่ ในฐานะประธานของคณะทำงานจะมีความเหมาะสมที่สุด

3. เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการศึกษา

4. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยการเยี่ยมเยียนการทำงาน

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 308) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนิน งานที่ต้องประสานงานกันระหว่างบุคคล 3 ฝ่าย จะต้องยอมรับกัน ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร ผู้บริหารในฐานะผู้นำและเป็นผู้บริหารของหน่วยงานต้อง แสดงบทบาทดังนี้

1.1 สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างจริงจัง

1.2 ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีทุกโอกาส

- 1.3 บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในทุก ๆ ด้าน
 - 1.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
 - 1.5 สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
 2. บทบาทของผู้นิเทศ ผู้นิเทศหรือผู้ให้การนิเทศ หมายถึง ครูวิชาการโรงเรียนหรือครูคนใดคนหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งครูเต็มใจให้เป็นผู้ทำการนิเทศ มีบทบาทดังนี้
 - 2.1 ประชุมวางแผนร่วมกับเพื่อนครูเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่
 - 2.2 ร่วมกับเพื่อนครูวางแผนและจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา
 - 2.3 ช่วยเหลือเพื่อนครูในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 2.4 ช่วยเหลือเพื่อนครูในการประเมินผลนักเรียน
 - 2.5 ช่วยให้เพื่อนครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน
 - 2.6 ร่วมกับผู้บริหารและเพื่อนครูประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 2.7 ร่วมกับเพื่อนครูหาข้อบกพร่องและหาแนวทางแก้ไข
 3. บทบาทของผู้รับการนิเทศ ผู้รับการนิเทศต้องแสดงบทบาท ดังนี้
 - 3.1 วางแผนร่วมกับผู้นิเทศในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ
 - 3.2 ลงมือปฏิบัติ
 - 3.3 ขอความสนับสนุนหรือคำปรึกษาหารือจากผู้นิเทศหรือผู้บริหารในกรณีที่มีปัญหา
 - 3.4 ร่วมกับผู้นิเทศในการประเมินผลปฏิบัติงาน
 - 3.4 ร่วมกับผู้นิเทศหาข้อบกพร่องและหาแนวทางแก้ไข
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2536 : 37) กล่าวว่า ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ มีหน้าที่ต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
1. การช่วยให้ครูอาจารย์แต่ละคนทำหน้าที่การสอนให้ได้ผลดี แก้ปัญหาของครูอาจารย์แต่ละคนทางด้านการสอน ช่วยเหลือครูอาจารย์มีความเจริญงอกงามในวิชาชีพของตนเอง
 2. การเป็นผู้ประสานงานและบริการแก่ครูอาจารย์ทุกคนในด้านการสอน เช่น วิธีสอน ช่วยจัดหาหนังสือคู่มือ วิเคราะห์เนื้อหา อุปกรณ์ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้
 3. การเป็นวิทยากรที่ดีที่สุดของครูอาจารย์ในทุกโอกาสคือสามารถให้คำปรึกษาแนะนำชี้แจงชี้แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้แก่ครู อาจารย์
 4. การเป็นผู้ประเมินผลการเรียนการสอน และโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น
 5. การเป็นผู้นำที่ดีของโรงเรียนและชุมชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อร่วมมือในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน
 6. การช่วยเหลือครู อาจารย์ ด้านวิชาการ ได้แก่

- 6.1 การปฐมนิเทศครู อาจารย์ เข้าใหม่
- 6.2 การจัดประชุมก่อนเปิดเรียน
- 6.3 การเยี่ยมชั้นเรียนหรือหมวดวิชา
- 6.4 การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม
- 6.5 การอบรม บรรยาย อภิปราย
- 6.6 การสัมมนาในโอกาสต่าง ๆ
- 6.7 การจัดหนังสือ คู่มือต่าง ๆ ให้
- 6.8 การปรับปรุงห้องสมุดให้ใช้ได้อย่างสะดวกทั้งครูอาจารย์และนักเรียน
- 6.9 การจัดอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาให้ใช้ได้อย่างทั่วถึง
- 6.10 การแนะนำให้เป็นสมาชิกชมรมหรือสมาคมต่าง ๆ

7. การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น จัดสวัสดิการให้ สร้างความสามัคคีภายในโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อบรรยากาศภายในโรงเรียน แก่ผู้ร่วมงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 53) กล่าวว่า การนิเทศการสอนครอบคลุมงานด้านวิชาการ บทบาทของผู้นิเทศการสอน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะมีบทบาทในการนิเทศการสอนอยู่ 3 ประการ คือ

1. บทบาทในการพัฒนาหลักสูตร
2. บทบาทในการเป็นผู้นำในการเรียนการสอน
3. บทบาทในการเป็นผู้ประเมินผลการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541ข : 59) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบนิเทศของโรงเรียน
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการทุกด้านเต็มตามวัยและตามศักยภาพ และการพัฒนาตนเองให้แก่ครูในโรงเรียน
3. จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดระบบนิเทศของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน
4. ให้ความรู้ให้คำแนะนำแก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศในโรงเรียน
5. ร่วมดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศของโรงเรียนกับคณะครูผู้นิเทศในโรงเรียน
6. ติดตามประเมินผลการดำเนินการร่วมกับคณะครูในโรงเรียนและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่คณะครูในโรงเรียนให้เห็นความก้าวหน้าของตนเอง
7. การเผยแพร่ความสำเร็จของคณะครูในโรงเรียน ให้การเสริมแรง ให้การยกย่อง

ผู้บริหารนับเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผลการดำเนินการจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารและการจัดการของผู้บริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541ค : 239 – 140) กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศให้เกิดผลการปฏิบัติงานด้วยการส่งเสริมการปฏิบัติและความร่วมมือของครูเป็นคณะ ให้ครูรักงานวิชาการ ทำงานวิชาการสม่ำเสมอเคารพหลักการและเหตุผลการปรับปรุงคุณภาพของงาน

2. กำหนดวิธีการหาข้อมูลศึกษาปัญหาและข้อบกพร่องของงานวิชาการของโรงเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน ปรีกษาหารือกับครูเป็นรายบุคคล และคณะ จัดประเมินผลงานทางวิชาการของโรงเรียน ศึกษาความเคลื่อนไหวทางการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงงาน รับฟังข้อพิจารณา ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นจากบุคคลภายนอกโรงเรียน

3. กำหนดกิจกรรมการนิเทศภายในตามความต้องการจำเป็นตามสภาพของโรงเรียน เช่น ปฐมนิเทศครู การสาธิตการสอน ประชุมครูเกี่ยวกับงานวิชาการในระดับชั้นและระดับกลุ่มประสบการณ์ ประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดบริการเอกสารทางวิชาการแก่ครู เช่น หลักสูตร คู่มือ หนังสือ ประกอบการค้นคว้า การไปศึกษาดูงานการสอนของโรงเรียนอื่นเพื่อสร้างแนวคิดการปรับปรุงงานจัดให้ครูได้มีวัสดุและสื่อในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ให้ครูได้มีการประเมินผลตนเอง และร่วมวางแผนกับศึกษานิเทศก์ในการปรับปรุงงานของโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 10 – 13) กล่าวว่า ผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศช่วยเหลือ ได้แก่ คณาจารย์จากสถาบันผลิตครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทในการนิเทศช่วยเหลือ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของสถาบันผลิตครูระดับอุดมศึกษา มีดังนี้

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจในระบบการพัฒนาการศึกษาแบบองค์รวม
- 1.2 เป็นผู้ประสานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
- 1.3 เป็นแหล่งข้อมูลและบริการความรู้ศาสตร์สาขาต่าง ๆ
- 1.4 จัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และการวางแผนการจัดการศึกษาแบบองค์รวมให้กับท้องถิ่น

1.5 เผยแพร่เอกสาร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้กับหน่วยงานทางการศึกษา

2.5 ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เพื่อนำผลที่ได้ไปสู่การพัฒนา

2.6 ยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้มีผลงานดีเด่น

2.7 สร้างเครือข่ายโรงเรียนเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างแบบองค์รวม

2. บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ มีดังนี้

2.1 ศึกษานิเทศก์ผู้ประสานงาน มีบทบาทดังนี้

2.1.1 เตรียมความพร้อมของตนเองในเรื่องความรู้เชิงวิชาการในเรื่องต่าง ๆ และทักษะความสามารถเฉพาะในด้านการนิเทศ

2.1.2 ศึกษาข้อมูลสภาพของโรงเรียนในเชิงปริมาณและคุณภาพในทุกด้าน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน สภาพการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม

2.1.3 ร่วมวางแผนและกำหนดการนิเทศกับโรงเรียน โดยร่วมกับบุคลากรหลักของโรงเรียนในการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา สื่อ กิจกรรม การนิเทศ กลุ่มเป้าหมาย ทีมงานที่นิเทศ และการติดตามประเมินผล

2.1.4 ดำเนินการนิเทศติดตามเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.1.5 ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างมีระบบ

2.1.6 ยกย่องเชิดชูเกียรติสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษา

2.2 ศึกษานิเทศก์เฉพาะ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.2.1 ประสานงานกับศึกษานิเทศก์ผู้ประสานงานเพื่อร่วมกันวางแผนในการนิเทศโรงเรียน

2.2.2 กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา สื่อ กิจกรรม เครื่องมือการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายในการนิเทศ

2.2.3 สร้างทีมงานในการนิเทศอบรมโดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

2.2.4 กำหนดบทบาทให้บุคลากรในโรงเรียนแต่ละระดับได้มีส่วนร่วมในการนิเทศในรูปแบบของการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

2.2.5 ร่วมกับโรงเรียนในการวางแผนติดตามผลการนิเทศ เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนได้ปฏิบัติอย่างบังเกิดผลต่อเนื่องยั่งยืนและสรุปผลงานผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

2.2.6 ยกย่องเชิดชูเกียรติสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษา

3. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน มีดังนี้

3.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญว่าจะต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง

3.2 บริหารและจัดการแบบมีส่วนร่วม

3.3 สร้างขวัญและกำลังใจ

3.4 สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น

3.5 สนับสนุนด้านงบประมาณ ยานพาหนะ และอำนวยความสะดวกทุกด้าน

3.6 สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนและสถาบันผลิตครูเพื่อการพัฒนาโรงเรียน

3.7 ประสานกับหน่วยศึกษานิเทศก์ และสถาบันผลิตครูในท้องถิ่น

4. บทบาทหน้าที่ของครูต้นแบบและครูแห่งชาติ มีดังนี้

- 4.1 เผยแพร่ผลงานจากการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง
- 4.2 ผลิตสื่อและนวัตกรรมที่เป็นตัวอย่างให้แก่ครูเครือข่ายอันจะนำไปสู่การขยาย

ผลต่อไป

- 4.3 นิเทศและให้คำปรึกษาครูเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
- 4.4 ร่วมกับศึกษานิเทศก์และสถาบันการผลิตครูในการพัฒนาครูแนวใหม่แบบ

องค์รวม

5. บทบาทหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น มีดังนี้

- 5.1 เป็นที่ปรึกษาให้กับเครือข่ายการศึกษาในท้องถิ่น
- 5.2 เผยแพร่แนวคิด ทฤษฎี หลักการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ
- 5.3 ร่วมเป็นกรรมการให้กับชุมชนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ในการประสาน

ความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษาแบบองค์รวม

- 5.4 เป็นวิทยากรให้ความรู้ในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ
- 5.5 ถ่ายทอดผลงานหรือภูมิปัญญาที่ตนเองเชี่ยวชาญให้กับผู้ที่สนใจเพื่อให้คงอยู่

ตลอดไป

- 5.6 รวบรวมผลงานและภูมิปัญญาไว้อย่างมีระบบระเบียบสะดวกต่อการศึกษา

ค้นคว้า

จากบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนจากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน แบ่งได้ 3 ฝ่าย คือ บทบาทของผู้บริหาร มีบทบาทในการให้การสนับสนุนส่งเสริม อำนวยความสะดวก สร้างขวัญและกำลังใจ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่วนบทบาทของผู้นิเทศ คือ ร่วมมือกับผู้บริหารและเพื่อนครู ในการวางแผนช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และบทบาทของผู้รับการนิเทศ คือ ร่วมมือกับผู้นิเทศในการวางแผนแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

6. การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กับ ความเจริญเติบโตและการพัฒนาการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีนักการศึกษาได้ ลำดับการพัฒนาการนิเทศไว้ ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน (2536 : 4 – 8) กล่าวว่า การดำเนินงานในด้านการนิเทศการศึกษาของไทยมีลักษณะใกล้เคียงกับของสหรัฐอเมริกาและได้แบ่งการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ระยะแรก งานนิเทศการศึกษาในระยะแรกเริ่มในบ้านเมืองเราดูเป็นงานที่ทำทนายมีแผนงานที่มุ่งปรับปรุงการศึกษาตามแนวคิดใหม่หรือการศึกษาแผนใหม่มีการทดลองในโรงเรียนปรับปรุงของจังหวัดที่เรียนว่า โรงเรียนประเคราะห์ (Nuclear School) ซึ่งมีศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำอยู่ และเป็นครูใหญ่ทำหน้าที่ทั้งบริหารและนิเทศการสอน

ระยะที่สอง เนื่องจากโครงการทดลองปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนที่ศึกษานิเทศก์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารได้ผลดีพอสมควร จึงจัดให้มีสำนักงานหรือหน่วยศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดขึ้น ระยะนี้งานนิเทศการศึกษาจึงเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารของศึกษาธิการจังหวัดอยู่มาก ประกอบกับงบประมาณที่จัดสรรให้น้อย และงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่ต้องริเริ่มเอง ทางจังหวัดจึงเลือกงานให้ทำเป็นประจำบ้าง ครึ่งคราวบ้าง ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในด้านการประถมศึกษาช่วงนี้ ได้สร้างงานคล้ายการนิเทศการศึกษาขึ้น คือ กลุ่มโรงเรียน โดยให้มีประธานกลุ่มโรงเรียนทำหน้าที่คล้ายศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มโรงเรียนขึ้น งานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์จึงเริ่มการนิเทศที่กลุ่มโรงเรียน เช่น การประชุมปฏิบัติการ การอบรมครูประจำกลุ่มโรงเรียน เป็นต้น

ระยะที่สาม นับเป็นเวลาประมาณ 10 ปีเศษ ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 – 2523 เป็นระยะที่โรงเรียนประถมศึกษาเกือบทั้งหมดต้องถูกโอนไปสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือกล่าวได้ว่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ) สูญเสียอำนาจในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา งานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ จึงมีงานประจำอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่สงวนไว้เพื่อทดลองทางวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษาในเมือง และโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย(เอกเทศ) เท่านั้น การนิเทศการศึกษาได้รับการส่งเสริมทุกวิถีทาง ทำให้ทุกฝ่ายเห็นอย่างเด่นชัดว่าการดำเนินงานหรือการจัดการศึกษาเฉพาะระดับประถมศึกษานั้นมีส่วนเด่นส่วนด้อยแตกต่างกันมาก ระยะนี้เป็นระยะพักตัวของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ส่งเสริมให้ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอให้เกิดการปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งคาดว่าจะมีการโอนโรงเรียนประถมศึกษากลับคืนมา แต่บทบาทในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด

ระยะที่สี่ ถือว่าเป็นระยะปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ได้มีการจัดตั้งให้มีศึกษานิเทศก์อำเภอขึ้น โดยคัดเลือกครูที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวนอำเภอละ 4 คน หน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอก็คล้ายคลึงกับงานศึกษานิเทศก์ แต่งานของศึกษานิเทศก์อำเภอนั้นเป็นงานนิเทศโรงเรียนโดยตรง มักจะมีอุปสรรคหลาย ๆ ด้าน เช่น วิธีการนิเทศ ประสิทธิภาพ ความเลื่อมใสของครูผู้ได้รับการนิเทศ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 8 – 9) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในประเทศไทยเริ่มมีขึ้นมาพร้อมกับการจัดการศึกษาอย่างมีแบบแผน ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น เช่น การดูแล การควบคุม การตรวจตรา การศึกษา

ปี พ.ศ. 2430 ได้ตั้งกรมศึกษาธิการขึ้น มีเสนาบดีกรมเป็นหัวหน้า เพื่อรับผิดชอบงานทางด้านการศึกษาทั้งหมด การควบคุมการศึกษานั้นพระมหากษัตริย์ยังคงควบคุมร่วมกับเสนาบดี

ระหว่างปี 2469 – 2475 ได้ตั้งกรมวิชาการขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ กรมนี้มีหน้าที่สอนวิชาครู และอบรมครูทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิ

หลังจากประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ เมื่อปี 2475 การควบคุมการเรียนการสอนอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ตรวจการ

ปี 2495 กรมวิสามัญศึกษา ได้จัดอบรมครูเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เรียกว่า ศึกษาพิเศษ

ปี 2497 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้จัดตั้งหน่วยศึกษาพิเศษกรมสามัญขึ้น

ปี 2500 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้จัดตั้งศึกษาพิเศษกรมสามัญประจำจังหวัด

ปี 2523 ศึกษาพิเศษฝ่ายสามัญศึกษาจังหวัดได้โอนมาขึ้นกับสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ปี 2546 ศึกษาพิเศษจังหวัดและศึกษาพิเศษอำเภอได้โอนมาขึ้นอยู่กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัด

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2545 : 13) กล่าวว่า โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันทางสังคมได้รับการยกเว้นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมตั้งแต่อดีตโรงเรียนได้สะท้อนค่านิยมและเจตคติของตนในยุคนั้น ๆ ในตอนปลายทศวรรษที่สิบเก้าและตอนต้นของทศวรรษที่ยี่สิบ เพราะการเปลี่ยนแปลงในวงการศึกษาเมื่อเร็ว ๆ นี้ จากรายงานหลายฉบับชี้ให้เห็นความไม่พอใจของการศึกษา ทศวรรษของปี 1980 อาจเป็นที่รู้จักกันในนามทศวรรษของการปฏิรูปการศึกษาที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นที่เด็กเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชัย แซ่เจีย (2545 : 67-70) ได้กล่าวไว้ว่าการนิเทศที่ได้ผลดีนั้นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องทำงานด้วยกัน ต้องเข้าใจกัน ยอมรับกันและให้เกียรติกัน ที่สำคัญคือต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกันเชื่อมั่นในกันและกันและเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งในการนิเทศนั้นทำอย่างไรครูจึงจะอยากรู้ อยากทำ และเรียนรู้จากสิ่งที่เขาทำเอง นอกจากนี้ต้องยอมรับในความแตกต่างของครูแต่ละคน ดังนั้น ต้องไม่ใช่วิธีการเดียวกันในการนิเทศครู ต่างคนก็ต่างวิธีกัน ต้องจุดประกายความคิดให้เขา แต่ก่อนที่จะจุดประกายเราต้องรู้จักเขาจริง ๆ หรือให้ครูนิเทศกันเองแบบการนิเทศแบบคู่ขนาน

ดังนั้นการพัฒนาการนิเทศเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการในการนิเทศเพื่อให้การนิเทศมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมและมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

7. บรรณนิทัศน์

7.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน (2522 : 187) กล่าวว่า บรรณนิทัศน์ คือ การจัดทำคำอธิบายสังเขปเพื่อประกอบรายชื่อแต่ละเล่มว่าหนังสือนั้น ๆ เขียนขึ้นไปในทำนองใดมีสาระสำคัญอย่างไร

กรมวิชาการ (2535 : 78) ให้ความหมายว่า บรรณนิทัศน์ คือ การจัดทำคำอธิบายประกอบรายชื่อหนังสือแต่ละเล่มโดยสังเขปแสดงให้เห็นเนื้อหาสาระและทำนองเขียน ตลอดจนความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้น ๆ

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 90) กล่าวว่าบรรณนิทัศน์ คือ การบอกกล่าวให้ทราบโดยย่อถึงสาระหรือเนื้อหาของเอกสาร สิ่งพิมพ์ เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจเลือกเอกสารเข้ามาในห้องสมุดและเป็นเครื่องมือในการแจ้งแก่สมาชิกให้ทราบคุณค่า สาระของเอกสารนั้น ๆ

สรุปได้ว่า บรรณนิทัศน์ หมายถึง คำอธิบายสาระสำคัญของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ โดยย่อ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือโดยสังเขปว่าน่าสนใจและมีคุณค่าเพียงไร

7.2 หลักการเขียนบรรณนิทัศน์

กรมสามัญศึกษา (2532 : 157) ได้อธิบายการจัดทำบรรณนิทัศน์ มีหลักการเขียนดังนี้

1. ต้องเข้าใจความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้น ๆ
2. ควรจะทราบว่าผู้แต่งประสบความสำเร็จในการแต่งตามความมุ่งหมายมากน้อยเพียงใดหรือไม่
3. เสนอส่วนดีและส่วนเสียที่แท้จริงของหนังสือ โดยปราศจากอคติ
4. ข้อความที่เขียนให้กะทัดรัดครอบคลุมเนื้อหาวิชา
5. นำเหตุการณ์หรือความสนใจในปัจจุบันเชื่อมโยงกับผู้เขียนและเนื้อหาในหนังสือนั้นเพื่อให้เกิดความสนใจ
6. เข้าใจความต้องการและรสนิยมของท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2535 : 78) ได้อธิบายถึงหลักเกณฑ์ในการเขียนบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

1. อ่านหนังสือให้เข้าใจความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้น ๆ
2. อ่านเนื้อเรื่องเพื่อจัดทำคำอธิบายประกอบหนังสือเล่มนั้น ๆ เขียนข้อความสังเขป ให้ถูกต้องรัดกุม ครอบคลุมเนื้อหาสาระ
3. เสนอคุณค่าอันแท้จริงของหนังสือเล่มนั้น ๆ ตามความมุ่งหมาย

4. อาจใช้คำวิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้นมาประกอบด้วยก็ได้
5. อาจนำเหตุการณ์หรือความสนใจในปัจจุบันให้เชื่อมโยงกับผู้แต่งและเนื้อหาในหนังสือเพื่อให้เกิดความสนใจก็ได้
6. เขียนด้วยสำนวนที่สละสลวย

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 92) ได้อธิบายถึงหลักเกณฑ์ในการเขียนบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อเรื่องและแนวคิดให้เข้าใจ โดยพิจารณาอ่านจาก คำนำ สารบัญ และเนื้อเรื่องโดยสังเขป
 2. เขียนรายละเอียดทางบรรณานุกรม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ (ถ้าพิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป) สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า
 3. เขียนข้อความที่เป็นบรรณนิทัศน์ คือ สรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่องโดยย่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด และเสนอคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือเล่มนั้น
 4. พิจารณาบททวน เนื้อหา สำนวนภาษา และความยาวให้เหมาะสม
- จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการเขียนบรรณนิทัศน์ผู้เขียนจะต้องเข้าใจความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้น ๆ โดยสรุปเนื้อหาอย่างย่อ ๆ เสนอส่วนดีส่วนเสียที่แท้จริงของหนังสือ เขียนด้วยสำนวนที่สละสลวย เขียนให้ครอบคลุมเนื้อหา เสนอรายละเอียดทางบรรณานุกรม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า

7.3 ลักษณะของบรรณนิทัศน์ที่ดี

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2536 : 217) และธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 91) ที่ได้อธิบายลักษณะของบรรณนิทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกันไว้ดังนี้

1. ใช้ถ้อยคำสั้น ๆ รัดกุม ตรงตามจุดมุ่งหมายไม่พูดซ้ำซาก
2. ข้อความถูกต้องตามเนื้อหาสาระของหนังสือ
3. สำนวนภาษาสละสลวยน่าอ่าน
4. มีศิลป์ในการเขียนที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องนั้นได้ชัดเจน เข้าใจคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือนั้นได้ดีพอสมควร
5. เป็นข้อความที่เขียนโดยปราศจากอคติ
6. ความยาวพอเหมาะสมควรที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องตามวัตถุประสงค์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะของบรรณนิทัศน์ที่ดี ต้องใช้ถ้อยคำสั้น ๆ รัดกุม สำนวนภาษาสละสลวยน่าอ่าน เข้าใจความหมายชัดเจน ความยาวพอเหมาะตรงตามวัตถุประสงค์ของเรื่อง

7.4 ประโยชน์ของบรรณนิทัศน์

นักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2535 : 78) ได้สรุปว่าบรรณนิทัศน์ คือ การจัดทำคำอธิบายประกอบรายชื่อหนังสือโดยสังเขป แสดงให้เห็นเนื้อหาสาระและทำนองเขียน ตลอดจนความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้น ๆ ประโยชน์ของบรรณนิทัศน์มีอยู่หลายประการ เช่น ใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกหนังสือสำหรับห้องสมุด ใช้แนะนำหนังสือแก่ผู้อ่าน และใช้เป็นแนวทางในการที่ผู้อ่านจะเลือกอ่านและค้นคว้าได้ตรงตามความต้องการและความสนใจ

รัชนิกร ทองสุคดี (2545 : 47) กล่าวว่าบรรณนิทัศน์เป็นกิจกรรมที่บรรณรักษ์เขียนอธิบายถึงสาระสำคัญของหนังสือโดยย่อเพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือเล่มนั้นโดยสังเขป มีสาระที่น่าสนใจหรือคุณค่าแก่การซื้อการอ่าน และช่วยประหยัดเวลาในการเลือกซื้อหนังสือ ซึ่งการเขียนบรรณนิทัศน์ควรเขียนให้สะดุดใจ เขียนเสนอแนะอย่างมีการคิดวิเคราะห์และใช้วิจารณ์ญาณในการนำเสนอ

ดังนั้นจากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บรรณนิทัศน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการอ่าน การคิด การเขียนได้เป็นอย่างดีและยังนำเนื้อหาที่ได้อ่านมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ซึ่งสรุปสาระสำคัญไว้พอสังเขปโดยย่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดตรงตามความมุ่งหมายของหนังสือ พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดทางบรรณานุกรมไว้ด้วย มีประโยชน์ต่อผู้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในหนังสือที่ต้องการ ซึ่งในบรรณนิทัศน์เล่มนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องกรณีศึกษาการศึกษาภายในโรงเรียน หลักการกรณีศึกษาการศึกษาภายในโรงเรียน กระบวนการกรณีศึกษาการศึกษาภายในโรงเรียน รูปแบบของกรณีศึกษาการศึกษาภายในโรงเรียน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาการศึกษาภายในโรงเรียน การพัฒนกรณีศึกษาการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงบุคลากรในสถานศึกษา และได้จัดทำบรรณนิทัศน์ผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง และบรรณานุกรม เพื่อสะดวกในการค้นหา และสามารถค้นหาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จรัสเนตร ยุววิทยา (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 6 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางแทบทุกเรื่องในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดระบบการเรียนการสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์กับชุมชนและการประเมินผลการสอน สำหรับโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากแทบทุกเรื่องเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านบริการพิเศษแก่ครู และความสัมพันธ์กับชุมชน ปฏิบัติในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในระดับน้อยแทบทุกเรื่องเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรมีปัญหาในระดับปานกลาง สำหรับโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ ผู้บริหารมีปัญหาในระดับน้อยแทบทุกเรื่องเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการจัดระบบการเรียนการสอน และการประเมินผลการสอนที่มีปัญหาในระดับปานกลาง

สุภาพร วาปีโส (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาครบทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับคือ ด้านพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านประเมินผลการสอน ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารส่วนใหญ่ปัญหาที่พบได้แก่ ครูผู้สอนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน บรรจุบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน งบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอและขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการสอน

ก้องเกียรติ บุคดาเจริญ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

ในขั้นการกำหนดนโยบายและแจ้งนโยบายในการนิเทศภายในทุกโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายโดยส่วนใหญ่คณะกรรมการนิเทศเป็นผู้กำหนดโดยให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง

ในขั้นการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนทุกโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โดยยึดตำแหน่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด หัวหน้าระดับ หัวหน้าสาย และครูผู้สอนที่มีความสามารถ

ในขั้นการเตรียมการก่อนการนิเทศทุกโรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศส่วนใหญ่มีคณะกรรมการนิเทศเป็นผู้รับผิดชอบ และจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ซึ่งส่วนใหญ่นำเครื่องมือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมาปรับใช้

ในขั้นการปฏิบัติการนิเทศทุกโรงเรียนใช้กิจกรรมการสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นหลัก โดยมีคณะกรรมการนิเทศเป็นผู้คอยนิเทศควบคุมและติดตามการดำเนินงาน

ในขั้นการประเมินผลการนิเทศ ทุกโรงเรียนมีการประเมินผลการนิเทศส่วนใหญ่คณะกรรมการนิเทศภายในเป็นผู้ประเมิน โดยใช้แบบประเมินที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

ปัญหาการดำเนินการนิเทศ การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ไม่มีปัญหา การดำเนินงานแต่เมื่อมองภาพรวมในการดำเนินงาน มีสิ่งที่เป็นปัญหา ได้แก่ ปัญหาเรื่องเวลา เรื่องบุคลากรขาดแคลนครูอาวุโสไม่ค่อยยอมรับ ปัญหาการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน

คณะ เกลี้ยงสะอาด (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษารอบทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับ คือ การอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการสอน การพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 2) ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ประสบปัญหาทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากการปฏิบัติที่มีปัญหามากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การพัฒนาบุคลากร การอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น และการประเมินผลการสอน

ประมวล องค์กรการ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมและเป็นรายขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของครูโดยส่วนรวมและเป็นรายขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง
3. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่

โดยส่วนรวมและเป็นรายชั้นตอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก กับครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ โดยส่วนรวม และเป็นรายชั้นตอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก โดยส่วนรวมและเป็นรายชั้นตอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนกับครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ โดยส่วนรวมและเป็นรายชั้นตอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยม

สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ดังปรากฏผลการวิจัยในแต่ละจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก และครูรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกันโดยครูรับรู้แตกต่างจากการรับรู้ของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในแต่ละชั้นตอนและโดยรวม ส่วนการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนที่แตกต่างกันในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน วุฒิการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันทั้งในแต่ละชั้นตอนและโดยรวม และด้านประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นมีการรับรู้ของครูในชั้นการวางแผนการนิเทศและการปรับปรุงแก้ไขที่แตกต่างกัน แต่ไม่แตกต่างกันในชั้นตอนอื่น ๆ โดยรวม

มนัสวี จริยวัฒน์วิจิตร (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนครบทั้ง 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร
- 4) ด้านการประเมินผลการสอน

ปัญหาจากการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้แก่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและครูต้องปรับกลยุทธ์การสอน การปรับแผนการสอนตาม สถานการณ์และ

สิ่งแวดล้อม การพัฒนาครูของผู้บริหาร การพัฒนาการเรียนการสอนตาม ความสนใจของครู ครูผู้สอนขาดเทคนิคในการกำหนดวิธีการในการประเมินผลที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

นิคม นิธิปรีชา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนการนิเทศภายใน และการปฏิบัติการนิเทศภายใน ขั้นตอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางมี 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างสื่อเครื่องมือ และพัฒนาวิธีการนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ สำหรับปัญหาที่พบมากในการดำเนินการได้แก่ขาดการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพ ขาดการกำหนดรายละเอียดขั้นตอนในการทำงาน ขาดการจัดระบบข้อมูลที่ต้องเป็นปัจจุบันงบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจการสร้างสื่อเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศ การกำกับติดตาม ควบคุมดูแล ขาดความต่อเนื่องไม่ทั่วถึง บุคลากรขาดทักษะการนิเทศ การประเมินไม่ครบทั้งกระบวนการ

กัลยา หอยทอง (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ครบทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนด ผู้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการดำเนินงานตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลและการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนมาก ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติการนิเทศมากกว่าร้อยละ 80 ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ปัญหาที่พบได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ ผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในมีงานมาก ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศวัตถุประสงค์ในการนิเทศภายในไม่ชัดเจน การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศยังทำได้น้อย ขาดงบประมาณในการสนับสนุนงานนิเทศภายใน การประเมินผลไม่ต่อเนื่อง และขาดการนำผลการประเมินมาใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษามาจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการสอน ด้านการอำนวยความสะดวกด้านอื่น ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านงบประมาณ ส่วนปัญหา คือ ครูผู้สอนไม่เปลี่ยนพฤติกรรม บรรจุบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน ผู้บริหารใช้เวลาในการนิเทศน้อยและทำการนิเทศไม่สม่ำเสมอ

งานวิจัยในต่างประเทศ

บ็อบบี้ (Bobby. 1971 : 1233 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศ การศึกษาของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ใหญ่และครูมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันในด้าน การเอาใจใส่ต่องานนิเทศการศึกษา และเห็นว่าการเยี่ยมชั้นเรียน และการประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศนั้นได้กระทำกันน้อย อาจารย์ใหญ่และครูมีความเห็นตรงกันว่าจะจัดอบรมครูประจำการ เพราะเป็นสิ่งที่ดีที่อาจารย์ใหญ่ให้ความสนใจต่อการนิเทศ

เวย์น (Wayne. 1980 : 1293 - A) ได้ทำการวิจัย เรื่องการรับรู้บทบาทการนิเทศ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาท การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบข่ายของ งานนิเทศ และวิธีการนิเทศภายใน โดยใช้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความรับผิดชอบ และขอบข่าย ของงานที่มีอันตบความสำคัญสูง ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การแนะแนว การบริหาร งานวิชาการ และงานนิเทศภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับเวลาที่ใช้กับงาน งานที่ ผู้บริหารใช้เวลาน้อยที่สุด คือ งานเกี่ยวกับวัสดุ ส่วนงานที่ผู้บริหารใช้เวลามากที่สุด คือ งานนิเทศภายใน โรงเรียนงานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการสอน และงาน แนะแนว และ เทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่วิธีเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู

ซัลลิแวน และแกรนาด (Sullivan and Granade. 1981 : 3068) ได้ทำการวิจัย เรื่อง"การวิเคราะห์องค์ประกอบของงานของผู้นิเทศการศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศของผู้นิเทศการศึกษา และการใช้การสังเกตพร้อม จดบันทึกพฤติกรรมการณ์การนิเทศของผู้นิเทศการศึกษา 6 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการ วิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้นิเทศการศึกษาไม่ได้ปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา อย่างเดียว แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ข่าวสารแก่ครู ช่วยเหลือ ในการตัดสินใจของครูไม่ใช่คอยจับผิดครู และควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูหลังจาก ที่ได้รับการนิเทศที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน

อเนลโล (Anello. 1996 : 2941 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติ ของครูและครูใหญ่ที่มีต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ จุดมุ่งหมายในการวิจัยเรื่องนี้เพื่อต้องการ ศึกษาพฤติกรรมและเจตคติของครูและครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาใน สปริงฟิลด์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าจะตนเองสามารถทำการนิเทศภายใน โรงเรียนของตนเองได้เป็นอย่างดี ส่วนครูก็ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังมากขึ้น ในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูก็รู้สึกพอใจในการนิเทศภายในที่ครูได้รับการนิเทศ

วิลเลียมส์ (นิเวศน์ คิตยาว. 2542 : 61 ; อ้างอิงจาก William. 1994 : 2425 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การใช้การนิเทศภายในโรงเรียนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ บุคลากรในโรงเรียนโดยศึกษาจาก ครู ผู้บริหาร และประธานสหภาพครูในเขตโรงเรียน

K – 12 ในเมืองขนาดใหญ่ในรัฐแคลิฟอร์เนียได้รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสำรวจประมาณค่าจากผู้บริหารโรงเรียน 159 คน และครู 195 คน จากโรงเรียน 11 แห่ง พบว่า

1. ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการณ์และเยี่ยมชมห้องเรียนอย่างเป็นทางการ แต่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการสังเกตการณ์และเยี่ยมชมห้องเรียนอยู่เป็นประจำ
3. ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าการจัดการด้านอื่น ๆ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรลดนวัตกรรมการนิเทศภายในที่ซับซ้อนลง ควรมีการยืดหยุ่นและพัฒนากลยุทธ์ในการนิเทศภายในเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน

บุลลิส (นิคม นิธิปริชา. 2543 : 40 ; อ้างอิงจาก Bullis. 1980 : 1293 – A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทการนิเทศของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ เรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานนิเทศ วิธีการนิเทศ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีอันดับความสำคัญสูง ได้แก่ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร การสอน การแนะแนว งานบริหารและงานวิชาการ และงานนิเทศการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบมาก คือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ครูผู้สอนทำหน้าที่นี้น้อย ส่วนเทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับคณะครู ส่วนวิธีที่ได้ผลน้อย ได้แก่ การใช้เอกสาร

เจอร์ราน (กัลยา หอยทอง. 2544 : 58 ; อ้างอิงจาก Jeran. 1975 : 694 - 695 A) ได้วิจัยเรื่องบทบาทที่คาดหวังของผู้นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแบบนอกระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาว่า การใช้บริการด้านการนิเทศจะเป็นการช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา แบบนอกระบบโรงเรียนได้ดีที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 92 คน ครูใหญ่ 93 คน และครูผู้สอน 253 คน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ การฝึกอบรมก็เพื่อให้ครู ครูใหญ่ และผู้นิเทศสามารถจัดตารางเวลาการทำงาน การรู้จักการจัดกลุ่มทำงาน การประเมินผลงาน การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างจุดสนใจร่วมกัน ตลอดทั้งที่จะเปลี่ยนบทบาทและปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ครูควรมีสิทธิ์ออกเสียงในการเลือกใครเข้ามาทำงานเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ ครูใหญ่ควรเป็นผู้ริเริ่มในการปรับปรุง และแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการสอน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เทคนิคการนิเทศที่ได้ผลดี ได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียนและการประชุมร่วมกับครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนผู้ศึกษาได้ค้นคว้า รวบรวมจากหนังสือและตำรา บทความ งานวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์
2. การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์
3. การจัดทำดัชนีบรรณนิทัศน์
4. การจัดทำบรรณานุกรม

1. วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวม เกี่ยวกับบรรณนิทัศน์เรื่องการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียน ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 – 2547 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1.1 หนังสือและตำรา จำนวน 36 เรื่อง
- 1.1.2 บทความ จำนวน 17 เรื่อง
- 1.1.3 งานวิจัย จำนวน 56 เรื่อง

1.2 จัดหมวดหมู่ แยกหัวข้อตามเอกสารที่ได้ค้นคว้า รวบรวมมา ดังนี้

- 1.2.1 หนังสือและตำรา
- 1.2.2 บทความ
- 1.2.3 งานวิจัย

1.3 ศึกษาและสรุปสาระสำคัญโดยย่อ ตามขอบเขตของประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

- 1.3.1 หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 1.3.2 กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 1.3.3 รูปแบบของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 1.3.4 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- 1.3.5 การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

1.4 พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา สำนวนภาษา และจัดระบบในการนำเสนอเนื้อหาสาระ

1.5 จัดทำบรรณานุกรม ตามหลักการเขียนบรรณานุกรม

1.6 จัดทำดัชนีบรรณนิทัศน์ โดยแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

- 1.6.1 ดรรชนีชื่อเรื่อง
- 1.6.2 ดรรชนีชื่อผู้แต่ง
- 1.6.3 ดรรชนีหัวเรื่อง

2. ลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์

ผู้ศึกษาได้ลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์ โดยจำแนกตามประเภทของเอกสารที่ได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมมาดังนี้

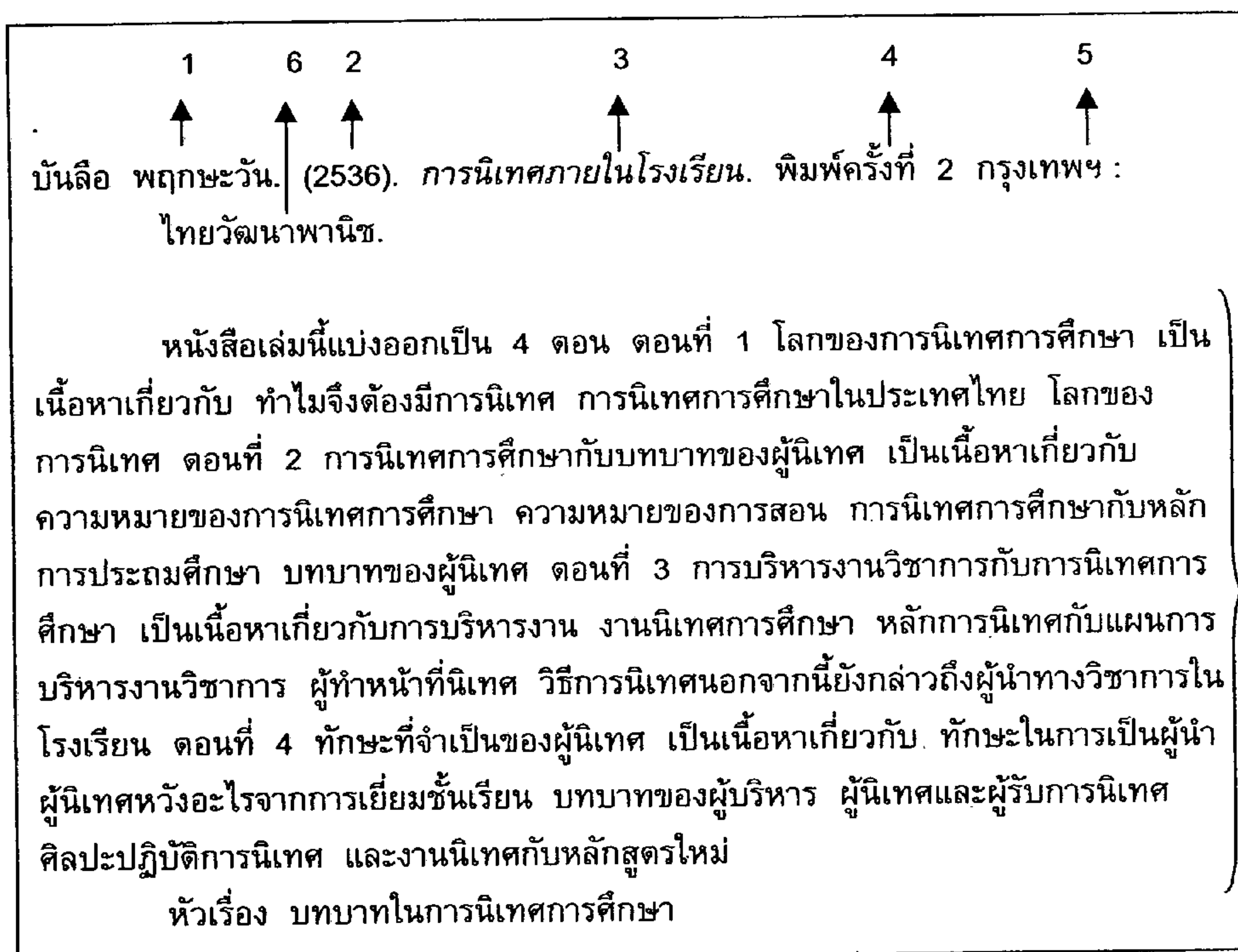
2.1 บรรณนิทัศน์จากหนังสือและตำรา

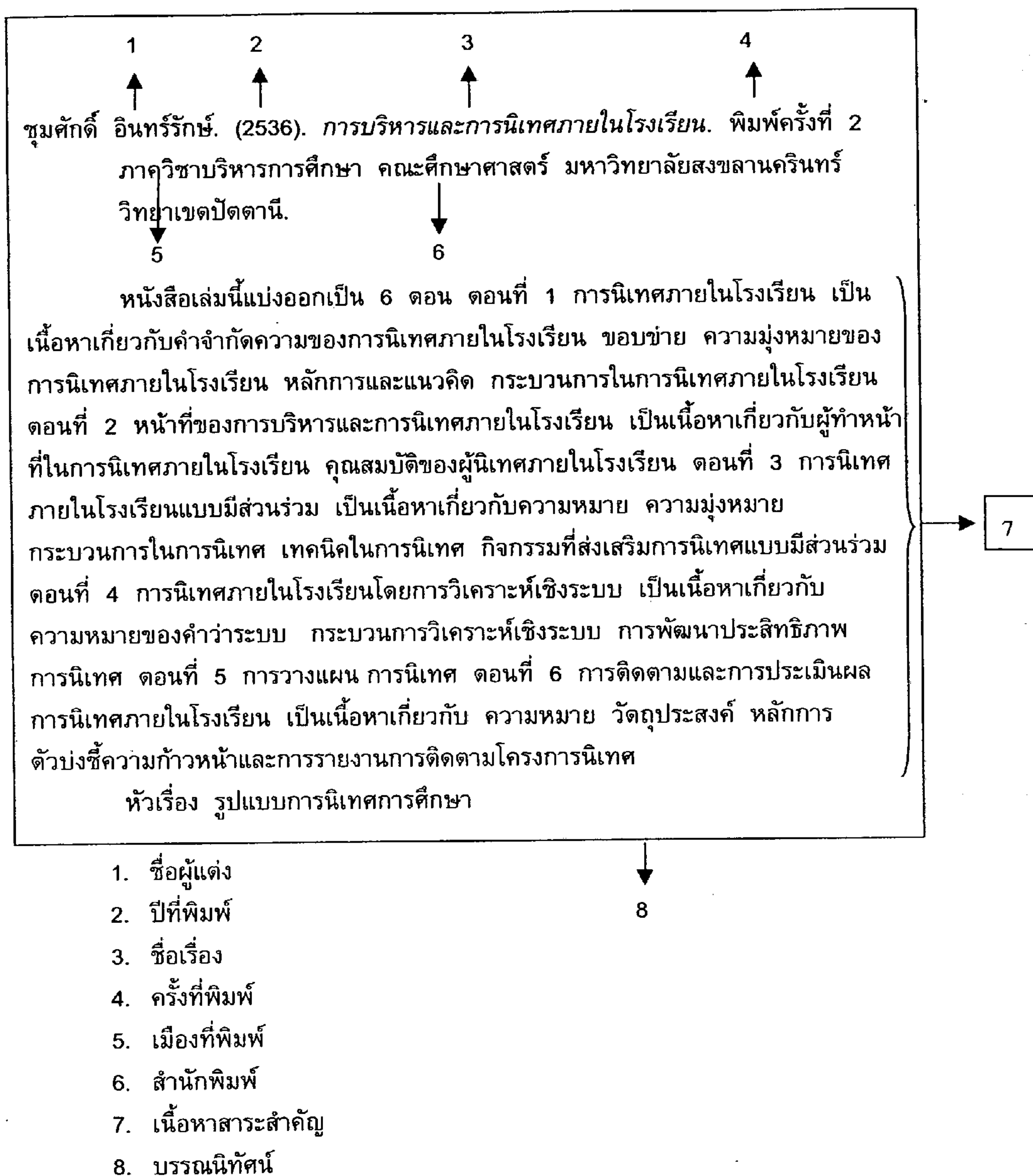
2.2 บรรณนิทัศน์จากบทความ

2.3 บรรณนิทัศน์จากงานวิจัย

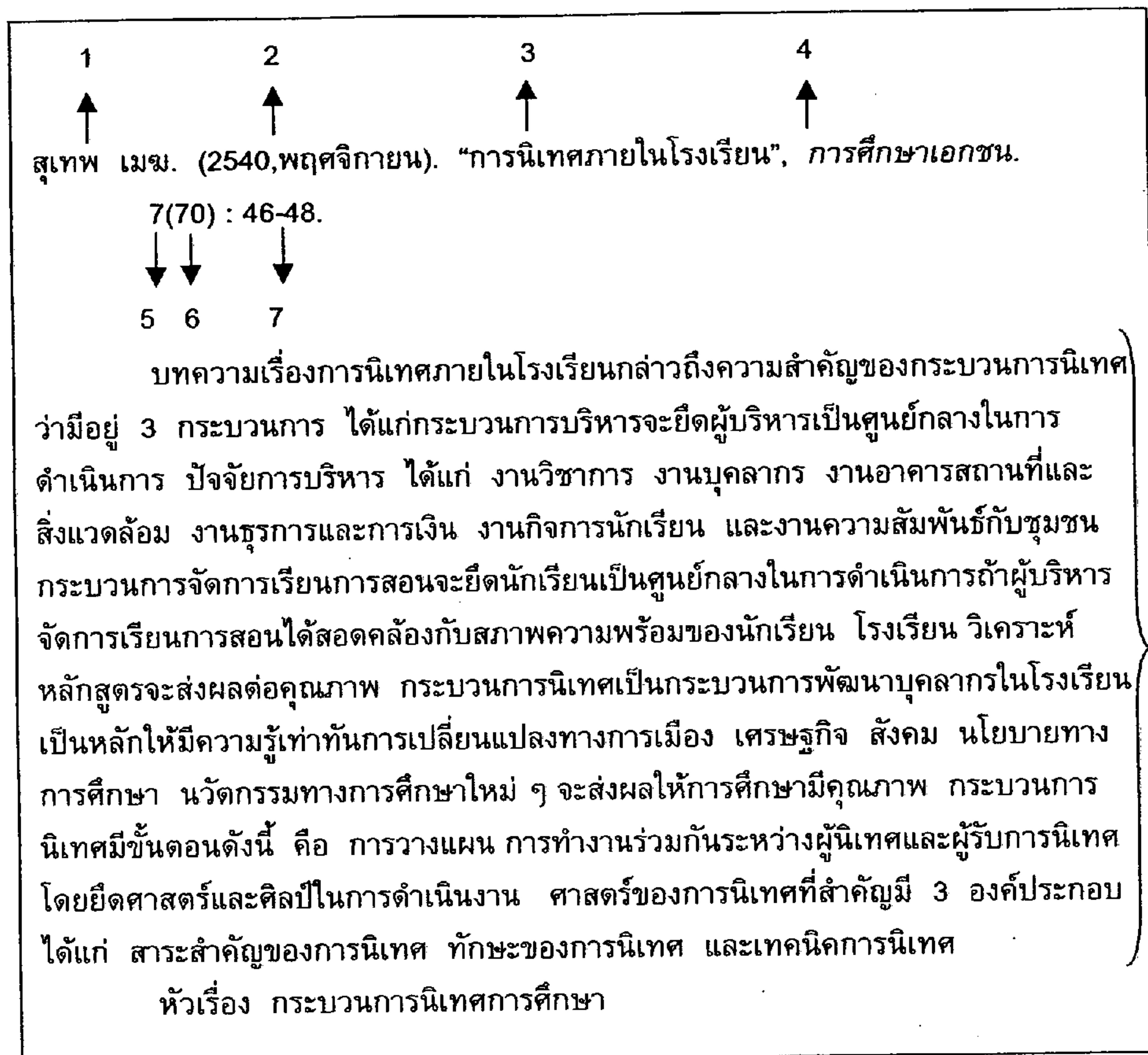
ในการนำเสนอเนื้อเรื่องบรรณนิทัศน์ผู้ศึกษาได้จัดลำดับการนำเสนอโดยเรียงตามลำดับอักษรตามแบบพจนานุกรม

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์จากหนังสือและตำรา

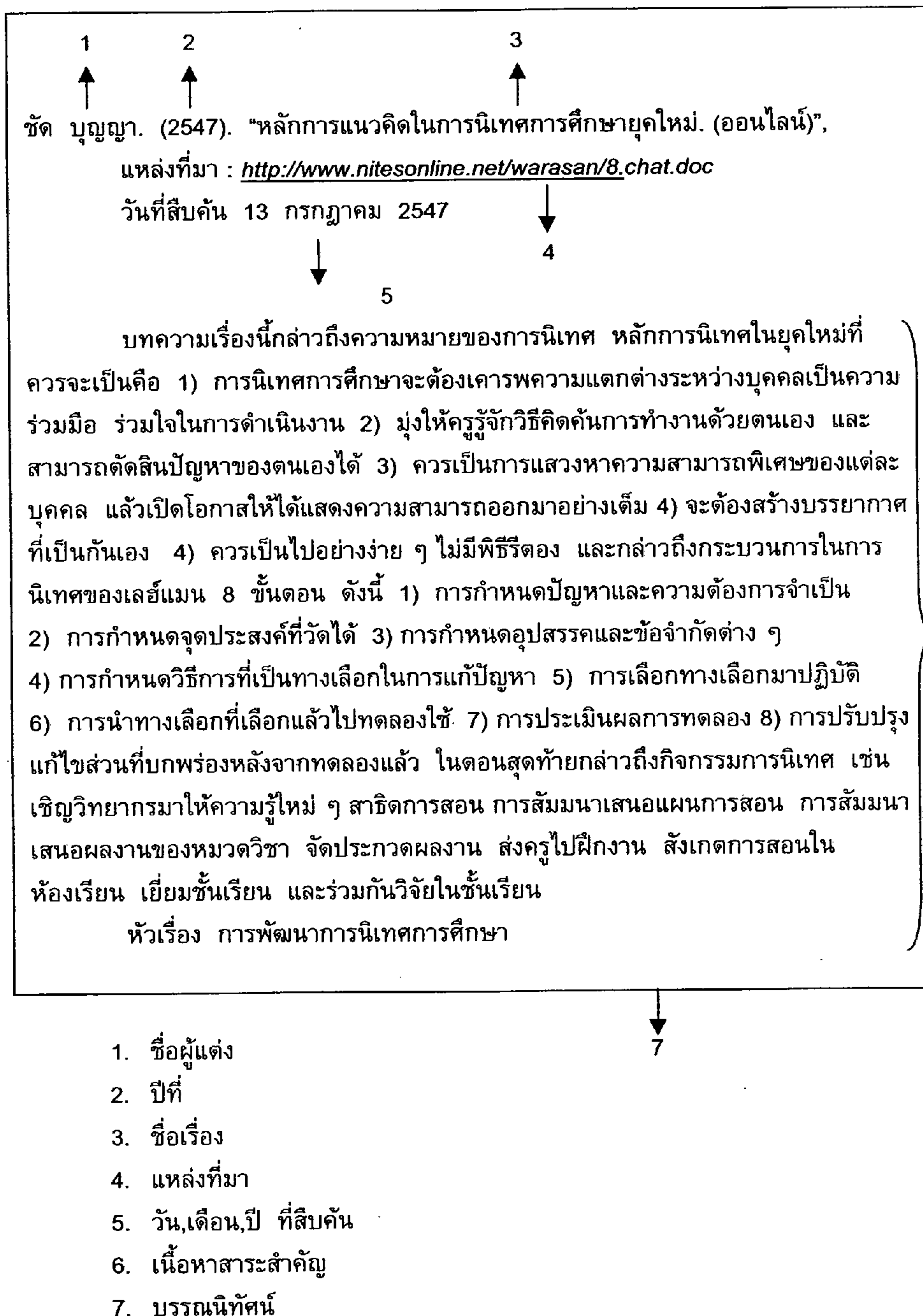

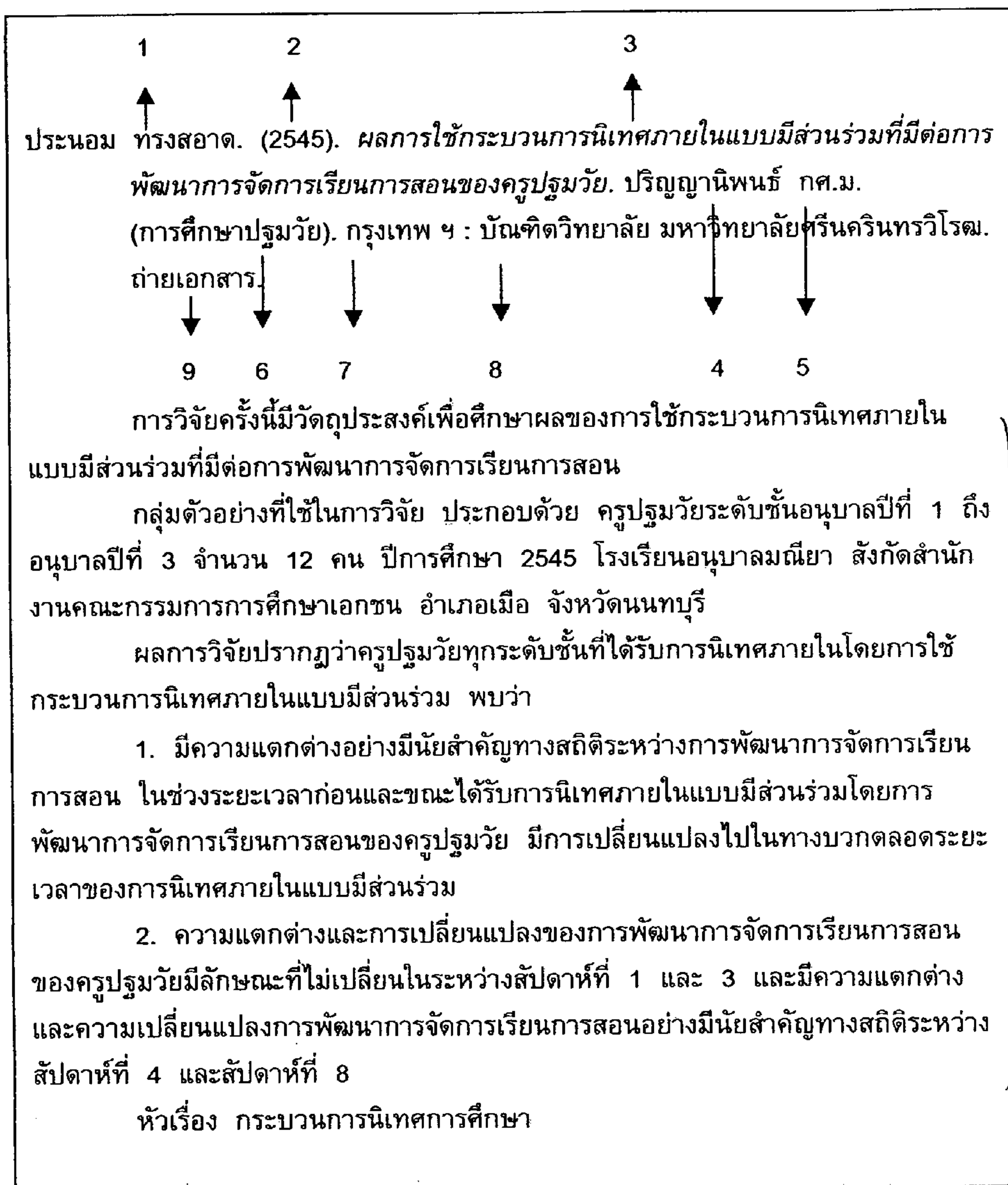
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์จากบทความ

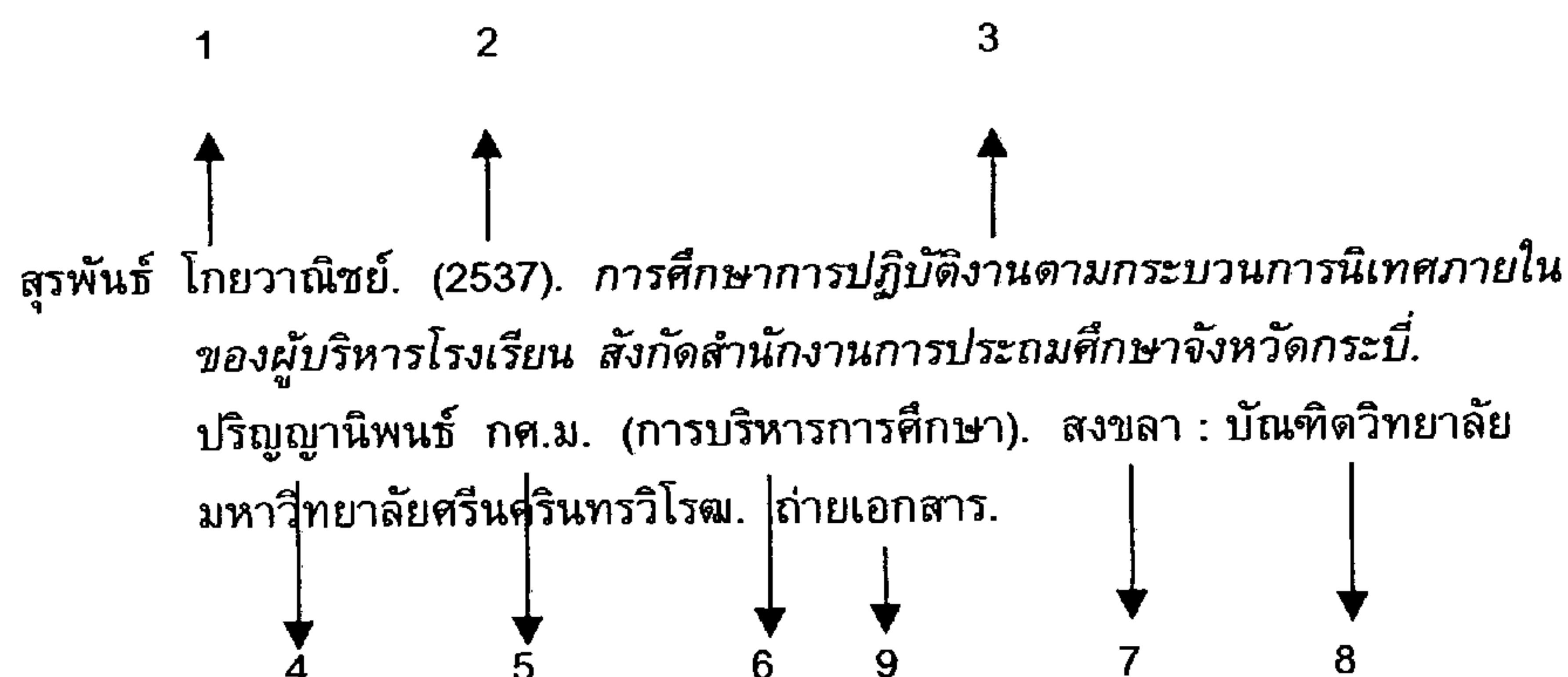
1. ชื่อผู้เขียน
2. ปี, เดือน
3. ชื่อบทความ
4. ชื่อวารสาร
5. ปีที่
6. ฉบับที่
7. หน้าที่ย่าง
8. เนื้อหาสาระสำคัญ
9. บรรณนิทัศน์

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์จากงานวิจัย

1. ชื่อผู้จัดทำ
2. ปีที่พิมพ์
3. ชื่อเรื่อง
4. หลังชื่อเรื่องเติมคำว่าปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์
5. อักษรย่อของปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์
6. สาขา หรือ วิชาเอก
7. เมืองที่พิมพ์
8. สถานที่พิมพ์
9. จัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร
10. เนื้อหาสาระสำคัญ
11. บรรณนิทศน์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการ
 นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่
 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานดังกล่าว
 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพและขนาด
 ต่างกัน และเพื่อทราบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน
 ตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องการนิเทศภายใน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 144 คน ครูอาจารย์
 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 42 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยหาค่าร้อยละ ค่าคะแนน
 เฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดย
 ส่วนรวมและรายชั้น อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร
 โรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายชั้น ปรากฏว่า ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการแตก
 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชั้นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร
 โรงเรียน ตามทัศนะของครูอาจารย์ จำแนกตามสภาพและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
 ต่างกันโดยส่วนรวมและรายชั้นไม่แตกต่างกัน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

1. ชื่อผู้จัดทำ
2. ปีที่พิมพ์
3. ชื่อเรื่อง
4. หลังชื่อเรื่องเติมคำว่าปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์
5. อักษรย่อของปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์
6. สาขา หรือ วิชาเอก
7. เมืองที่พิมพ์
8. สถานที่พิมพ์
9. จัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร
10. เนื้อหาสาระสำคัญ
11. บรรณนิทศน์

3. การจัดทำกรณีศึกษา

ผู้ศึกษาได้จัดทำกรณีศึกษา หนังสือและตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้จัดทำกรณีศึกษาช่วยสืบค้นแก่ผู้ที่สนใจ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการศึกษาค้นคว้า เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. กรณีศึกษาจากหนังสือและตำรา
2. กรณีศึกษาจากบทความ
3. กรณีศึกษาจากงานวิจัย

3.1 ตัวอย่างกรณีศึกษา

ผู้ศึกษาได้จัดทำ กรณีศึกษา โดยรวบรวมชื่อเรื่อง จากหนังสือและตำรา บทความ งานวิจัย แยกเป็นประเภท เรียงตามลำดับอักษร ตามแบบพจนานุกรม ตามประเภทของเอกสารที่น่าสนใจ ตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างกรณีศึกษา

กรณีศึกษา	หน้า
การนิเทศภายในโรงเรียน	40,42
การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน	41
ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนา	
การจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย	44
หลักการและแนวคิด	43
กระบวนการนิเทศ	46

3.2 วรรณิชื่อผู้แต่ง

ผู้ศึกษาได้รวบรวม และจัดทำวรรณิชื่อผู้แต่ง จากหนังสือและตำรา วารสาร งานวิจัย แยกเป็นประเภท เรียงตามลำดับอักษร ตามแบบพจนานุกรม ตามประเภทของ เอกสารที่น่าเสนอ ตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างวรรณิชื่อผู้แต่ง

วรรณิชื่อผู้แต่ง	หน้า
บันลือ พฤษะวัน	40
ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์	41
สุเทพ เมฆ	42
ชัด บุญญา	43
ประนอม ทรงสอาด	44
สุพันธ์ โกยวาณิชย์	46

3.3 วรรณิหัวเรื่อง

ผู้ศึกษาได้จัดทำหัวเรื่องโดยศึกษาจากสาระสำคัญของเนื้อเรื่องจากหนังสือและตำรา บทความ งานวิจัย ผู้ศึกษาต้องอ่านข้อความหรือเนื้อหาให้เข้าใจโดยละเอียด แล้วสรุปเอกสาร นั้นว่า กล่าวถึงเรื่องใดเป็นหัวใจสำคัญ แล้วสรุปเป็นหัวเรื่องของเอกสารนั้น ๆ การจัดทำนั้น ค่อนข้างยากกว่าวรรณิประเภทอื่น ๆ จากนั้นจึงเรียงลำดับหัวเรื่องตามตัวอักษรตามแบบ พจนานุกรม ดังตัวอย่างวรรณิหัวเรื่อง

วรรณิหัวเรื่อง	หน้า
กระบวนการนิตศการศึกษา	42,44,46
รูปแบบการนิตศการศึกษา	41
บทบาทในการนิตศการศึกษา	40
การพัฒนาการนิตศการศึกษา	43

ผู้ศึกษาได้จัดทำบรรณานุกรม ตามหลักเกณฑ์ คู่มือการเรียบเรียงปฏิญานิพนธ์
ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

4.1 บรรณานุกรม หนังสือและตำรา เขียนดังนี้

ชื่อ สกุล ผู้เขียน. (ปี). ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างบรรณานุกรมหนังสือและตำรา

บันลือ พุกพะวัน. (2536). การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

4.2 บรรณานุกรม บทความ เขียนดังนี้ คือ

ชื่อ สกุล ผู้เขียนบทความ. (ปี,เดือน). "ชื่อเรื่อง", ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่) : หน้าอ้างอิง

ตัวอย่างบรรณานุกรมบทความ

สุเทพ เมฆ. (2540,พฤศจิกายน). "การนิเทศภายในโรงเรียน", การศึกษาเอกชน.
7(77) : 46 – 48.

4.3 บรรณานุกรม งานวิจัย เขียนดังนี้ คือ

ชื่อ สกุล ผู้จัดทำ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. หลังชื่อเรื่องให้เติมคำว่า วิทยานิพนธ์
หรือปฏิญานิพนธ์ และอักษรย่อของวิทยานิพนธ์หรือปฏิญานิพนธ์. (วิชาเอก) สถานที่พิมพ์
บัณฑิตวิทยาลัย ชื่อมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ตัวอย่างบรรณานุกรมงานวิจัย

ประนอม ทรงสอาด. (2545). ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการ
พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา
ปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

บทที่ 4

บรรณนิทัศน์ หนังสือและตำรา

การศึกษาค้นคว้าเรื่องกรณีเหตุการณ์ศึกษาภายในโรงเรียน ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและตำรา จำนวน 36 เล่ม และจัดทำบรรณนิทัศน์ตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญ โดยนำเสนอตามลำดับปีพุทธศักราช ดังนี้

01 ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงกรณีภายในสถานศึกษาที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงความจำเป็นของกรณีเหตุการณ์ศึกษา ความหมายของกรณีเหตุการณ์ศึกษา ลักษณะของกรณีเหตุการณ์ศึกษา ความมุ่งหมายของกรณีเหตุการณ์ศึกษา หลักกรณีเหตุการณ์ภายในสถานศึกษา ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. กรณีเหตุการณ์ควรมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ

2. กรณีเหตุการณ์ต้องถือหลักการ การมีส่วนร่วมในการทำงาน

3. กรณีเหตุการณ์เป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลให้แต่ละบุคคลได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงผู้กรณีเหตุการณ์ภายในสถานศึกษาที่สามารถกรณีเหตุการณ์ได้มีดังนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก หัวหน้างาน ครูที่มีความรู้ความสามารถและผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเป็นวิทยากรเฉพาะเรื่อง

หัวข้อเรื่อง หลักกรณีเหตุการณ์ศึกษา

02 นิพนธ์ ไทยพานิชย์. (2535). *เทคนิคการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 เทคนิคการใช้พฤติ
กรรมการนิเทศทางอ้อม พฤติกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วมและพฤติกรรมการนิเทศทางตรง
เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศทางตรงและทางอ้อม เทคนิคการนิเทศทางอ้อม
พฤติกรรมภาวะผู้นำในการให้คำปรึกษาตามทัศนะของโรเจอร์ พฤติกรรมของการเป็นผู้นำแบบ
ประชาธิปไตยและอัตตาธิปไตยตามทัศนะของไดเรคเตอร์ส ลีลาพฤติกรรมการนิเทศทางตรงและ
ทางอ้อมตามทัศนะของบลูมเบิร์ก ทัศนคติและความเชื่อของผู้นิเทศที่มีแบบนิยมในการใช้
ลีลาพฤติกรรมการนิเทศทางตรง ทัศนคติและความเชื่อของผู้นิเทศที่มีแบบนิยมในการใช้ลีลา
พฤติกรรมการนิเทศทางอ้อม พฤติกรรมการนิเทศทางอ้อม การนิเทศแบบมีส่วนร่วม และการ
นิเทศแบบทางตรงตามทัศนะของกลิคแมน การกำหนดความเชื่อทางการนิเทศ ตอนที่ 2
เทคนิคการนิเทศเชิงให้คำปรึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ผู้นิเทศการศึกษาคือผู้ให้คำปรึกษา
ภารกิจในการให้คำปรึกษาของศึกษานิเทศก์ จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการให้คำปรึกษา
วิธีการให้คำปรึกษา ขั้นตอนหรือกระบวนการในการให้คำปรึกษา เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อ
การให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือครูเป็นรายคน ตอนที่ 3 เทคนิคการนิเทศเพื่อการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรม อุปสรรคและแรงต่อต้านที่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง วิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
ของผู้รับการนิเทศ วิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู กิจกรรมสำหรับการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

หัวเรื่อง เทคนิคการนิเทศการศึกษา

03 นิพนธ์ ไทยพานิชย์. (2535). *การนิเทศแบบคลินิก*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการ
นิเทศแบบคลินิก เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา งานและพันธกิจของการนิเทศการ
ศึกษา การนิเทศการสอน ความหมาย จุดมุ่งหมาย และลักษณะของการนิเทศแบบคลินิก
ความสำคัญของวัฏจักรของการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศการศึกษาในฐานะการให้การศึกษา
ต่อเนื้อของครู การเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก ผู้นิเทศคลินิก ความต้องการ
ของการนิเทศแบบคลินิก ปัญหาของครูและการนิเทศการสอน ประสิทธิภาพของการนิเทศ
ทัศนคติของครู ทัศนคติของศึกษานิเทศก์ ผลของการนิเทศต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ข้อควร
คำนึงในการจัดการนิเทศ อาณาจักรของผู้นิเทศ ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้
นิเทศ ความสัมพันธ์ในลักษณะผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ในลักษณะผู้
ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผู้นิเทศเป็นผู้วัดหรือประเมินครูอยู่
ในฐานะที่ถูกประเมิน ความสัมพันธ์ในลักษณะในลักษณะผู้ร่วมอาชีพ การปูพื้นฐานสำหรับ
การจัดการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศและสัมพันธภาพอันเป็นการช่วยเหลือ ตอนที่ 2
กระบวนการของการนิเทศแบบคลินิก เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิกตามรูปแบบของ
โกลด์แฮมเมอร์ ตามรูปแบบของโคแกน ตามรูปแบบของไบยานและโคพลแลนด์ ตอนที่ 3
เทคนิคในการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ เทคนิคและวิธีการนิเทศทางอ้อม 7 วิธี เทคนิคและ
ศิลปะในการฟัง เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับในการประชุมนิเทศ

หัวเรื่อง เทคนิคการนิเทศการศึกษา

04 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2535). *แนวทางการนิเทศ*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งหลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีหลักการอยู่ดังนี้ คือ หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักการยืดหยุ่นข้างมากและเหตุผล หลักการادرภาพ การนิเทศโดยใช้หลักประชาธิปไตยมีกระบวนการนิเทศ คือ 1) การเผยแพร่แนวคิดแก่โรงเรียน 2) กำหนดโรงเรียนที่จะนิเทศ 3) ประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือกับสภาพของโรงเรียน 4) สำรวจสภาพปัจจุบัน 5) ทำการนิเทศ 6) ประเมินสภาพประชาธิปไตยหลังการนิเทศ 7) สรุปรายงานและเผยแพร่

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

05 หน่วยศึกษานิเทศก์. (2535). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. สำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดปราจีนบุรี. เอกสารอัดสำเนา.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน ตอนที่ 1 ความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ขอบข่ายงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประโยชน์ของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ลักษณะของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หลักการการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตอนที่ 3 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผล ตอนที่ 4 องค์ประกอบสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมการก่อนการนิเทศ การจัดองค์การการนิเทศ บุคลากรในการนิเทศ ผู้บริหารกับการนิเทศภายใน ตอนที่ 5 กิจกรรมและเครื่องมือในการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมี 12 กิจกรรม ตอนที่ 6 ทักษะที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ทักษะการพัฒนาตนเอง ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะกระบวนการกลุ่มและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

06 ประมุข ตันจำรูญ. (2535). *การพัฒนาระบบการนิเทศภายในแบบผสมผสานในโรงเรียน ประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา หลักในการนิเทศการศึกษามีเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา 4 รูปแบบ หลักปฏิบัติ 4 ประการในการนิเทศการศึกษา แนวปฏิบัติ 10 ประการในการนิเทศการศึกษา หลักในการ นิเทศการศึกษา 10 ข้อ กิจกรรมการนิเทศ จำนวน 26 กิจกรรม ตอนที่ 2 แนวความคิด เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความสำคัญและความจำเป็นที่ จะต้องมีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หลักในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แนวปฏิบัติ 5 ประการในการส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนขอบข่ายงานนิเทศภายใน หลักในการนิเทศภายในโรงเรียน 10 ประการ กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จำนวน 16 กิจกรรม และเทคนิคการนิเทศการสอนโดยเน้นวัตถุประสงค์ หัวเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

07 บันลือ พลฤกษ์วัน. (2536). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 โลกของการนิเทศการศึกษา เป็น เนื้อหาเกี่ยวกับ ทำไมจึงต้องมีการนิเทศ การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย โลกของ การนิเทศ ตอนที่ 2 การนิเทศการศึกษากับบทบาทของผู้นิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายของการนิเทศการศึกษา ความหมายของการสอน การนิเทศการศึกษากับหลักการ ประถมศึกษา บทบาทของผู้นิเทศ ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการกับการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงาน งานนิเทศการศึกษา หลักการนิเทศกับแผนการบริหารงาน วิชาการ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ วิธีการนิเทศนอกจากนี้ยังกล่าวถึงผู้นำทางวิชาการในโรงเรียน ตอนที่ 4 ทักษะที่จำเป็นของผู้นิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ทักษะในการเป็นผู้นำ ผู้นิเทศหวัง อะไรจากการเยี่ยมชั้นเรียน บทบาทของผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ศิลปะปฏิบัติ การนิเทศ และงานนิเทศกับหลักสูตรใหม่

หัวเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

08 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2536). *การนิเทศการสอนในระดับประถมศึกษา*

นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอน จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน ความหมายของการนิเทศการสอน ความสำคัญของการนิเทศการสอน ความเป็นมาของการนิเทศการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการศึกษากับการนิเทศการสอน องค์ประกอบของการนิเทศการสอน บุคลากรทางการนิเทศโดยกล่าวถึง ผู้ทำหน้าที่นิเทศ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์และคณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ ผู้รับการนิเทศ กิจกรรมสำหรับการนิเทศการสอน จำนวน 10 กิจกรรม ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการนิเทศการสอน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่จำเป็นในการนิเทศการสอน หลักในการนิเทศการสอน กระบวนการในการนิเทศการสอนของหนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอไว้ 5 แบบ คือ กระบวนการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระบวนการนิเทศของแอลเลน กระบวนการนิเทศของแฮริส กระบวนการนิเทศของสจ๊วต อุทรานันท์ และกระบวนการนิเทศของอุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

09 ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2536). *การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี.

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 6 ตอน ตอนที่ 1 การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับคำจำกัดความของการนิเทศภายในโรงเรียน ขอบข่าย ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน หลักการและแนวคิด กระบวนการในการนิเทศภายในโรงเรียน ตอนที่ 2 หน้าที่ของการบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ทำหน้าที่ในการนิเทศภายในโรงเรียน คุณสมบัติของผู้นิเทศภายในโรงเรียน ตอนที่ 3 การนิเทศภายในโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ความมุ่งหมาย กระบวนการในการนิเทศเทคนิคในการนิเทศ กิจกรรมที่ส่งเสริมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ตอนที่ 4 การนิเทศภายในโรงเรียนโดยการวิเคราะห์เชิงระบบ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายของคำว่าระบบ กระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบ การพัฒนาประสิทธิภาพการนิเทศ ตอนที่ 5 การวางแผนการนิเทศ ตอนที่ 6 การติดตามและการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย วัตถุประสงค์ หลักการ ตัวบ่งชี้ความก้าวหน้าและการรายงานการติดตามโครงการนิเทศ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

10 ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2536). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศ ลักษณะงานนิเทศการสอน ความมุ่งหมาย แนวคิด หลักการ ความสัมพันธ์ของการนิเทศกับการบริหารสถานศึกษา รูปแบบของการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การเปลี่ยนแปลงกับการนิเทศได้เสนอปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วิธีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนของครู การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศเป็นการนำเสนอการนิเทศที่จัดโดยผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ตอนที่ 2 เทคนิคการพัฒนาการนิเทศการสอน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ วิธีการนิเทศ การสอนโดยการสังเกตและการวิเคราะห์ตนเอง การดำเนินการสังเกตการสอนอย่างเป็นระบบขั้นตอนการสังเกตการสอน เครื่องมือสังเกตการสอน การประเมินผลการสอนเนื้อหา กล่าวถึงความหมาย ความมุ่งหมาย องค์ประกอบ หลักการ แหล่งข้อมูล เครื่องมือ การสร้างแบบประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ ตอนที่ 3 การบริหารงานนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะของผู้นิเทศ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การจัดทำโครงการนิเทศกล่าวถึงความมุ่งหมายในการวางโครงการ ความจำเป็น หลักการ กระบวนการ รวมทั้งวิธีการการเขียนโครงการ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

11 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2536). *รายงานการประเมินผลระบบการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : ที พี พรินท์.

ในรายงานการประเมินผลระบบการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญ ความจำเป็นในการประเมินผล ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ความมุ่งหมาย หลักการ กระบวนการนิเทศ เทคนิคและวิธีการนิเทศ หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรทางการนิเทศ ได้แก่บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ บุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา ตอนที่ 3 การดำเนินงานตามกระบวนการจัดการนิเทศการศึกษา ได้กล่าวถึง การจัดทำแผนของหน่วยงานที่ทำหน้าที่นิเทศ การจัดทำแผนงานนิเทศภายในสถานศึกษา รูปแบบการนิเทศของศึกษานิเทศก์ แนวทางและขั้นตอนการนิเทศ รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา และเทคนิควิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

12 สุทนต์ ศรีไสย์. (2537). *หลักการนิเทศการศึกษา*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน ตอนที่ 1 หลักการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย โรงเรียนประเภทใดเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศช่วยครูได้อย่างไร ใครคือผู้รับผิดชอบงานนิเทศการศึกษา ลักษณะพื้นฐานของผู้นิเทศก์ ตอนที่ 2 หลักทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อการนิเทศ รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบได้บ้างที่ผู้นิเทศก์ควรทราบเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ใหญ่ การพัฒนาสติปัญญา มโนทัศน์ และบุคลิกภาพ การเปลี่ยนวิถีชีวิต การเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาผู้ใหญ่ ครูคือผู้ใหญ่ การพัฒนาครู ครูกับสิ่งที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาครูภายใต้สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตอนที่ 3 ปรัชญาการศึกษา กับความเชื่อทางการนิเทศการสอน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ปรัชญาการศึกษากับรูปแบบการนิเทศการสอน การตรวจสอบปรัชญาการศึกษาและความเชื่อในการนิเทศการศึกษาด้วยตัวเอง ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการศึกษา การควบคุม และความเชื่อทางการนิเทศ ตอนที่ 4 ลักษณะพฤติกรรมการณ์การนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ แบบวัดพฤติกรรมการณ์การนิเทศกับครูแต่ละคนในขณะปฏิบัติงาน แบบวัดพฤติกรรมการณ์การนิเทศระหว่างบุคคลที่ทำงานเป็นกลุ่ม หน้าต่างใจอารีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศอย่างไร ตอนที่ 5 การนิเทศแบบคลินิก มีเนื้อหาเกี่ยวกับ กระบวนการคลินิกับการสังเกต การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อการนิเทศทางคลินิก ความหมายอื่น ๆ เกี่ยวกับการช่วยเหลือครูโดยตรง และความแตกต่างระหว่างการช่วยเหลือโดยตรงกับการประเมินผลอย่างเป็นทางการ

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

13 อ่ำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮ้าส์.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
จุดมุ่งหมาย ประโยชน์ ขั้นตอนการจัดระบบ ซึ่งกล่าวถึงการกำหนดหลักการและวัตถุประสงค์
การกำหนดบุคลากร การกำหนดขอบเขตของการนิเทศภายในโรงเรียน การกำหนดวิธีการ
นิเทศภายในโรงเรียน หลักการสำคัญของการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีหลักการสำคัญ
ที่นำเสนอไว้ คือ การนิเทศจะสำเร็จลุล่วงได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารผู้นิเทศและผู้
รับการนิเทศ การนิเทศเป็นการทำงานร่วมกันบุคลากรในโรงเรียนต้องยอมรับซึ่งกันและกัน
และให้เกียรติกัน วัตถุประสงค์สูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้นกิจกรรมการ
นิเทศภายในโรงเรียนที่กล่าวไว้คือ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การสังเกตการสอนใน
ชั้นเรียนที่กล่าวถึงการนิเทศแบบคลินิกตามแนวคิดของโคแกน 8 ขั้นตอน ดังนี้ คือ
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและครู วางแผนร่วมกับครู วางแผนยุทธวิธีการสังเกต
การสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน กำหนดวิธีการประชุม
ปรึกษาหารือ ประชุมปรึกษาหารือและปรับปรุงแผน จัดเอกสารหรือตำราทางวิชาการให้แก่ครู
ผู้สอนได้ศึกษา การให้คำปรึกษาหารือ การสาธิตการสอน และการพาครูไปศึกษานอกสถานที่
หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

14 ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2538). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน ตอนที่ 1 วิวัฒนาการของการนิเทศการสอน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศแบบผู้นำประชาธิปไตย การนิเทศแบบสร้างสรรค์ การนิเทศการสอนในปัจจุบัน ตอนที่ 2 ความรู้ทั่วไปในการนิเทศการสอน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย หลักการ ความมุ่งหมาย ความจำเป็น ภารกิจหน้าที่ของผู้นิเทศ คุณลักษณะ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นของผู้นิเทศ ตอนที่ 3 การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์การการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์การนิเทศภายในโรงเรียน ตอนที่ 4 กระบวนการนิเทศการสอน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอนแบบ Harris กระบวนการนิเทศการสอนแบบ สปช กระบวนการนิเทศการสอนแบบ PIDRE การประยุกต์ใช้กระบวนการนิเทศการสอน ตอนที่ 5 กิจกรรมการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ กิจกรรมการนิเทศของ Gwynnd กิจกรรมการนิเทศของ Harris ตอนที่ 6 โครงการนิเทศและการประเมินผล เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการนิเทศ ความหมาย ความมุ่งหมาย กระบวนการ รูปแบบการประเมินของ Stake รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam รูปแบบการประเมินของ Provus การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินโครงการและวิธีการประเมินตนเองของผู้นิเทศ

หัวเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

15 ชารี มณีสรี (2538). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ตอน ตอนที่ 1 ประวัติการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย ระยะที่ 1 – 3 การนิเทศการศึกษาในต่างประเทศ ตอนที่ 2 หลักการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความสำคัญ ความหมายของการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา และหลักพื้นฐานการนิเทศการศึกษา ตอนที่ 3 บุคลากรทางการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์และงานนิเทศ หน้าที่นิเทศ แบบของการนิเทศ การบริหารกับการนิเทศ บุคลากรทางการนิเทศ ตอนที่ 4 กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผน ความหมาย องค์ประกอบ บทบาทการวางแผนกระบวนการ การจัดทำโครงการ การฝึกอบรม การติดต่อสื่อสาร ตอนที่ 5 เทคนิคของการนิเทศเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญ ความหมาย ประเภท กิจกรรม เทคนิค 3 ขั้นตอนการนิเทศแบบคลินิก ตอนที่ 6 ทักษะการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ทักษะการนิเทศด้านเทคนิค ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก ทักษะการบริหารงานบุคคล ทักษะด้านการประเมินผลการนิเทศ ตอนที่ 7 การพัฒนาการนิเทศการศึกษาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งกล่าวถึง ความหมาย ความจำเป็น องค์ประกอบในการนิเทศ กระบวนการ กิจกรรมการนิเทศภายใน จำนวน 13 กิจกรรม และปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศภายใน

หัวเรื่อง กระบวนการการนิเทศการศึกษา

16 วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). *หลักการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ตอน ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
การนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ความมุ่งหมาย ความจำเป็น
วิวัฒนาการ บทบาทของศึกษานิเทศก์ หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นิเทศ ตอนที่ 2 หลักการ
นิเทศการศึกษา ตอนที่ 3 วิธีการและแนวทางหรือแบบของการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหา
เกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษาแบบปล่อยปละละเลย การนิเทศการศึกษาแบบบังคับ การนิเทศ
การศึกษาแบบฝึก การนิเทศการศึกษาแบบแนะแนว การนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตย
การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบมนุษยนิยม ตอนที่ 4
กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา ตอนที่ 5
ทักษะที่จำเป็นสำหรับศึกษานิเทศก์ เป็นเนื้อหาเรื่องทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในด้าน
การเป็นผู้นำ ทักษะในเรื่องกระบวนการกลุ่ม ทักษะในการบริหารงานบุคคล ตอนที่ 6
การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ความจำเป็นในการนิเทศ ผู้นิเทศ
การศึกษากับผู้นิเทศภายในโรงเรียน บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา กระบวนการใน
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตอนที่ 7 การประเมินผลงานการนิเทศการศึกษา เป็น
เนื้อหาเกี่ยวกับ การประเมินผลโปรแกรมการสอนทั้งหมดของโรงเรียน การประเมินผล
โครงการนิเทศการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ตอนที่ 8 การนิเทศการศึกษาใน
อนาคต กล่าวถึง การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การนิเทศ การศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า
กระบวนการนิเทศการศึกษา วิธีการนิเทศ และรูปแบบของการจัดการนิเทศการศึกษาของไทย
ในทศวรรษหน้า

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

17 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539). *การสร้างบรรยากาศ*

การเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน กล่าวถึงความหมายของการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ความสำคัญของการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน แนวทางการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียน ตอนที่ 2 การนิเทศการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศการจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีขั้นตอนดังนี้ คือ สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการจัดห้องเรียน กระตุ้น ย้ำๆ ส่งเสริมให้คณะครูร่วมมือกันสร้างแนวปฏิบัติ ส่งเสริมให้ครูประเมินตนเองและปรับปรุงแก้ไข ติดตาม ตรวจสอบ กระตุ้นให้กำลังใจครูที่จัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการยกย่อง ชมเชย จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานดีเด่นของครู และการนิเทศการสร้างบรรยากาศที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียน ครูต้องใช้เทคนิคในการสังเกตการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนตามสถานการณ์จริง

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

18 อเนก ส่งแสง. (2540). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ตอน ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย ความมุ่งหมาย หลักพื้นฐานของการนิเทศ หลักการ คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย การนิเทศการศึกษาในต่างประเทศ ตอนที่ 2 ทักษะที่จำเป็นสำหรับศึกษานิเทศก์ ที่กล่าวไว้มีดังนี้ คือ ทักษะด้านการเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม ทักษะในการบริหารงานบุคคล ทักษะด้านการประเมินผล ตอนที่ 3 เทคนิคและกระบวนการในการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของเทคนิคและการนิเทศ การนิเทศเป็นรายบุคคล การนิเทศเป็นกลุ่ม กระบวนการในการนิเทศการศึกษา ตอนที่ 4 การนิเทศแบบต่าง ๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศโดยการถามหาผลงาน การนิเทศเพื่อพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางสังคม การนิเทศแบบมนุษยนิยม การนิเทศแบบวิมิงสา ตอนที่ 5 การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ลักษณะการนิเทศ ความหมาย ความมุ่งหมาย บทบาทของบุคลากรในการนิเทศ หลักการและปรัชญาพื้นฐาน กระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาครู การพัฒนารูปแบบการนิเทศจากภายนอก ประสานการนิเทศภายใน รูปแบบการนิเทศ บทบาทของศึกษานิเทศก์ แนวทางในการปฏิบัติการนิเทศ ตอนที่ 6 การนิเทศทางไกล มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมา ความหมาย ประโยชน์ องค์การการนิเทศ บทบาทหน้าที่ขององค์กร กระบวนการ ระบบนิเทศ ประเภทของสื่อที่ใช้ในการนิเทศ ผลการพัฒนานิเทศทางไกลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตอนที่ 7 แนวโน้มการนิเทศการศึกษาในอนาคตมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการนิเทศ การสังเกตและการวิเคราะห์การสอน การส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอนโดยกล่าวถึงการกระตุ้นให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพและด้านสังคมให้มีการเลือกใช้แหล่งวิชาการของชุมชนและวิสัยทัศน์การศึกษาไทยในอนาคต แนวโน้มในการจัดการประถมศึกษาและการนิเทศการศึกษาในอนาคต

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

- 19 อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการ
ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้ในบทที่ 8 การนิเทศภายในโรงเรียน กล่าวถึง ความ
หมาย ความจำเป็น ความมุ่งหมายของการนิเทศ ประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียน
บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียนมีเนื้อหาที่มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ คือ
ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ และกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร บทบาทของ
ผู้นิเทศ บทบาทของผู้รับการนิเทศที่บุคคลทั้ง 3 ฝ่ายจะต้องยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน
ลักษณะการนิเทศภายในโรงเรียน 10 ประเภท หลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน
ขั้นตอนการจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การกำหนดหลักการและวัตถุประสงค์
กำหนดบุคลากร กำหนดขอบเขตงานนิเทศ กำหนดวิธีการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ จำแนก
ได้เป็น 2 ประเภท คือ การนิเทศเป็นกลุ่มและการนิเทศเป็นรายบุคคล กิจกรรมการนิเทศ
ภายในโรงเรียน การนิเทศแบบคลินิก รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งมีขั้นตอน คือ
การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้นิเทศ การวางแผนร่วมกับครู การสังเกตการสอน
การวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน กำหนดวิธีการปรึกษาหารือ ประชุมปรึกษาหารือ
ปรับปรุงและวางแผนอย่างต่อเนื่อง

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

- 20 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2541). *การนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ กล่าวถึง การ
วางแผนการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ 10 กิจกรรม การพิจารณาเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสม
กับจุดที่จะพัฒนา กลุ่มเป้าหมายที่จะนิเทศ บรรยายภาคในโรงเรียนและเหมาะสมกับผู้นิเทศ
จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนแผนการนิเทศ
ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายใน
โรงเรียน กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้คือ การประเมินความต้องการ
จำเป็นในการพัฒนา มี 10 ขั้นตอน วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา
การหาแนวทางเลือกในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติ และกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับ
การนิเทศภายในโรงเรียน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

21 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2541). *จุดประกายความคิด*

เกี่ยวกับการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึง นิเทศสไตส์ สมชัย แซ่เจีย กล่าวว่าหลักการนิเทศที่ได้ผลดีจะต้องตั้งคำถามให้ถูกคิดและคิดร่วมกันทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ลงมือทำตามที่ได้คิด นำความรู้ที่ได้และปัญหาที่พบมาแลกเปลี่ยนกันแก้ปัญหาให้ได้แล้วผลักดันให้ครูสร้างความรู้เองและต้องยอมรับกันให้เกียรติกัน ที่สำคัญคือต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกันเชื่อมั่นกันในการนิเทศนั้นต้องยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลและเลือกรูปแบบในการนิเทศให้เหมาะสม วิธีที่ดีวิธีหนึ่งคือการให้ครูได้พบปะพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนปัญหา วางแผนการแก้ปัญหาาร่วมกัน ถ้าต่างคนต่างเข้าใจกัน แลกเปลี่ยนความรู้กันในบรรยากาศสบาย ๆ ไม่เครียด และรับรู้ตรงกันว่าทุกคนสามารถช่วยเหลือกันได้จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

22 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2541). *การพัฒนาการนิเทศ*

การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 การนิเทศการศึกษาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา ความมุ่งหมายของการนิเทศ กระบวนการนิเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน สภาพปัจจุบันของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนและนโยบายการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่จัดองค์กรการนิเทศการศึกษาไว้ 3 ระดับ คือ หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานนิเทศก์และพัฒนามาตรฐานการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ ตอนที่ 2 พัฒนาการนิเทศการศึกษา 100 % มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายการนิเทศ 100 % หลักการปฏิบัติ ความคาดหวัง แนวการดำเนินการนิเทศของหน่วยงาน การจัดพื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานนิเทศ 100 % บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ภาระงานของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ การปฏิบัติ การนิเทศ 100 % การนิเทศอย่างทั่วถึง การนิเทศอย่างต่อเนื่อง การนิเทศอย่างมีคุณภาพ จุดเน้นของการนิเทศ 100 % ตอนที่ 3 ผลการดำเนินการนิเทศ 100 % มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้และความตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศ 100 % การวางแผนการปรับปรุงการนิเทศและแนวทางในการพัฒนาการนิเทศศึกษาภายในโรงเรียน

หัวเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

23 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). *คู่มือการนิเทศภายใน*

โรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

หนังสือเรื่องคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 หลักการและกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนได้นำเสนอเรื่องแนวคิดหลักการและขอบข่ายในการนิเทศ ยุทธศาสตร์การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศจะเป็นผู้นำและสร้างผู้รับการนิเทศให้เป็นผู้นำการพัฒนาในลักษณะของการ ร่วมคิด ร่วมทำ สนับสนุนข้อมูลความรู้ และกระบวนการในการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการพัฒนางานเชิงระบบ คือ การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การหาแนวทางเลือกเพื่อการพัฒนา การลงมือปฏิบัติ การติดตาม ประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขและการเผยแพร่ชื่นชม ตอนที่ 2 การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการ บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศ โครงการ ตอนที่ 3 สื่อและเครื่องมือนิเทศภายใน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อและเครื่องมือ สื่อดำเนินการโครงการ เครื่องมือนิเทศ ตัวอย่างเครื่องมือนิเทศ และการรายงานผลการนิเทศ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

24 ชารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ตอน ตอนที่ 1 ประวัติการนิเทศการศึกษาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย ระยะที่ 1 – 3 การนิเทศการศึกษาในต่างประเทศ ตอนที่ 2 หลักการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความสำคัญ ความหมายของการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา และหลักพื้นฐานการนิเทศการศึกษา ตอนที่ 3 บุคลากรทางการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์และงานนิเทศ หน้าที่นิเทศ แบบของการนิเทศ การบริหารกับการนิเทศ บุคลากรทางการนิเทศ ตอนที่ 4 กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผน ความหมาย องค์ประกอบ บทบาทการวางแผน กระบวนการ การจัดทำโครงการ การฝึกอบรม การติดต่อสื่อสาร ตอนที่ 5 เทคนิคของการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญ ความหมาย ประเภท กิจกรรม เทคนิค 3 ชั้น การนิเทศแบบคลินิก ตอนที่ 6 ทักษะการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ทักษะการนิเทศแบบเทคนิค ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก ทักษะด้านการบริหารงานบุคคล ทักษะด้านการประเมินผลการนิเทศ ตอนที่ 7 การพัฒนาการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งกล่าวถึง ความหมาย ความจำเป็น องค์ประกอบในการนิเทศ กระบวนการ และกิจกรรมการนิเทศภายใน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

25 ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 8 ตอน ตอนที่ 1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศ
 การศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย ความมุ่งหมาย ความจำเป็น ทฤษฎีการพัฒนา
 ทางแนวคิด หลักการ การนิเทศกับการบริหาร การเลือกปฏิบัติสำหรับการนิเทศ ตอนที่ 2
 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ พฤติกรรมการทำงาน
 ของมนุษย์ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 3 กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหา
 เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศของแอลเลน กระบวนการนิเทศของแอร์ริส กระบวนการนิเทศ
 ของฮอยและฟอร์ไชท์ กระบวนการนิเทศของสจ๊วต อุทรานันท์ กระบวนการนิเทศภายใน
 โรงเรียน การนำกระบวนการนิเทศสู่การปฏิบัติ ตอนที่ 4 เทคนิคการนิเทศ เป็นเนื้อหา
 เกี่ยวกับการเยี่ยมชั้นเรียน เทคนิคการนิเทศเชิงให้คำปรึกษา เทคนิคการสังเกตการสอน
 เทคนิคการการจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษา การนิเทศแบบมนุษยนิยม การนิเทศอย่างเป็น
 ระบบ การนิเทศแบบคลินิก ตอนที่ 5 การนิเทศการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร ตอนที่ 6
 การพัฒนาการเรียนการสอน ตอนที่ 7 การประเมินผลการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ
 ความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการ ผลผลิต ผู้ทำหน้าที่ประเมินผล เทคนิคการ
 ประเมิน การประเมินผล ตอนที่ 8 การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย
 ความสำคัญ ความจำเป็น ทฤษฎีการพัฒนาและส่งเสริม หลักการสำคัญ การดำเนินการ
 กระบวนการ การนำกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไปสู่การปฏิบัติ ผู้นิเทศกับการแก้
 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน การเป็นผู้นิเทศผู้นำทางวิชาการในโรงเรียน
 และแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้นิเทศ

หัวเรื่อง เทคนิคการนิเทศการศึกษา

26 ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้บทที่ 6 การนิเทศการศึกษา กล่าวถึง ความหมาย ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ หน้าที่ของผู้บริหาร 20 ประการในการนิเทศ หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ 10 ประการ รูปแบบของการนิเทศการศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบเสรีนิยมการนิเทศแบบบังคับ การนิเทศฝึกอบรมและแนะนำ การนิเทศแบบประชาธิปไตย ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน หลักการนิเทศแบบประชาธิปไตย การนำหลักการนิเทศแบบประชาธิปไตยไปใช้ในการนิเทศ ประเภทของนิเทศ กลวิธีในการนิเทศ การนิเทศเป็นรายบุคคล จำนวน 12 กิจกรรม การนิเทศเป็นรายกลุ่ม จำนวน 7 กิจกรรม แนวคิดใหม่ในการนิเทศการศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเชิงเน้น วัตถุประสงค์การนิเทศภายในโรงเรียน กิจกรรมการนิเทศ จำนวน 16 กิจกรรม และบทบาทของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

27 กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง การบริหารจัดการนิเทศ บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียน การนิเทศช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องซึ่งกล่าวถึง ความจำเป็นในการนิเทศและจุดมุ่งหมายของการนิเทศ รูปแบบและแนวทางการนิเทศซึ่งมีรูปแบบในการนิเทศคือการนิเทศโดยใช้กระบวนการกัลยาณมิตร การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา ครูชำนาญการ ครูแกนนำ โดยมีหลักการนิเทศคือ หลักการปฏิบัติงานตามวิธีทางวิทยาศาสตร์ หลักการปฏิบัติงานตามวิธีทางประชาธิปไตย หลักการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ หลักการปฏิบัติงานตามกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม หลักการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ หลักการปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในควรจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันดังนี้คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

28 ไพฑูรย์ พรหมวิเชียร. (2543). *คู่มือการนิเทศและแนวการบริหารโรงเรียน*. นครนายก. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. ถ่ายเอกสาร.

ในบางส่วนของเอกสารคู่มือการนิเทศและแนวการบริหารโรงเรียนเล่มนี้ได้นำเสนอเทคนิคในการนิเทศภายในโรงเรียนปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยกล่าวถึง ความหมายของการนิเทศภายใน หลักการนิเทศภายในซึ่งต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้คือ การนิเทศที่ดีต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง การนิเทศจะได้ผลควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา การนิเทศภายในเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน การนิเทศภายในควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศภายในต้องเป็นการสร้างสรรค์ ต้องถือว่าครูเป็นตัวจักรสำคัญของระบบไม่ใช่ส่วนประกอบ กระบวนการนิเทศภายในมีขั้นตอนดังนี้คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน สร้างเครื่องมือและสื่อ ปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผล ความจำเป็นในการนิเทศภายใน บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในมีดังนี้ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในด้านการนิเทศ ทำการนิเทศให้ตรงกับนโยบาย เป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครู ร่วมประชุมวางแผน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

29 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2543). 20 ปี สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึง ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ได้กำหนดบทบาทไว้ทุกระดับ 9 บทบาท การปฏิบัติการนิเทศ การนิเทศทางตรงเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติงานนิเทศ การนิเทศทางไกล การนิเทศ 100 % ช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อเครื่องมือ พัฒนาวิธีการและการพัฒนาการนิเทศการศึกษาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การพัฒนาปฏิบัติการนิเทศ การพัฒนาปฏิบัติการนิเทศภายใน สนับสนุนการปฏิบัติการนิเทศทางไกล พัฒนาระบบการปฏิบัติการนิเทศ นิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ และสนับสนุนการนิเทศ 100 %

หัวเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

30 อารมณฺ์ ฉนวนจิตร. (2544). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศ เป็นตอนที่รวบรวมเนื้อหาไว้ทั้งหมด 6 บท บทที่ 1 การนิเทศทั่วไป เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายของการนิเทศ พฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานการนิเทศ บทที่ 2 การนิเทศการศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของการศึกษาในประเทศไทย การนิเทศการศึกษาของต่างประเทศ ความหมาย การนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน บทที่ 3 ปรัชญา แนวคิด หลักการและแนวทางการนิเทศการสอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตรวจสอบและแนวทางในการนิเทศการสอน ปรัชญาการศึกษาและความเชื่อในการนิเทศ บทที่ 4 ลักษณะของผู้นิเทศกับการนิเทศการสอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศ บทที่ 5 กลยุทธ์วิธีการนิเทศการสอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการนิเทศโดยประเมินผลตนเอง การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์ การนิเทศแบบมนุษยนิยม บทที่ 6 การนิเทศภายในโรงเรียน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ประโยชน์ของการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ความสำเร็จของการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน กระบวนการในการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ตอนที่ 2 ทักษะในการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการในการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ขั้นตอนการสังเกตการสอน ทักษะการสื่อสารกับการนิเทศการสอน ความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ หลักธรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์กับการนิเทศการสอน และการประเมินผลการนิเทศการสอน

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

31 อัญชลี โพธิ์ทอง. (2544). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้กล่าวการนิเทศการศึกษาไว้ 7 บท บทที่ 6 ความรู้พื้นฐานการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย ความมุ่งหมาย ความจำเป็น บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ความสัมพันธ์ของการนิเทศการศึกษากับการบริหารการศึกษา หน้าที่หลักในการบริหารโรงเรียน บทที่ 7 หลักการนิเทศการศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการและกฎเกณฑ์การนิเทศ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการนำหลักการไปใช้ เทคนิคและวิธีการนิเทศ กระบวนการนิเทศตามแนวคิดต่าง ๆ บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ใครคือผู้รับผิดชอบงานนิเทศ ลักษณะพื้นฐานของผู้นิเทศ การนิเทศช่วยครูได้อย่างไร บทที่ 8 กระบวนการวางแผนการนิเทศ กล่าวถึง การวางแผน การจัดทำโครงการนิเทศ บทที่ 9 การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งได้กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนสำคัญอย่างไร จะเริ่มต้นดำเนินการนิเทศภายในอย่างไร จะจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง อะไรคือความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน บทที่ 10 พฤติกรรมการนิเทศ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศแบบทางตรง การนิเทศแบบทางอ้อม การนิเทศแบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมของการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยและอัตตาธิปไตยตามทัศนะของไคโรเคอร์ส บทที่ 11 เทคนิคการนิเทศ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศแบบสันแนะ เทคนิคการนิเทศแบบพาคิดพาททำ และเทคนิคการนิเทศแบบประสานใจนิเทศ เทคนิคการนิเทศแบบบริการฝ่ายศูนย์วิทยบริการหรือศูนย์การเรียนรู้ เทคนิคการนิเทศระหว่างปฏิบัติงาน บทที่ 12 รูปแบบการนิเทศซึ่งกล่าวถึงการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การนิเทศแบบพัฒนาตนเองและการนิเทศแบบควบคุมเชิงบริหาร

หัวข้อเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

32 ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ จำกัด.

หนังสือเล่มนี้ ในบทที่ 14 การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในสถานศึกษา ลักษณะของการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่บุคคลภายในสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ กระบวนการ กิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ความจำเป็นของการนิเทศ ลักษณะงานนิเทศ 10 ประการ ความมุ่งหมาย หลักการนิเทศ ผู้นิเทศต้องมีหลักการนิเทศ คือ การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ การนิเทศเป็นงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การนิเทศเป็นงานที่เกิดขึ้นจากความผูกพันและความมั่นคงต่องานอาชีพ การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก ครูผู้มีความสามารถเฉพาะด้าน ผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเฉพาะเรื่อง เทคนิควิธีการนิเทศ การจัดการศึกษาในปัจจุบันว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการหรือวิธีการเพื่อปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

33 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). เอกสารประกอบการศึกษา

ด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ในบางส่วนของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึง แนวคิดในการนิเทศภายใน หลักการนิเทศภายในโดยมีหลักการดังนี้คือ การปฏิบัติงานตามวิธีทางวิทยาศาสตร์ การปฏิบัติงานตามวิธีทางประชาธิปไตย การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและสร้างสรรค์ การปฏิบัติงานตามกระบวนการกลุ่ม และการมีส่วนร่วม การปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน และกระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นวางแผน
3. ขั้นปฏิบัติตามแผน
4. ประเมินผล
5. ขั้นปรับปรุงแก้ไข

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

- 34 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). *การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนำร่อง : รูปแบบที่คัดสรร*. กรุงเทพฯ : เอส พี เค เปเปอร์ แอนด์ฟอรัม.

ในบางส่วนของหนังสือเรื่อง. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนำร่อง : รูปแบบที่คัดสรรได้กล่าวถึงกระบวนการกัลยาณมิตรนิเทศเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยมีโครงการแสวงหาและยกย่องครูต้นแบบที่มีเทคนิควิธีสอนให้นักเรียนมีความสุข มีส่วนร่วม ฝึกคิดวิเคราะห์ทำงานเป็นทีมได้ดี กระบวนการนิเทศของครูต้นแบบมีลักษณะเป็นเพื่อนร่วมคิดมิตรร่วมงาน จึงเกิดรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศที่มีหลักการนิเทศที่เน้นประเด็นสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การสร้างศรัทธา 2) การสาธิตรูปแบบการสอน 3) การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) การติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

- 35 ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2546). *การนิเทศการสอนแผนใหม่*. กรุงเทพฯ : บี อี ซี.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการนิเทศการเรียนการสอนคืออะไร ใครคือผู้นิเทศการเรียนการสอน บทบาทของผู้นิเทศ มีดังนี้ ผู้วางแผน ผู้จัดระเบียบองค์กร ผู้นำ ผู้ประเมิน ผู้จูงใจ ผู้สื่อความหมาย ผู้ตัดสินใจ วิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศซึ่งแบ่งเป็นยุค ๆ ดังนี้ คือ ยุคอาณานิคม ยุคมลรัฐและประเทศ ยุควิทยาศาสตร์และจัดระเบียบองค์กร ยุคความเป็นวิชาชีพและระบบราชการ ยุคพิพัฒนาการและความร่วมมือ (1935-1955) ยุคพัฒนาหลักสูตรและยุคที่ยืดการเปลี่ยนแปลง (1955-1970) ยุคคลินิกและความรับผิดชอบ (1970-1980) ยุคการจัดการและการค้า(1980-ปัจจุบัน) ทฤษฎีองค์การสำหรับผู้นิเทศ รูปแบบของการนิเทศซึ่งมีหลายรูปแบบ คือ การนิเทศแบบคลินิก กระบวนการ 5 ขั้นของ Goldhammer ที่มีขั้นตอน ดังนี้ คือ การประชุมสัมมนาก่อนการสังเกต การสังเกต การวิเคราะห์และกลยุทธ การประชุมสัมมนาการนิเทศ การวิเคราะห์หลังการประชุมสัมมนา การนิเทศเชิงพัฒนาระบุการนิเทศเป็นสามลักษณะคือ การนิเทศแบบตรง การนิเทศแบบร่วมมือกันและการนิเทศแบบทางอ้อม การนิเทศแบบประเมินตนเองมีลำดับขั้นตอนคือ 1) เครื่องมือและแบบสำรวจการพยากรณ์ 2) ความตระหนักในตนเอง 3) ความตระหนักของคนอื่น คือ ผู้นิเทศและนักเรียน 4) การประเมินที่ถ่วงของบุคลากรปัจจุบันและคุณลักษณะทางวิชาชีพ 5) ข้อเสนอแนะสำหรับการเปลี่ยนแปลง 6) การนำออกปฏิบัติ 7) การประเมินซ้ำ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

36 ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานของการนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความมุ่งหมาย แนวคิด หลักการ รูปแบบการนิเทศ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการสอนของครู บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศ ตอนที่ 2 เทคนิคการพัฒนาการนิเทศการสอน เป็นตอนที่รวบรวมเกี่ยวกับ การสร้างแรงจูงใจเพื่อการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการนิเทศการสอน จำนวน 23 กิจกรรม สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเลือกกิจกรรมการนิเทศการสอนประเภทต่าง ๆ การสังเกตและการวิเคราะห์การสอน วิธีการ การดำเนินการตามขั้นตอนการสังเกตการสอนอย่างเป็นทางการ เครื่องมือในการสังเกตการสอน ลักษณะของเครื่องมือต่าง ๆ การวิเคราะห์การสังเกตการสอนเชิงปริมาณและคุณภาพ การประเมินผลการสอน ความมุ่งหมาย องค์ประกอบ หลักการ การประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการสอน การสร้างแบบประเมินผลการสอน และการนำผลการประเมินไปใช้ ตอนที่ 3 การบริหารงานนิเทศ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้การบริหารงานและทักษะผู้นิเทศการสอน ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การจัดทำโครงการนิเทศ ความจำเป็น หลักการ กระบวนการ วิธีการเขียนโครงการนิเทศ การบริหารและการประเมินโครงการนิเทศ กระบวนการบริหารโครงการนิเทศ บทบาทและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศ ความสำคัญ ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ การวางแผนการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

บทที่ 5

บรรณนิทัศน์จากบทความ

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องกรณีศึกษาการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าจากบทความ จำนวน 17 เรื่อง และจัดทำบรรณนิทัศน์ตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญโดยนำเสนอตามลำดับปีพุทธศักราช ดังนี้

01 พจนา ทรัพย์สมาน. (2535,เมษายน). “กรณีศึกษาภายในโรงเรียนความสำเร็จอยู่ที่ใคร”, *ประชาศึกษา*. 42(7) : 8-9.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ความหมายของกรณีศึกษาภายในโรงเรียน กรณีศึกษาภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สานต่อจากกรณีศึกษาโดยบุคคลภายนอกโรงเรียนกรณีศึกษาภายในโรงเรียนมีความจำเป็นเพราะศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัดไม่สามารถนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง บุคลากรในโรงเรียนในปัจจุบันมีศักยภาพสูงการกระตุ้นให้บุคลากรเหล่านั้นใช้ศักยภาพของตนเองร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนของตนให้ดีขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “กรณีศึกษาที่แท้อยู่แค่โรงเรียน” กรณีศึกษาภายในโรงเรียนเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สุดในการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องสามารถนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีคุณสมบัติคล้ายเงินเหรียญที่มีสองหน้าเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ

หัวเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

02 ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2535, กันยายน-ธันวาคม). “รูปแบบของกรณีศึกษาการเรียนการสอน”, *วารสารวิชาการ – อุดมศึกษา*. 2(1) : 22-24.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงข้อสรุปจากการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ซึ่งเสนอแนะความต้องการดังนี้ 1) การจัดองค์การร่วมที่มีเป้าหมายที่ทุกฝ่ายเห็นพ้อง 2) บรรยากาศแห่งความคาดหวังที่ดี 3) ครูต้องมีการตั้งความคาดหวังสำหรับนักเรียนเป็นของตนเอง 4) การพูดคุยกันในทางวิชาชีพครู 5) การมีส่วนร่วมและความเห็นพ้องต้องกันในเป้าหมาย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงรูปแบบกรณีศึกษาแบบคลินิก ซึ่ง Gold Hammer ได้ลำดับกระบวนการไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การประชุมสัมมนา ก่อนการสังเกต 2) การสังเกต 3) การวิเคราะห์และกลยุทธ์ 4) การประชุมสัมมนากรณีศึกษา 5) การวิเคราะห์ภายหลังการประชุมสัมมนา

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

03 วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2535, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศ : แนวโน้มในอนาคต”, สารพัฒนาหลักสูตร. 11(109) : 69 – 75.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง บทบาทของศึกษานิเทศก์ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ บทบาทหน้าที่ด้านการวางแผนการนิเทศ การนิเทศสถานศึกษา ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านการเป็นวิทยากรประชุม อบรม และสัมมนา นิเทศการใช้นวัตกรรม การส่งเสริมการนิเทศภายใน การประสานงานวิชาการกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลการนิเทศ และวิจัยเพื่อพัฒนาการนิเทศ และยังกล่าวถึงบทบาทของศึกษานิเทศก์ในอนาคตว่าควรจะเป็น ดังนี้ คือ บทบาทในการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน บทบาทในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาศักยภาพของครู บทบาทในการจัดประชุม อบรม บทบาทในการติดตามและประเมินผล บทบาทในการสร้างครูต้นแบบ และยังกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน หัวเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

04 อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. (2536, เมษายน-พฤษภาคม). “การนิเทศภายใน : ภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ”, สารพัฒนาหลักสูตร. 12(114) : 57-63.

บทความเรื่องการนิเทศภายใน : ภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพกล่าวถึง การที่จะทำให้ นักเรียนมีคุณภาพทางโรงเรียนจะต้องจัดระบบ 3 ระบบ คือ ระบบการเรียนการสอน ระบบการบริหาร และระบบการนิเทศให้ประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ทำไมจะต้องมีการนิเทศมีเหตุปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการ คือ ศักยภาพของครูแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน ธรรมชาติการทำงานของครูจำเป็นต้องได้รับการนิเทศ การทำงานย่อมมีปัญหาจึงต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือ ครูทุกคนย่อมต้องการพัฒนาการปฏิบัติงานไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด ครูทุกคนต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพควรมีภาพอนาคต คือโรงเรียนมีทีมงานบริหารการนิเทศ บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม โรงเรียนใช้วิธีแก้ปัญหาเชิงระบบภาพอนาคตของการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินตามแนวทางต่อไปนี้ คือ มีการวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

- 05 อรพันธ์ โพธิหน่อทอง. (2537, กุมภาพันธ์). “ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทอย่างไรในการนิเทศภายในของตนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา”, *การศึกษาท้องถิ่น*. 5(4) : 14-19.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย คือ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูมากที่สุดมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนในการที่จะสร้างหรือพัฒนาให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารไว้ 6 ประการ คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษานั้นกิจกรรมที่ผู้บริหารต้องนำมาใช้คือ การนิเทศการศึกษา และผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนได้เหมาะสมที่สุดก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนเพราะเป็นผู้รับผิดชอบงานทั้งหมดของโรงเรียน และยังกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งมี บทบาทที่จะต้องทำการนิเทศใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดการและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล

หัวข้อเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

- 06 นิกร เพ็ญเวียง. (2538,กรกฎาคม-กันยายน). “การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน”, *มติครู*. 14(122) : 47-51.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศภายในว่าที่แท้จริงคือการร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียนในอันที่จะปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการสอนของครูเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพและเมื่อนิเทศแล้วจะต้องได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ พัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจ กระบวนการนิเทศภายในมี 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเป็น การดำเนินงาน ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนในการหาตัวปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ การวางแผนและกำหนดทางเลือก คือ การดำเนินการร่วมกันในการพิจารณาหาวิธีการแก้ไขปัญหา การสร้างสื่อและเครื่องมือ คือ การจัดหา จัดสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศภายใน คือ การนิเทศภายในตามยุทธวิธีที่กำหนดไว้ 8 วิธี ซึ่งได้แก่ การประชุม การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ การให้ศึกษาจากตำรา การสนทนาทางวิชาการ บริการเอกสาร การให้คำปรึกษาหารือ การสาธิตการสอน และการสังเกตการสอน

หัวข้อเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

07 ชัด บุญญา. (2538,กรกฎาคม-กันยายน). “เทคนิคการกำกับติดตามผลการปฏิบัติการสอน

เพื่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน”, สารพัฒนาหลักสูตร. 14(122) : 52-57.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ปัญหาในการพัฒนาการเรียนการสอนว่า มีดังนี้ 1) ครูผู้สอนไม่สามารถชี้ชัดปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนในความรับผิดชอบของตนเองได้ 2) เมื่อมีการประเมินคุณภาพของบุคลากรทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการมักจะมีลักษณะทั่ว ๆ ไปของบุคลากรอยู่ในขั้นดีแต่ไม่สามารถประเมินคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบได้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาทั้ง 2 ประการ โรงเรียนอาจพิจารณาใช้เทคนิคการกำกับ และติดตามผลการปฏิบัติการสอนที่มีกระบวนการ ดังนี้ คือ 1) กำหนดให้ครูผู้สอน สอนและรายงานผลการวัดรายจุดประสงค์ 2) หัวหน้าหมวดวิชาตรวจสอบผลการวัดและเสนอผู้บริหารพิจารณา ดำเนินการ 3) ผู้บริหารพิจารณาสั่งการให้หมวดวิชาดำเนินการ 4) หมวดวิชาดำเนินการตามคำสั่งของผู้บริหาร และรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

08 สุเทพ เมฆ. (2540,พฤศจิกายน). “การนิเทศภายในโรงเรียน”, การศึกษาเอกชน. 7(70) : 46-48.

บทความเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนกล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศว่ามีอยู่ 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบริหารจะยึดผู้บริหารเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการปัจจัยการบริหาร ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานธุรการและการเงิน งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการถ้าผู้บริหารจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของนักเรียน โรงเรียน วิเคราะห์หลักสูตรจะส่งผลต่อคุณภาพกระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลักให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นโยบายทางการศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ จะส่งผลให้การศึกษาที่มีคุณภาพ กระบวนการนิเทศมีขั้นตอนดังนี้ คือ การวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยยึดศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงาน ศาสตร์ของการนิเทศที่สำคัญมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สาระของการนิเทศ ทักษะของการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

- 09 เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2540, เมษายน). “การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา”, *การศึกษาตลอดชีวิต*. 19(2) : 18-23.

บทความในวารสารฉบับนี้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน คือ สเปียร์ส มาคส์ และสทูปส์ ความสำคัญของการนิเทศ การนิเทศการศึกษา และการนิเทศการสอน การนิเทศภายในโรงเรียนมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยกัน 3 ฝ่าย คือ บทบาทของผู้บริหาร คือ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางความคิด คอยแนะนำช่วยเหลือสนับสนุน บริการและอำนวยความสะดวกในการนิเทศทุกฝ่าย สร้างความจริงใจในการนิเทศ ประเมินผลการนิเทศ บทบาทของผู้นิเทศ ได้แก่ ครูวิชาการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่ ศึกษาการนิเทศให้เข้าใจ ประชุมวางแผน กำหนดแนวทาง ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมมือกับครูในการประเมิน และเป็นเพื่อนที่แสนดีแก่ครูที่จะแก้ไขปัญหา บทบาทของผู้รับการนิเทศ มีหน้าที่ ยินดีและยอมรับการนิเทศ ร่วมมือกับผู้นิเทศในการวิเคราะห์ปัญหา และลงมือปฏิบัติตามคำแนะนำ ผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนิเทศคือ การนิเทศเป็นกลุ่มกับการนิเทศเป็นรายบุคคล เทคนิคและวิธีการในการนิเทศมีหลายรูปแบบ ดังนั้นผู้นิเทศต้องเลือกวิธีการที่จะให้การนิเทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความแตกต่างของแต่ละบุคคล

หัวเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

- 10 สุเทพ เมฆ. (2541, มกราคม). “การนิเทศภายในโรงเรียน” *การศึกษาเอกชน*. 7(72) : 37-41

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ศาสตร์ของการนิเทศที่สำคัญมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สารของการนิเทศเป็นองค์ประกอบแห่งความรู้เรื่องศาสตร์ของการนิเทศ เช่น ปรัชญาของการนิเทศ หลักการของการนิเทศ ความหมายของการนิเทศ ประเภทของการนิเทศ กระบวนการในการนิเทศ ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ ทักษะของการนิเทศหมายถึงพฤติกรรมที่ผู้ร่วมนิเทศ จะต้องประยุกต์กิจกรรมการนิเทศที่มีขอบเขตมากกว่า 30 ทักษะ เพื่อการนิเทศที่มีคุณภาพ เทคนิคของการนิเทศเป็นวิธีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ได้แก่ การประชุมปรึกษาหารือ การให้บริการสื่อ การให้ศึกษาเพิ่มเติม การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ การให้คำปรึกษา การสาธิตการสอน การสังเกต การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความจำเป็นในการนิเทศที่สำคัญได้แก่สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

11 รุ่ง มาใจ. (2544, มีนาคม). “การนิเทศภายในแบบคู่สัญญาหรือแบบปาตองโก”, /

ครูเชียงราย. 37(225) : 17-19.

บทความเรื่องการนิเทศภายในแบบคู่สัญญาหรือแบบปาตองโกกล่าวถึงกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทางการศึกษา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศและยังกล่าวถึงความหมายของการนิเทศที่มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศไว้หลายท่าน คือ สจ๊วต อูทรานันท์ และSpears และกล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน การนิเทศภายในแบบคู่สัญญาหรือแบบปาตองโกซึ่งได้สรุปลักษณะของการนิเทศภายในแบบคู่สัญญาคือการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้นิเทศกันเองภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผู้ที่จะแก้ไขปัญหาได้ดีที่สุด คือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดปัญหามากที่สุด หลักการที่นำมาสู่การนิเทศแบบคู่สัญญา คือ ระบบ Buddy System เป็นวิธีการทางทหารที่ให้ทหาร 2 คน จับคู่กันเพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ร่วมกัน ระบบคู่สัญญาเป็นกระบวนการทำงานแบบกลุ่มสัมพันธ์โดยให้อีกฝ่ายหนึ่งว่ากล่าวตักเตือนกันได้ และการนิเทศที่มุ่งเน้นพัฒนาคนและพัฒนางานซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของจีน (เหียน หยาง) ที่กล่าวว่าในดีมีเสีย ในเสียมีดี ไม่มีผู้ใดที่ดีพร้อม ทุกคนมีจุดเด่นและจุดด้อยในตัวเอง

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

12 บุญธรรม ศิริบุญยกาญจน์. (2545, มิถุนายน - กรกฎาคม). “การนิเทศเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่การประกันคุณภาพภายใน”, วารสารประชาศึกษา. 52(5) : 24 – 27.

บทความกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนทั่วไปการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนจะต้องเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของตนเอง มีความรับผิดชอบใฝ่รู้ใฝ่เรียน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหาร วิธีการทำงานและวิธีการสอนจากแบบเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางไปสู่วิธีการปฏิบัติแบบใหม่ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องมีการสร้างวัฒนธรรมในการทำงานใหม่ทั้งในด้านกระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหารและกระบวนการนิเทศ กระบวนการนิเทศจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาทุกแห่งจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

หัวเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

- 13 ศิริวรรณ อานันทสิทธิ์. (2545,เมษายน – มิถุนายน). “การนิเทศเชิงระบบ”, วิทยจารย์. 101(1) : 18 – 20.

บทความเรื่องนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูโดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศโดยเน้นทักษะกระบวนการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีพฤติกรรมการนิเทศ ดังนี้ มีการกระตุ้น พัฒนาครูและผู้เรียนไปสู่ความมี คุณภาพ การค้นหาจุดพัฒนา ผู้บริหารมีพฤติกรรม คือ มีการเสนอตัวอย่าง วิเคราะห์ผู้เรียนให้ครูได้ศึกษา ร่วมกับครูวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนา รู้วิธีพัฒนา ผู้บริหารมีพฤติกรรม คือ มีการจัดอบรมครู แจกเอกสารให้ครูได้ศึกษา จัดหรือพาครูไปดูการสอน ให้ข้อเสนอแนะช่วยเหลือ ร่วมกับครูประเมินผลการสอนและแก้ไข ปรับปรุง การลงมือปฏิบัติ ผู้บริหารมีพฤติกรรม คือ ประชุมหารือกับครู ร่วมกันปรับปรุง บทเรียน สังเกตการสอน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ประชุมครูให้ข้อมูลย้อนกลับ การตรวจสอบ ประเมินผล ผู้บริหารมีพฤติกรรม คือ ร่วมกับครูสร้างแบบประเมิน ร่วมกัน ประเมินผลตนเองและจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ และเผยแพร่ผลงาน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

- 14 สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545,สิงหาคม). “การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน”, วารสารวิชาการ. 5(8) : 25-31.

บทความเรื่องนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนเมื่อมีการนิเทศภายในโรงเรียนและจะต้องบรรลุผลเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจ ทำไมต้องมีการนิเทศภายใน บุคลากรทางการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งมีบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยกัน 3 ฝ่าย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ บทบาทของบุคลากรในการนิเทศ คือ บทบาทในการส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน บทบาทในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาครู บทบาทในการจัดประชุมอบรม บทบาทในการติดตามประเมินผล บทบาทในการสร้างครูต้นแบบ ผู้บริหารปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการนิเทศภายในต้องเป็นผู้บริหารมีอาชีพกระบวนการในการนิเทศภายในโรงเรียนสู่การปฏิรูปการเรียนรู้มีกระบวนการที่สำคัญ คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นตอนประเมินผลสรุปผล และยังได้กล่าวถึงสภาพความสำเร็จและความล้มเหลวของการนิเทศภายในโรงเรียน

หัวเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

15 อัสณีวัฒน์ แสงทะตา. (2546, มิถุนายน). “การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู”, วารสารวิชาการ. 6(6) : 42-48.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ความสำคัญของปัญหาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพขึ้นอยู่กับครูจะต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาและพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดภารกิจของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการดำเนินการ การลงมือปฏิบัติตามแผน การสร้างสื่อ เครื่องมือและการนิเทศติดตาม ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจมากจึงไม่สามารถปฏิบัติตามการนิเทศภายในโรงเรียนได้ตามแผนที่วางไว้ จึงส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนถือเป็นนวัตกรรมรูปแบบหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับครูยุคใหม่ โดยมีครูเป็นผู้ปฏิบัติการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนคือการวิจัยที่ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพื่อจุดหมายใด โดยผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและสนับสนุนการทำวิจัยของครูในเชิงพัฒนางานวิชาการ เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

16 “เทคโนโลยี Internet กับการนิเทศการศึกษา. (2547). (ออนไลน์)”,

แหล่งที่มา : <http://www.nitesonline.net/it/8.htm>. วันที่สืบค้น 13 กรกฎาคม 2547

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการนำระบบ Internet มาประยุกต์ใช้กับการนิเทศการศึกษาได้หลากหลายวิธี การนำเทคโนโลยี Internet มาประยุกต์ใช้กับการนิเทศการศึกษา จึงเป็นนวัตกรรมใหม่ที่จะทำให้การนิเทศการศึกษาขยายขอบข่ายได้กว้างขวางขึ้น การนำเทคโนโลยี Internet มาประยุกต์ใช้กับการนิเทศการศึกษา อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การสร้าง Web page เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการนิเทศและข้อมูลเทคนิคเกี่ยวกับการเรียนการสอนต่าง ๆ การใช้ E – mail สำหรับตอบปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และการใช้โปรแกรมที่สามารถติดต่อแบบ Real time

ดังนั้น วิธีการนิเทศในรูปแบบของการใช้ Web page สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในกรณีที่ต้องการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน หรือนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้ E – mail กับการนิเทศ ศึกษาการนิเทศก็สามารถให้การนิเทศได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การนิเทศทางอ้อมที่ประหยัด รวดเร็ว ไม่จำกัดช่วงเวลา ได้แก่การใช้ E – mail ในการติดต่อสื่อสาร

หัวเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

17 ชัด บุญญา. (2547). “หลักการแนวคิดในการนิเทศการศึกษายุคใหม่. (ออนไลน์)”,

แหล่งที่มา : <http://www.nitesonline.net/warasan/8.chat.doc>

วันที่สืบค้น 13 กรกฎาคม 2547

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศ หลักการนิเทศในยุคใหม่ที่จะเป็นคือ 1) การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน 2) มุ่งให้ครูรู้จักวิธีการทำงานด้วยตนเอง และสามารถตัดสินใจปัญหาของตนเองได้ 3) ควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงความสามารถออกมาอย่างเต็ม 4) จะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง 5) ควรเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตอง และกล่าวถึงกระบวนการในการนิเทศของเลห์แมน 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดปัญหาและความต้องการจำเป็น 2) การกำหนดจุดประสงค์ที่วัดได้ 3) การกำหนดอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ 4) การกำหนดวิธีการที่เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา 5) การเลือกทางเลือกมาปฏิบัติ 6) การนำทางเลือกที่เลือกแล้วไปทดลองใช้ 7) การประเมินผลการทดลอง 8) การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องหลังจากทดลองแล้ว ในตอนสุดท้ายกล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศ เช่น เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ใหม่ ๆ สาธิตการสอน การสัมมนาเสนอแผนการสอน การสัมมนาเสนอผลงานของหมวดวิชา จัดประกวดผลงาน ส่งครูไปฝึกงาน สังเกตการสอนในห้องเรียน เยี่ยมชั้นเรียน และร่วมกันวิจัยในชั้นเรียน

หัวข้อเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

บทที่ 6

บรรณนิทัศน์งานวิจัย

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากหลายสถาบันและจัดทำบรรณนิทัศน์ตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา จำนวน 56 เรื่อง โดยผู้ศึกษาได้สรุปเป็นสาระสำคัญโดยนำเสนอตามลำดับปีพุทธศักราช ดังนี้

1. ชื่องานวิจัย
2. ความมุ่งหมายของงานวิจัย
3. กลุ่มตัวอย่างและประชากร
4. ผลการวิจัย

01 เพ็ญศรี สิบภา. (2535). การปฏิบัติการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมในการนิเทศ ด้านการดำเนินการและกิจกรรมการนิเทศ และ ด้านการใช้หลักการและวิธีการนิเทศ และเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนกัณดารกับโรงเรียนที่ไม่กัณดาร และในโรงเรียนที่ต่างขนาดกันตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งสิ้น 750 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 350 คน และครูผู้สอน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าและการวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยการหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนประถมศึกษาทั้งที่เป็นโรงเรียนกัณดารและไม่กัณดาร ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีการปฏิบัติการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านแล้ว พบว่า มีการปฏิบัติในทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เช่นเดียวกัน

2. การปฏิบัติการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนกัณดาร และโรงเรียนไม่กัณดาร ไม่แตกต่างกัน

3. การปฏิบัติการณ์เทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนกันดารต่างขนาดกันไม่แตกต่างกัน

4. การปฏิบัติการณ์เทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนไม่กันดารต่างขนาดกัน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กและในโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายใน ด้านการเลือกกิจกรรมในการนิเทศให้เหมาะสมตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้หลักการและวิธีการนิเทศเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

02 มงคล ดินดมุสิก. (2535). ปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามทัศนะของผู้บริหารกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 24 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 32 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 195 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 125 คน รวมทั้งสิ้น 376 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการนิเทศการศึกษา ทุกด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีอยู่ในระดับปานกลาง

2. ทัศนะของผู้บริหารกับทัศนะของครูในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขนาดใหญ่ ที่มีต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนเห็นว่า โรงเรียนมีปัญหาการนิเทศด้านนี้มากกว่าที่ผู้บริหารมองเห็น

3. ปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาขนาดใหญ่กับปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนขนาดกลาง ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาและ

การใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยครั้งนี้ นำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ปรับปรุงวิธีการนิเทศให้เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

03 อ่ำพล สมักรการ. (2535). ปัญหาการนิเทศภายในตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายในตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาการนิเทศภายในตามทัศนะของครูผู้สอนพบว่า ปัญหาในการสร้างเครื่องมือนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยอย่างละเท่า ๆ กัน ส่วนปัญหาอื่น ๆ มีอยู่ในระดับน้อย

2. การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในตามทัศนะของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา พบว่า ทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ วิธีการนิเทศภายใน ในแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน ตามทัศนะของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน 3 กลุ่ม พบว่า ทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ทำการนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ ความรู้ในการสร้างเครื่องมือนิเทศ วิธีการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. กระบวนการนิเทศภายใน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและการจัดทำรายงาน ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปปรับปรุงใช้ในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ ต้องมีการวางแผนที่ดีเพื่อให้การนิเทศตามกระบวนการนิเทศ เทคนิคและวิธีการนิเทศประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

04 ชรัตน์ สินธุสอาด. (2536) สภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน 158 คน และครูผู้สอน 325 คน รวมทั้งสิ้น 483 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดที่ให้เลือกตอบ (Check List) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางโดยมีสมรรถภาพในแต่ละขั้นได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ และขั้นประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพเกือบถึงระดับมาก ซึ่งสูงกว่าสมรรถภาพผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีสมรรถภาพสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีสมรรถภาพในระดับปานกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาดังกล่าว ได้นำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงบทบาทของผู้บริหารในการทำหน้าที่นิเทศ จะต้องพิจารณาถึงขนาดของโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์สูงสุดของโรงเรียน คือ คุณภาพการศึกษาที่ดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

05 นวนิตย์ ชูเชิด. (2536). การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะ
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ที่แตกต่างกันในด้านอายุและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
และเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์
จำนวน 492 คน โดยการสุ่มตามระดับชั้นและสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีตารางเลขสุ่มเครื่องมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการทดสอบ
สมมุติฐานคือ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในตามองค์ประกอบมาตรฐานการนิเทศภายใน
ของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมและตาม
องค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

2. การปฏิบัติการณ์นิเทศภายในตามองค์ประกอบมาตรฐานการนิเทศภายใน ของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวม
และองค์ประกอบ การดำเนินงานตามแผนนิเทศที่วางไว้ และการประเมินผลและรายงานผล
การนิเทศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การปฏิบัติงานนิเทศภายในตามองค์ประกอบมาตรฐานการนิเทศภายใน ของ
ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน โดยส่วนรวมและองค์ประกอบ
ไม่แตกต่างกัน

4. การปฏิบัติงานนิเทศภายในตามองค์ประกอบมาตรฐานการนิเทศภายใน ของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด
ต่างกัน โดยส่วนรวมและองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การปฏิบัติงานนิเทศภายในตามองค์ประกอบมาตรฐานการนิเทศภายใน ตาม
ทัศนะของครูอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน รายองค์ประกอบเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัย ตามกระบวนการนิเทศสามารถนำไปเป็นแนวทางและปรับปรุง แก้ไข
ในการนิเทศของผู้บริหารให้เหมาะสมอายุของผู้รับการนิเทศและขนาดของโรงเรียน เพื่อให้การ
นิเทศตามกระบวนการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

06 วิชัย เกียรติยาจารย์. (2536). ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการ สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดกระบี่ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครู
ผู้ปฏิบัติการต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดกระบี่ 229 คน และครูผู้ปฏิบัติการในสังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดกระบี่อีก 344 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling)
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ค่าความ
เที่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test แบบ Separate
variance และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการ มีความคิดเห็นถึงความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างไปจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่
4. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
5. ครูผู้ปฏิบัติการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนต่างกัน โดยที่ครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างจากครูผู้ปฏิบัติการที่มีโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน
ต้องเตรียมการในการวางแผน ตามขนาดของโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพ
หัวเรื่อง บทบาทในการนิเทศการศึกษา

07 เสาวนีย์ สุภรสุข. (2536). ความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินการบัญชีและพัสดุโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษาเฉพาะกรณี เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานของหัวหน้างานการเงินการบัญชีและพัสดุ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านระบบการบริหารงาน ด้านระเบียบด้านการปฏิบัติ และด้านการรายงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ทำหน้าที่หัวหน้างานการเงินการบัญชีและหัวหน้างานพัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 256 คน กลุ่มตัวอย่างจากการแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 ของประชากร จำนวน 206 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานของหัวหน้างานการเงินการบัญชีและหัวหน้างานพัสดุ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน 206 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวหน้างานการเงินการบัญชีและหัวหน้างานพัสดุ มีความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานของหัวหน้างานการเงินการบัญชีและหัวหน้างานพัสดุ ทุกขนาด มีความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน
3. หัวหน้างานการเงินการบัญชีและหัวหน้างานพัสดุทุกตำแหน่งงานมีความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานในด้านระเบียบแตกต่างกัน ในด้านเรื่องระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2534 พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และด้านการปฏิบัติ เรื่องแนวปฏิบัติในการจำหน่ายพัสดุที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับเงินอุดหนุนต่าง ๆ การตรวจการจ้างและการควบคุมการก่อสร้าง

ผลการวิจัยครั้งนี้ หัวหน้างานการเงินการบัญชีและหัวหน้างานพัสดุ สามารถนำไปปรับปรุง แก้ไขและเป็นแนวทางในการดำเนินงานการเงินและพัสดุ ให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

08 กอบกุล ไชยพันธุ์ (2537). ความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จากการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียน เอกชน ระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน 2 ด้าน คือ ลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน และ เปรียบเทียบความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหาร และวุฒิทางการศึกษาของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ ศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร 85 คน และครู 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครู มีความต้องการในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ความต้องการในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ ในการบริหารต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความต้องการในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของครู ที่มีวุฒิทางการศึกษา ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาดังกล่าว จะเป็นแนวทางในการนำข้อมูลด้านความต้องการของ ผู้บริหารและครูในด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับประสบการณ์และวุฒิของ ผู้รับการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับ ความต้องการของตนเอง

หัวข้อเรื่อง กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

09 ธรรมนอง ถามา. (2537). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดน่าน.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดน่าน และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนในเมือง และครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนนอกเมือง

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนในเมืองและครูผู้ปฏิบัติการสอนโรงเรียนนอกเมือง อยู่ในเกณฑ์มากทุกคุณลักษณะ ทั้งคุณลักษณะส่วนตัว คุณลักษณะด้านวิชาชีพ คุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม ใน 10 อันดับแรก คือ ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน อุทิศเวลาและเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเข้าใจในขอบข่ายของงานในโรงเรียน ทั้งด้านบริหารและวิชาการ มีความเมตตากรุณาและรักความสามัคคีในหมู่คณะ

2. ทัศนะของครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนในเมือง และครูผู้ปฏิบัติการสอนโรงเรียนนอกเมือง ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน นำไปเป็นข้อมูลในการแต่งตั้งผู้ที่จะทำหน้าที่ในการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนที่อยู่นอกเมือง เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นิเทศครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

10 ลมูล บุญมณี. (2537). ความมั่นใจในตัวเองเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ปีการศึกษา 2536 จำนวน 627 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 230 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน โดยสุ่มมาร้อยละ 30 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ มีความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนสูงทุกด้าน คือ ด้านการวางแผนและกำหนดแนวปฏิบัติการนิเทศการสอน ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และการพัฒนาการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลการนิเทศการสอน ด้านภาวะผู้นำในการนิเทศ ทุกกิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบของแต่ละด้าน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความมั่นใจสูงเช่นเดียวกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารที่อยู่โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีระดับความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนทุกด้านไม่แตกต่างกัน นอกจากด้านการประเมินผลการนิเทศการสอน เฉพาะกิจกรรมการตรวจสอบหาข้อบกพร่องจากการปฏิบัติการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความมั่นใจมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ และนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขใช้ในการนิเทศ เพื่อให้คุณภาพทางด้านการศึกษาดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

11 ศุภโชค เสือทอง. (2537). การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร

โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งทราบระดับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และมุ่งทราบความแตกต่างของ
การปฏิบัติงานการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และครูอาจารย์ที่มีความแตกต่างกันตามตัวแปรด้านคุณวุฒิและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 154 คน ครู
อาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 179 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบ
สอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 66 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าที (t-test) ในการทดสอบมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน ด้านการให้
คำปรึกษาและด้านการสนทนาทางวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนด้านการสาธิตการสอน และด้านการสังเกตการสอนแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามตัวแปร
ของครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยส่วนรวมและด้านการปฏิบัติงาน
การนิเทศ ด้านการให้ศึกษาเอกสาร ด้านการสาธิตการสอน และด้านการสังเกตการสอน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้คำปรึกษา แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบข้อมูลในการปฏิบัติการนิเทศตามกิจกรรมการนิเทศ
ในแต่ละกิจกรรม กิจกรรมใดจึงจะเหมาะสมกับผู้รับการนิเทศที่ผู้นิเทศจำเป็นต้องเลือกให้
เหมาะสมกับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

- 12 สุรพันธ์ โกยวาณิชย์. (2537). การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานดังกล่าว ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสภาพและขนาดต่างกัน และเพื่อทราบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องการนิเทศภายใน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 144 คน ครูอาจารย์ 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 42 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมและรายชั้น อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้น ปรากฏว่า ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนชั้นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูอาจารย์ จำแนกตามสภาพและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกันโดยส่วนรวมและรายชั้นไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

13 กิตติ ปาประโคน. (2538). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.

ปริญญาพันธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงานตาม
กระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
ในการนิเทศภายใน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน
และเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนโดยจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 241 คน
และครู จำนวน 486 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 48 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน
และปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุก
ด้านและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
ปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบข้อมูล การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน
เพื่อส่งเสริม สนับสนุน บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศ นำข้อมูลไปปรับปรุง
แก้ไข และนิเทศงานตามกระบวนการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

14 เดชา หามนตรี. (2538). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดสระบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะ
ของผู้บริหารและครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 105 คน และครู จำนวน 162 คน
รวมทั้งสิ้น จำนวน 267 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ
พื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูมีทัศนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 5 ด้าน คือ
การกำหนดและแจ้งนโยบาย และการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน มีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเตรียมการต่าง ๆ ก่อนปฏิบัติการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ
ภายในโรงเรียนและการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ทัศนะของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ
และพัฒนาเทคนิคและวิธีการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

- 15 ชีรชัย พรหมบุตร. (2538). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานดังกล่าว ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานแตกต่างกัน เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 233 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 40 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยการหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที่ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ โดยภาพรวม และรายชั้นอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายชั้นพบว่า การปฏิบัติงานชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ชั้นการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ชั้นปฏิบัติการนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ปัญหาการปฏิบัติงานตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ปัญหาการปฏิบัติงานตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายชั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ปัญหาการปฏิบัติงานตามทัศนะของครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายชั้นพบว่า ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .001

จากผลการวิจัย ตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครู สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

- 16 วินัย สุขวรรณ. (2538). การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ที่แตกต่างกันในด้านประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 153 คน และครูอาจารย์ จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 68 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการสนทนาทางวิชาการอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมและด้านการประชุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการสาธิตการสอน ด้านการศึกษาจากเอกสารหรือตำรา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการให้คำปรึกษาหารือ ด้านการศึกษานอกสถานที่ ด้านการสนทนาทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมและด้านการให้คำปรึกษาหารือ ด้านการสังเกตการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์ และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน แต่ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการ

ปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการให้คำปรึกษาหารือด้านการบริการเอกสารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยครั้งนี้ ตามกระบวนการนิเทศของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกันในบางขั้นตอน ในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศในแต่ละขั้นตอนผู้นิเทศต้องเลือกเทคนิคและวิธีการนิเทศให้เหมาะสมกับประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน การนิเทศภายในจึงจะประสบผลสำเร็จ

หัวข้อเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

17 สุวัฒนา ทัดเทียม. (2538) กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ใน 4 ด้าน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการณ์นิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ โดยจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ทางการบริหารโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 131 คน และครูจำนวน 316 คน รวม 447 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที (t – test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีทัศนะต่อระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูมีทัศนะต่อระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางการบริหารแตกต่างกัน มีทัศนะต่อระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านปฏิบัติการณ์นิเทศ ระดับการปฏิบัติตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ และด้านการประเมินผลการนิเทศ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีทัศนะเพิ่มเติมว่า การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน มีปัญหาตามลำดับ คือ บุคลากรมีจำนวนจำกัด ผู้บริหารโรงเรียนมีภาระงานหลายด้าน ไม่มีเวลาเพียงพอ และประสบการณ์ทางนิเทศภายในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน คือ ให้มีการประชุมปรึกษาหารือกัน มีตัวอย่างและรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน และการให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนทุก ๆ ด้าน

หัวข้อเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

18 ก้องเกียรติ บุคดาเจริญ. (2539). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในการดำเนินงาน จำนวน 14 โรงเรียน โดยสัมภาษณ์คณะกรรมการการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 70 คน

ผลการวิจัยพบว่า

ในขั้นการกำหนดและแจ้งนโยบายในการนิเทศภายในทุกโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายโดยส่วนใหญ่คณะกรรมการนิเทศเป็นผู้กำหนดโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับสูง

ในขั้นการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ทุกโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โดยยึดตำแหน่งเป็นหลัก และครูผู้สอนที่มีความสามารถ

ในขั้นการเตรียมการก่อนปฏิบัติการนิเทศ ทุกโรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศ ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการนิเทศเป็นผู้รับผิดชอบ และจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ

ในขั้นปฏิบัติการนิเทศ ทุกโรงเรียนใช้กิจกรรมการสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นหลัก โดยมีคณะกรรมการนิเทศเป็นผู้คอยนิเทศควบคุมและติดตามการดำเนินงาน

ในขั้นการประเมินผลการนิเทศ ทุกโรงเรียนมีการประเมินผลการนิเทศ ส่วนใหญ่คณะกรรมการนิเทศภายในเป็นผู้ประเมิน โดยใช้แบบประเมินที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินงานนิเทศ การดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ และปรับให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตนเอง

หัวข้อเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

19 คณีย์ เกลี้ยงสอาด. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
2. ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง

กลุ่มประชากร เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอ่างทอง จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ได้รับแบบ
สอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 157 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง
ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาครบทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับคือ การอำนวยความสะดวก
และบริการด้านอื่น สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการสอน การพัฒนาบุคลากรและ
การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

2. ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่
ประสบปัญหาทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากการปฏิบัติที่มีปัญหามากไปหาปัญหาน้อย ดังนี้
คือ ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การพัฒนาบุคลากร
การอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น และการประเมินผลการสอน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลปัญหาในการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียน
ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงและพัฒนาในการนิเทศให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

20 จรัสเนตร ยุววิทยา. (2539). *การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 6 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 6 จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 6 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางแทบทุกเรื่อง ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดระบบการเรียนการสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์กับชุมชนและการประเมินผลการสอน ด้านที่เหลือแทบทุกประเด็นปฏิบัติงานในระดับน้อย สำหรับโรงเรียนที่มีขนาดกลางและใหญ่ ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากแทบทุกเรื่องเกือบทุกด้าน ยกเว้นการจัดบริการพิเศษแก่ครู และความสัมพันธ์กับชุมชน ปฏิบัติในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในระดับน้อยแทบทุกเรื่องเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลาง สำหรับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผู้บริหารมีปัญหาในระดับน้อยแทบทุกเรื่อง เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการจัดระบบการเรียนการสอน และการประเมินผลการสอนที่มีปัญหาในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ในลักษณะของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ผู้บริหารควรเน้นการนิเทศในขั้นตอนใดเป็นสำคัญ

หัวเรื่อง หลักการนิเทศการศึกษา

21 เทียมจันทร์ ชุติษฐ์. (2539). ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้สอน ตามตัวแปร ประสิทธิภาพ และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 163 คน และ
ครูผู้สอน จำนวน 339 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วน
ประมาณค่าวัดทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีปัญหาต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One-way Analysis of
Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับ
น้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัด
กิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ พบว่า ผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้าน
รูปแบบการนิเทศมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ตามประสิทธิผลและ
ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิผลในการบริหารแตกต่างกันและปฏิบัติงาน
ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนที่มีประสิทธิผลในการสอนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศ
ภายในโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานใน
โรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนทั้งทางด้าน
การจัดโครงการ กระบวนการ รูปแบบ และการประเมินผล เพื่อให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น
หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

22 สุดาวรรณ พานิชสุขไพศาล. (2539). ความพอใจของครูต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ต.ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพอใจของครูต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ต เพื่อเปรียบเทียบความพอใจของครูโดยจำแนกตามหมวดวิชา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นครูที่ทำการสอนในโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ต จำนวน 319 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความพอใจของครูต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเครือเซนต์ ปอล เดอ ชาร์ต ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 3 ระดับ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One – Way Analysis of Variance (F-Test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพอใจของครูต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือเซนต์ ปอล เดอ ชาร์ต ทุกหมวดวิชา อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความพอใจของครูต่องิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือเซนต์ ปอล เดอ ชาร์ต ที่ทำการสอนในหมวดวิชาต่างกัน มีความพอใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลของการศึกษาดังกล่าว สามารถนำไปปรับปรุง แก้ไข ใช้ในการจัดกิจกรรมการนิเทศของโรงเรียน ให้เหมาะสมกับแต่ละหมวดวิชา ซึ่งมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน จึงต้องคัดเลือกกิจกรรมการนิเทศให้เหมาะสมกับหมวดวิชา

หัวเรื่อง กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

- 23 สุเทพ เทพบุญศรี. (2539). การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งแตกต่างกันด้านประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และเพื่อทราบความคิดเห็นของครูดีเด่นระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 260 คน ครูอาจารย์ จำนวน 370 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดโรงเรียนแล้วสุ่มแบบง่าย โดยใช้ตารางเลขสุ่มเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ส่วนครูดีเด่นใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานคือ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมและตามองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์ประกอบการประชุมอยู่ในระดับมาก
2. การปฏิบัติการณ์เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวม องค์ประกอบการประชุม การสาธิตการสอนในชั้นเรียน และการพาไปศึกษานอกสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , .01, .05 และ .001 ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
3. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนซึ่งแตกต่างกันด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน
4. การปฏิบัติงานนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ ซึ่งแตกต่างกันด้านเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้นิเทศสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศให้เหมาะสมกับประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

24 ฉวีวรรณ ลากเสถียร. (2540). การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน ปัญหา สาเหตุ และการแก้ไข ปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนลำปาววิทยาคมตามกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนวางแผนการนิเทศ ขั้นตอนเตรียมการนิเทศ ขั้นตอนดำเนินการนิเทศ และขั้นตอนประเมินผล การนิเทศ ในการจัดกิจกรรมนิเทศงานวิชาการ 10 กิจกรรม ได้แก่ การปฐมนิเทศครูใหม่ การประชุมปรึกษาหารือ การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การประชุมปฏิบัติการ สันทนาการวิชาการ การศึกษาจากเอกสาร / ตำรา การสาธิตการสอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งสิ้น 27 คน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 23 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบ จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นคณะกรรมการประเมินมาตรฐาน โรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ขั้นตอนวางแผนการนิเทศ พบว่า โรงเรียนมีการจัดองค์กรรับผิดชอบในรูปของ คณะกรรมการวิชาการโรงเรียน มีการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการจัดระบบ ข้อมูลเพื่อการวางแผน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยจัด ประชุมหมวดวิชา และจัดทำเป็นโครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี ปัญหาสำคัญที่พบ คือ แผนการปฏิบัติงานในบางกิจกรรมไม่ชัดเจนเนื่องจาก ครูอาจารย์ขาดความเข้าใจ กิจกรรมการนิเทศงานวิชาการ ขาดข้อสนเทศในกิจกรรมทัศนศึกษาดูงาน ขาดความเข้าใจในการเขียนโครงการ โรงเรียนแก้ไขปัญหาโดย ประชุมชี้แจงนโยบายการจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง และจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารให้เป็นปัจจุบัน

2. ขั้นตอนเตรียมการนิเทศ พบว่า โรงเรียนมีการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการ ดำเนินงานแต่ละกิจกรรม จัดประชุมคณะทำงาน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผลิตสื่อประกอบ การนิเทศ ปัญหาสำคัญที่พบ คือ กิจกรรมสันทนาการทางวิชาการและกิจกรรมบริการให้คำปรึกษา ไม่สามารถกำหนดเนื้อหาและผลิตสื่อล่วงหน้า กิจกรรมการเยี่ยมชั้นเรียนไม่สามารถกำหนด ปฏิทินได้ชัดเจน กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการ การสังเกตการสอน กิจกรรมการสาธิต การสอนและกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร/ตำรา มีการจัดเตรียมเอกสารและสื่อไม่ เพียงพอ สาเหตุเนื่องมาจาก ครูอาจารย์ไม่เพียงพอ และการประสานด้านเวลาไม่ลงตัว

ได้รับต้นฉบับในการผลิตสื่อซ้ำ โรงเรียนได้แก้ปัญหาโดย กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน และ มอบหมายให้งานวิชาการเป็นผู้ประสานงานและผลิตสื่อ และประชาสัมพันธ์กิจกรรมมากขึ้น

3. ขั้นตอนการนิเทศ พบว่า โรงเรียนได้ออกคำสั่งมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงาน จัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจร่วมกัน ฝ่ายบริหารและผู้ให้การนิเทศได้ติดตามการนิเทศการปฏิบัติงาน ทั้งเป็นแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ ปัญหาสำคัญที่พบ คือ การดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์ครบถ้วน สาเหตุเนื่องมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ ในกิจกรรมการทัศนศึกษาดูงาน การประชุมปฏิบัติการ การศึกษาเอกสาร/ตำรา ขาดความชำนาญในการสาธิตการสอนและการประชุมปฏิบัติการ และครูอาจารย์บางส่วนไม่เห็นความสำคัญในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนได้แก้ปัญหาโดย จัดประชุมชี้แจง ติดต่อกับวิทยากรที่เป็นที่ยอมรับ และสร้างทีมวิทยากรผู้ช่วยในโรงเรียน ฝ่ายบริหารออกนิเทศติดตาม สร้างขวัญ กำลังใจอย่างสม่ำเสมอตามปฏิทินปฏิบัติงาน

4. ขั้นตอนประเมินผลการนิเทศ พบว่า โรงเรียนได้กำหนดให้ครูผู้นิเทศประเมินผล การปฏิบัติงานโดยใช้เครื่องมือที่งานพัฒนาวิชาการสร้างขึ้น รูปแบบการประเมินแตกต่างกันไปตามลักษณะของกิจกรรม เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาสำคัญที่พบ คือ เครื่องมือมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานการเก็บรวบรวมข้อมูลล่าช้า ผลการประเมินขาดความเที่ยงตรง สาเหตุเนื่องมาจากกิจกรรมบางอย่างไม่สามารถประเมินผล ได้ชัดเจนในเชิงปริมาณ ขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล และประเมินผลไม่ครบขั้นตอน โรงเรียนได้แก้ปัญหาโดย เก็บข้อมูลในหลายทางแล้วนำเสนอข้อมูลให้คณะกรรมการวิชาการ พิจารณาวิเคราะห์รวมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมก่อนประมวลผล และจัดทำสรุปรายงาน แล้วแจ้งต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อสังเกตในการพัฒนางานต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำกิจกรรมการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน ต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบ โรงเรียนจัดทำแผนงาน โครงการได้ชัดเจนและมีการจัดสรร ทรัพยากรอย่างเพียงพอ จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

25 ชูลี ผลว่า. (2540). ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2539 จำนวน 8,753 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2539 จำนวน 875 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผล ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีทัศนะต่อการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำกระบวนการในการนิเทศไปพัฒนา และปรับปรุงให้เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการนิเทศภายใน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

26 บัณฑิต พลวิบูลย์. (2540). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่มีนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามทัศนะของครูในโรงเรียน ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2538

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งหมด 169 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 ของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฐมนิเทศ ด้านการอบรมสัมมนา ด้านการประชุมปฏิบัติการ ด้านการสังเกตการสอน ด้านการศึกษา นอกสถานที่ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2538 มีการดำเนินการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ คือ ด้านการศึกษานอกสถานที่ ด้านการปฐมนิเทศ ด้านการประชุมปฏิบัติการ ด้านการอบรมสัมมนา และด้านการสังเกตการสอน

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรต้น คือ โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านการสังเกตการสอนมีการดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า มีการดำเนินการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบระดับการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการดำเนินการนิเทศภายในสูงกว่าโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการดำเนินการนิเทศภายในสูงกว่า โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยทางสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้รับการนิเทศจะต้องได้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

- 27 ประมวล องค์กรการ. (2540). ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง และเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารและครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ของผู้บริหารและคณะครู

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 79 คน และครู จำนวน 297 คน ซึ่งสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดลำปาง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น .95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี การหาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่าสถิติค่า ที (t-test) แบบสุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระ (Analysis of Sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมและเป็นรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง

3.เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โดยส่วนรวมและเป็นรายชั้นตอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง ตามทัศนะของครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก กับครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ โดยส่วนรวมและเป็นรายชั้นตอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนกับครูที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก โดยส่วนรวมและเป็นรายชั้นตอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงใช้ในการนิเทศ ตามความเหมาะสมกับครูและขนาดของโรงเรียน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

28 ประสาน โจนคุณธรรม. (2540). *กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน ปัญหา และการแก้ไขปัญหา กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยโสธร กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร 2 คน และครูผู้สอน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างแบบ สัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ ตามประเด็นในความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำเสนอผลการ วิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โรงเรียนได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน บุคลากรได้รับการแต่งตั้งมีความรู้โดยการศึกษาจาก เอกสาร ตำรา และการฝึกอบรม ข้อมูลที่ได้จะนำเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อให้ครูอาจารย์ ได้วิเคราะห์ และเสนอความคิดเห็นร่วมกัน แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนด ทางเลือกต่อไป ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ การรายงานข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุม และ ตรงตามความเป็นจริง ทำให้ไม่สามารถกำหนดลงไปได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกต้องและนำเอามา วางแผนได้ โรงเรียนแก้ไขโดย คณะกรรมการให้ข้อมูลที่ได้รับจริงโดยไม่ยัดหรือวางแผนตาม ความรู้สึก และการเอาข้อมูลจากปีที่แล้วมาเปรียบเทียบ

2. การวางแผน คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน จัดทำแผนการนิเทศภายใน โดยกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กำหนดกิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน ลงใน ปฏิทินตามแผนงาน/โครงการ ที่บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม แล้วให้ประธานการดำเนินงาน กับโครงการอื่น ๆ ให้ชัดเจนและเป็นจริง ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ บุคลากรไม่มีทักษะในการ จัดทำแผนและการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ข้อมูลและแผนที่ได้มาไม่ตรงตามความเป็นจริงและ ความจำเป็นต้องดำเนินการ โรงเรียนแก้ไขโดยให้บุคลากรศึกษาเอกสาร ตำรา เชิญบุคลากร ภายนอกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการวางแผน และการเดินทางไปศึกษาดูงานนอกสถานที่

3. การสร้างสื่อ เครื่องมือ และการพัฒนาวิธีการ โรงเรียนประชุมชี้แจงและวิเคราะห์ ความจำเป็นของสื่อที่ต้องใช้ บุคลากรร่วมสร้างสื่อก่อนเพื่อเตรียมความพร้อม มีห้องสำหรับ เก็บรวบรวมสื่อและเครื่องมือ โดยมีผู้รับผิดชอบเก็บรักษาและควบคุมการใช้ มีการฝึกอบรม เพิ่มความรู้ และทักษะในการผลิตสื่อ ผู้รับการนิเทศมีสมุดบันทึกประจำชั้นเรียนคณะกรรมการ

นิเทศภายในโรงเรียน พัฒนาวิธีการนิเทศให้เหมาะสมอยู่เสมอ ปัญหาสำคัญที่พบ คือ การบันทึกในสมุดนิเทศไม่ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ทำให้การย้อนกลับของการนิเทศไม่ได้ผลตามที่ต้องการและเป็นจริง โรงเรียนแก้ไขโดย ฝ่ายบริหารติดตาม กำกับอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

4. การปฏิบัติการณ์นิเทศ โรงเรียนปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการนิเทศภายใน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งในที่ประชุมทางวิชาการ และสมุดนิเทศ คณะกรรมการประชุม ปรึกษาหารือ ทบทวน ปรับปรุง การนิเทศภายในทุกภาคเรียน มีการรายงานความก้าวหน้าให้ผู้บังคับบัญชา และผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ เมื่อการประชุมได้สรุปผลการดำเนินการ ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ ผู้รับการนิเทศไม่ยอมรับสภาพที่ตัวเองเป็นอยู่ตามที่ผู้นิเทศได้เสนอแนะ ทำให้เกิดเอาตามความคิดของตนเอง ไม่ฟังความคิดเห็นของคนอื่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้ โรงเรียนแก้ไขโดย ฝ่ายบริหารประชุมชี้แจงให้ตระหนักในบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งติดตาม กำกับอยู่เสมอ

5. การประเมินผล โรงเรียนกำหนดวิธีการประเมินผล สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ ประเมินผลตามปฏิทินที่กำหนด นำผลการประเมินรายงานให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบ มีการวิเคราะห์ สรุปผลในที่ประชุมครู-อาจารย์ ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น แล้วนำผลการประชุมไปพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ การประเมินผลมีความล่าช้า ไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดการหยุดชะงักในการปฏิบัติงานและจะทำให้งานโครงการอื่น ๆ ไม่ก้าวหน้าด้วย โรงเรียนแก้ปัญหาโดย ฝ่ายบริหารประชุมชี้แจงมุ่งเน้นเรื่องการบริหารเวลา และมีการติดตาม กำกับ เป็นพิเศษ เพื่อให้การประเมินผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในครั้งนี สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศ การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จนั้น โรงเรียนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของการนิเทศภายในอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

29 มนริรา โกสุม. (2540). การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานครเขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษา

1. สภาพการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา

2. สภาพปัญหาของการนิเทศการศึกษา

3. เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการนิเทศการศึกษาระหว่างโรงเรียน

ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ของเขตบางขุนเทียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสถานชั้นหรือหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และครูผู้สอน รวมจำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจเอกสาร แบบสังเกตการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนมีการจัดทำแผนงานและโครงการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาการสอนตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร รูปแบบในการดำเนินงานมีทั้งการตั้งคณะกรรมการนิเทศ และใช้วิธีการมอบหมายงานของผู้บริหารโรงเรียน รูปแบบการนิเทศมีทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล ใช้วิธีการนิเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมตามความเหมาะสม โรงเรียนจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับแผนงานและโครงการ มีการประเมินผลการนิเทศโดยผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศ ปัญหาที่พบ คือ คณะผู้จัดทำแผนงานขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนงานและโครงการนิเทศการศึกษา ขาดการประชุมชี้แจงให้คณะครูเข้าใจในกระบวนการนิเทศ การนิเทศขาดการยอมรับเพราะไม่ได้เกิดจากความต้องการของครู ผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลาในการนิเทศการศึกษาน้อย การนิเทศไม่สม่ำเสมอ ขาดความรู้ในการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศไม่ชัดเจน ขาดเกณฑ์และเครื่องมือในการประเมินผล การเปรียบเทียบการนิเทศการศึกษาตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กใช้เทคโนโลยีเพื่อการนิเทศมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่โรงเรียนขนาดใหญ่ใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลายมากกว่า

จากผลการวิจัย ผู้นิเทศสามารถนำรูปแบบการนิเทศและปัญหาที่พบของการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศของแต่ละโรงเรียนให้เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

30 สุรพงษ์ ศรีรักธรรม. (2541). การปฏิบัติการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงาน
การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2540 จำนวน 94 คน ได้มา
โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
ประกอบด้วยคำถาม 76 ข้อ จากการนิเทศภายใน 8 ด้าน คือ การประชุม การสังเกต
การสอน การศึกษาจากเอกสารหรือตำรา การให้คำปรึกษาหารือ การสาธิตการสอน
การศึกษานอกสถานที่ การสนทนาทางวิชาการ และการบริการเอกสารทางวิชาการ
แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาหารือ ด้านการ
บริการเอกสารทางวิชาการ ด้านการประชุม และด้านการสนทนาทางวิชาการ ระดับปานกลาง
2 ด้าน คือ ด้านการศึกษาจากเอกสารตำรา ด้านการสังเกตการสอน ด้านการสาธิตการสอน
และด้านการศึกษานอกสถานที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่การปฏิบัติมาก คือ
การเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานและปัญหา
ส่วนตัว เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และการจัดประชุมบุคลากร
ในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงงานเป็นประจำทุกเดือน

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการนิเทศ
ภายในโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำข้อบกพร่องของผู้นิเทศมาปรับปรุงใช้ในการนิเทศ
ของแต่ละโรงเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้นิเทศ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

31 สุวรรณ บุญทศ. (2541). ปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 75 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ 13 คน ขนาดกลาง 37 คน และขนาดเล็ก 25 คน ได้มาโดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนตามกระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ด้าน จำนวน 50 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .43 - .89 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับปัญหาลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการประเมินผลและรายงานผล และด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนทุกขนาดมีระดับปัญหาในแต่ละด้านและรวมทุกด้านปานกลาง

1. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้นิเทศสามารถนำข้อมูลตามกระบวนการนิเทศภายใน มาปรับปรุง แก้ไข และใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ ให้เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศภายใน

หัวข้อเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

32 แสน สมนึก. (2541). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารประถมศึกษา*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกลในการเสริมสร้างสมรรถภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการสอนทางไกลของหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ศึกษาขั้นตอนการสร้างชุดการสอน การวิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา และศึกษาคูณลักษณะของสื่อทางไกลแต่ละชนิด นำมาสังเคราะห์และพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกล ที่มีขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน และนำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 เพื่อสำรวจความต้องการการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 145 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.76 นำข้อมูลมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ได้สมรรถภาพสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องการเสริมสร้าง คือ สมรรถภาพการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างชุดการนิเทศทางไกล นำสมรรถภาพด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์เป็นสมรรถภาพย่อย 6 สมรรถภาพได้แก่ การระบุปัญหาหรือความต้องการพัฒนา การวินิจฉัยสภาพปัญหาหรือความต้องการพัฒนา การพิจารณาทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา การเลือกทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนและการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียน ทำการกำหนดโครงสร้างชุดนิเทศทางไกล โดยใช้สื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ มีเนื้อหา 6 หน่วย ตามสมรรถภาพย่อย สื่อวีดิทัศน์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน สื่อเทปเสียง มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิภาพ การสัมภาษณ์ การประเมินโครงการ ส่วนสื่อแผ่นพับ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิค ทักษะ และกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างชุดการนิเทศทางไกล โดยใช้แบบสอบถามชนิดประมาณค่า ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยระดับมาก และผลการประเมินความสอดคล้องอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ 0.5

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพชุดการนิเทศทางไกล โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงเรียน และทดลองกับกลุ่มใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน ผลการตรวจสอบ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาเรื่องเวลาที่ใช้ในการศึกษาและปฏิบัติตาม

ชุดการนิเทศทางไกล และเห็นควรว่าให้เวลาอย่างน้อยในการศึกษาก่อนการปฏิบัติ 1 สัปดาห์ และระยะเวลาในการปฏิบัติ 6-8 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศทางไกล โดยทดลองใช้ภาคสนาม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหมวกเหล็ก ซึ่งสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 16 โรงเรียน กลุ่มควบคุม 15 โรงเรียน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการทดลอง พบว่า สมรรถภาพการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของ ผู้บริหารโรงเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามความคิดเห็นของครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มทดลองมีร้อยละของการ ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มควบคุม

โดยสรุป รูปแบบการนิเทศทางไกลที่ผู้วิจัยพัฒนา เป็นรูปแบบการนิเทศทางไกลที่ นำไปใช้เสริมสร้างสมรรถภาพการนิเทศภายในด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของ ผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

33 กัลยา ราสา. (2542). *สำรวจปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการนิเทศภายใน ตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครพนม ปีการศึกษา 2541. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).*

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการนิเทศภายในตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2541

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม รวมทั้งหมด 209 คน ซึ่งได้จากการสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง สัดส่วน Krejcie & Morgan

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในแต่ละงาน ตามกระบวนการนิเทศภายใน แต่ละขั้นตอน ผลปรากฏ ดังนี้

งานที่ 1 งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนที่ 2, 3, 4, และ 5 ส่วนข้อที่ 1 ไม่แตกต่างกัน

งานที่ 2 งานการเรียนการสอน ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนที่ 2 และ 5 ส่วนข้อที่ 1, 3, และ 4 ไม่แตกต่างกัน

งานที่ 3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนที่ 2, 3, 4, และ 5 ส่วนข้อที่ 1 ไม่แตกต่างกัน

งานที่ 4 งานวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนที่ 3 และ 4 ส่วนขั้นตอนที่ 1, 2, และ 5 ไม่แตกต่างกัน

งานที่ 5 งานห้องสมุด ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนที่ 1, 2, 3, 4, และ 5

งานที่ 6 งานนิเทศภายใน ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนที่ 2, 3, 4, และ 5 ส่วนข้อที่ 1 ไม่แตกต่างกัน

งานที่ 7 งานอบรมทางวิชาการ ผู้บริหารมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนที่ 3 และ 4 ส่วนขั้นตอนที่ 1, 2, และ 5 ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำกระบวนการนิเทศในส่วนที่ดีไปใช้ในการนิเทศและปรับปรุงส่วนที่ไม่เหมาะสมให้ดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

34 เข็มชาติ มหิปปโกชน. (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาค้นคว้าสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ด้านการวางแผน ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ และด้านการประเมินผล ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ จำนวน 5,978 คน จากโรงเรียน 486 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน 599 คน จากโรงเรียน 486 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรในแต่ละขนาดโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพ มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการนิเทศ และ

ด้านการประเมินผลและรายงานผล และมีรายชื่อที่มีระดับการปฏิบัติมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2 ข้อ ในแต่ละด้าน ดังนี้ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน คือ การออกคำสั่งแต่งตั้งครูที่จะทำการนิเทศ มีการมอบหมายภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ในกิจกรรมการนิเทศ ตามภาระกิจไว้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้ง่ายและสะดวก ด้านการวางแผน คือ มีการจัดตั้งคณะทำงานในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนได้ สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและวิธีการพัฒนา วิธีการนิเทศ คือ มีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนคิดประดิษฐ์สื่อและเครื่องมือการนิเทศ จัดให้มีการเก็บรักษาสื่อและเครื่องมือ ตลอดจนการควบคุมการใช้สื่อและเครื่องมืออย่างเป็นระบบ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ คือ จัดให้มีการช่วยเหลือครูให้รู้จักนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการ กิจกรรมต่าง ๆ การจัดครูเข้าสอนตามชั้นเรียนหรือกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้จัดหาความรู้ ความถนัดของแต่ละบุคคล โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตย ด้านประเมินผลและรายงานผล คือ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์ในการประเมิน มีการ จัดและประเมินผลโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

2. ข้าราชการครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพมีปัญหาในการดำเนินงาน นิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการนิเทศ และด้านการ ประเมินผลและ รายงานผล ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวางแผน และด้านการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน และมีรายชื่อที่มีปัญหามากและค่าเฉลี่ย มากที่สุด 2 ข้อ ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาและความต้องการ ของโรงเรียน ด้านการวางแผน คือ การวางแผนนิเทศภายในไม่ครอบคลุมทุกกระบวนการและ ทุกภาระกิจ มีการนำเอาผลวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการมากำหนดในการ วางแผน ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการนิเทศ คือ มีการสนับสนุนงบประมาณ ในการผลิตสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ มีการวิเคราะห์ความต้องการใช้สื่อและเครื่องมือที่จะใช้ ภายในโรงเรียน

จากผลการวิจัย มีประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการนิเทศ ตาม กระบวนการ 5 ขั้นตอน ที่มีการออกคำสั่งมอบหมายงานตามภาระกิจไว้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปใช้ในการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

35 จุลมาศ จำปา. (2542). ศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันในกลุ่มงาน 4 ด้าน คือด้านการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติและวิธีการทางการนิเทศภายในโรงเรียน และการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2541 จำนวน 209 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี และมอร์แกน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การประเมินการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติและวิธีการในการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ส่วนด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับดี ยกเว้นการนิเทศภายในโรงเรียนทำให้ครูวิตกกังวลในการปฏิบัติงานและเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้บริหารและครู

2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ และเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในการจัดการนิเทศตามกระบวนการนิเทศการศึกษา เพื่อจัดการนิเทศให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

36 เชษฐพงษ์ สินทร์พย์. (2542). การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
โรงเรียนบ้านดอนหันวิทยาสาร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ตามกรอบงานนิเทศภายใน 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามกระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน และกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อเครื่องมือนิเทศ การปฏิบัติการณ์นิเทศ และการประเมินผล การนิเทศ ของโรงเรียนบ้านดอนหันวิทยาสาร สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมือง สำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มประชากรในการวิจัย ได้แก่ สอนในโรงเรียนประถมศึกษา อาจารย์ใหญ่ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ จำนวน 1 คน ครู อาจารย์ ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนบ้านดอนหันวิทยาสาร จำนวน 9 คน และคณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. งานวิชาการ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนมากที่สุด โดยมีอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียน เป็นผู้ควบคุม กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของคณะกรรมการนิเทศและผู้เข้ารับการนิเทศอย่างใกล้ชิด ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศยังขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน

2.งานกิจการนักเรียน การนิเทศภายใน โรงเรียนได้มุ่งเน้นให้ครูส่งเสริมให้นักเรียน มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์และให้เข้าร่วมกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการอย่างทั่วถึง ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ นักเรียนยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย เช่น การจัดกิจกรรมสหกรณ์ การจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน

3. งานบุคลากร การนิเทศภายใน โรงเรียนได้มุ่งเน้นการสนับสนุนให้บุคลากรได้ สร้างเสริมประสบการณ์เพิ่มเติมในทุก ๆ ด้าน ปัญหาสำคัญที่พบได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น ด้านดนตรี นาฏศิลป์ ด้านวิชาชีพต่าง ๆ

4. งานธุรการ การเงินและพัสดุ การนิเทศภายในโรงเรียนได้มุ่งเน้นด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้แก่ งานด้านกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ ปัญหาสำคัญที่พบได้แก่ การได้ตอบหนังสือ การรายงานต่อหน่วยงานระดับสูง ไม่ทันตามกำหนด การลงหลักฐานทางการเงิน บัญชีพัสดุ ทะเบียนครุภัณฑ์ ยังไม่ถูกต้อง บางรายการ

5. งานอาคารสถานที่ การนิเทศภายใน โรงเรียนมุ่งเน้นในด้านการใช้สอย การดูแลรักษาความสะอาด ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ รวมทั้งการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ปัญหาสำคัญที่พบได้แก่ การขาดแคลนอาคารเรียน โดยเฉพาะห้องพิเศษสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ

6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การนิเทศภายใน โรงเรียนได้มุ่งเน้นการให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมของชุมชน วัด และหน่วยงานอื่นของทางราชการที่อยู่ในชุมชน และการให้ชุมชนได้ให้บริการด้านอาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้

จากผลการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ

5 ขั้นตอน ตามกรอบงานนิเทศภายใน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งแต่ละงานจะพบปัญหาที่แตกต่างกัน ผู้นิเทศสามารถนำมาปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนได้

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

37 นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. (2542). การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 และเปรียบเทียบการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน 5 ขั้นตอน และโดยรวม ตามตัวแปรความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน 105 คน ผู้ให้การนิเทศ 106 คน และครู 291 คน รวม 502 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน 105 คน ผู้ให้การนิเทศ 106 คน และครู 291 คน รวม 502 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามการรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น ผู้ให้การนิเทศมีความเชื่อมั่น และครูมีความเชื่อมั่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้ค่าที (t-test) ทดสอบความแตกต่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระ (Independent Sample) และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในการทดสอบความแตกต่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม

และถ้าพบความแตกต่างก็เปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมน คูลส์ (Newman Keuls) ดังปรากฏผลการวิจัยในแต่ละจุดมุ่งหมายดังนี้

1. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ รับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก และครูรับรู้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครู รู้ในการปฏิบัติการนิเทศแตกต่างกัน โดยครูรับรู้แตกต่างจากการรับรู้ของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม ส่วนการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศ และครูในโรงเรียนที่แตกต่างกันในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันทั้งในแต่ละขั้นตอนและโดยรวม และด้านประสิทธิภาพในการทำงานของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น มีการรับรู้ของครูในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไขที่แตกต่างกัน แต่ไม่แตกต่างกันในขั้นตอนอื่น ๆ และโดยรวม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ตามกระบวนการนิเทศภายใน ผู้นิเทศสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางทางในการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

38 นิตยาภรณ์ แซ่ซิม. (2542). การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ซึ่งครอบคลุมเนื้อหากระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 204 คน ได้มาจากการสุ่มแบ่งชั้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีปัญหาในภาพรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นตอนการสร้างสื่อเครื่องมือและพัฒนาวิธีการ รองลงมาคือ ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ขั้นตอนการวางแผนและกำหนดทางเลือก และขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผู้บริหาร

โรงเรียนเห็นว่าการนิเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาโดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครพนม ที่มีขนาดต่างกัน มีระดับปัญหาการนิเทศภายในไม่ต่างกัน

จากผลการวิจัย ผู้นิเทศสามารถนำไปปรับปรุง แก้ไข ตามกระบวนการนิเทศ ให้เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน

หัวข้อเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

39 ยรรยง สีหไตร. (2542). การเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาของ

ข้าราชการครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัด

หนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการ การนิเทศการศึกษาของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ระหว่างข้าราชการครูในโรงเรียน ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน และมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 229 คน ได้จาก การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เมือง จังหวัดหนองคาย มีความต้องการการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร

2. ข้าราชการครู ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการการนิเทศ การศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้นิเทศต้องใช้เทคนิคและวิธีการนิเทศที่หลากหลายและกิจกรรม การนิเทศแต่ละกิจกรรม ต้องจัดให้เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน

หัวข้อเรื่อง กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

40 วิเชียร วงศ์ก้อม. (2542). การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษา.

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ตามกระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อเครื่องมือ และพัฒนาวิธีการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

จำนวน 148 คน ได้มาโดยผู้ศึกษาใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผน และกำหนดทางเลือก ด้านการสร้างเครื่องมือ ด้านปฏิบัติการนิเทศ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.2 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีการดำเนินการนิเทศภายในมากกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อมูลไปปรับปรุง แก้ไขในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศภายใน 5 ขั้นตอน เพื่อให้การนิเทศมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

41 เสถียร เทียงธรรม. (2542). *การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 304 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี รวมทุกชั้นอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาแต่ละชั้นและรายข้อพบว่าชั้นการสร้างขวัญและกำลังใจ ชั้นการวางแผนการนิเทศ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ชั้นเตรียมการนิเทศ ชั้นประเมินผล และชั้นดำเนินการนิเทศ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอยู่อันดับแรก ส่วนข้อ การสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน อยู่อันดับสุดท้าย

2. ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและเป็นขั้นตอน 3 ชั้น ไม่แตกต่างกัน แต่มีระดับการปฏิบัติงาน 2 ชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ชั้นการวางแผนการนิเทศและชั้นเตรียมการนิเทศ โดยผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

จากผลการวิจัย ตามกระบวนการนิเทศภายใน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศของโรงเรียน ตามความเหมาะสมตามขนาดของโรงเรียน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

42 สุภาพรรัตน์ ฉลาดดี. (2542). ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนของกรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตามสภาพที่ตั้งในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ กรรมการนิเทศภายในจำนวน 297 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและกรรมการวิชาการในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

ผลการวิจัย พบว่า

1. กรรมการนิเทศภายในโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นกรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งในภาคใต้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง กรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนภาคใต้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกรรมการนิเทศภายในภาคอื่น มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ กรรมการนิเทศภายในที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนเอกชนในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และในด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ กรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน ในภาคกลางมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่กรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนในภาคอื่นมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. กรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตามสถานที่แตกต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนภาคใต้ มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ และด้านการประเมินผลและรายงานผล มากกว่ากรรมการนิเทศภายในภาคเหนือและภาคกลาง และกรรมการนิเทศภายในภาคเหนือ มีปัญหามากกว่ากรรมการนิเทศภายในภาค

จากผลการวิจัย สามารถนำปัญหาที่พบตามกระบวนการนิเทศไปพัฒนาให้เหมาะสมกับโรงเรียนที่อยู่ในแต่ละภาคเพราะมีปัญหาไม่เหมือนกัน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

43 นิคม นิธิปรีชา. (2543). การนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
งานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในการ
ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2542 จำนวน 381 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามคืน 310 ฉบับ
และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 307 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.58 นำไปวิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่มีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับมากมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
การวางแผนการนิเทศภายใน และการปฏิบัติการนิเทศภายใน ขั้นตอนที่มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับปานกลางมี 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาการนิเทศ และ
การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ สำหรับปัญหาที่พบมากในการดำเนินงาน ได้แก่
ขาดการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพ ขาดการกำหนดรายละเอียดขั้นตอนในการ
ทำงาน ขาดการจัดระบบข้อมูลที่ต้องเป็นปัจจุบัน งบประมาณมีจำกัดไม่เพียงพอ ขาด
ความรู้ความเข้าใจในการสร้างสื่อ เครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศ กำกับติดตาม ควบคุมดูแล
ขาดความต่อเนื่องไม่ทั้งถึง บุคลากรขาดทักษะการนิเทศการประเมินไม่ครบทั้งกระบวนการ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำข้อมูล
ไปใช้เป็นแนวทางในการนิเทศเพื่อให้การนิเทศและการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

44 ประยูร ภูพันธ์. (2543). การติดตามการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ปัญหา แนวทางการพัฒนา และเจตคติเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน รวม 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนได้ดำเนินงานนิเทศภายในตามกระบวนการนิเทศ ในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับ คือ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

กิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนปฏิบัติได้เท่ากับเกณฑ์การปฏิบัติที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำหนดเรียงตามลำดับ คือ การศึกษาดูงาน การประชุมประจำเดือน การสังเกต การสอน การบริการเอกสารทางวิชาการ และการสนทนาทางวิชาการ ส่วนการสาธิตการสอน มีโรงเรียนจำนวนน้อยที่ได้ปฏิบัติ

โรงเรียนที่มีปัญหาในการดำเนินงานนิเทศภายใน ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตาม ลำดับคือ ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ด้านนโยบาย มาตรการ และแนวปฏิบัติในการ ดำเนินการนิเทศ ด้านผู้นิเทศ และด้านครูผู้สอนในฐานะผู้รับการนิเทศ ส่วนด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับ “มาก”

จากผลการวิจัย แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ ที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญการนิเทศ ผู้นิเทศ ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ครูผู้สอนมี ส่วนร่วมในการนิเทศ และผู้บริหารโรงเรียนควรกำกับ ติดตาม และนิเทศ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

45 กัลยา หอยทอง. (2544). การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม (การบริหารการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนของผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 257 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 219 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.21 วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนครบทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านกำหนดผู้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการดำเนินงานตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงงานนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนมากผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติการนิเทศมากกว่า ร้อยละ 80 ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ปัญหาที่พบได้แก่บุคลากรไม่เพียงพอผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในมีงานพิเศษมาก ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำระบบข้อมูล วัตถุประสงค์ในการนิเทศภายในไม่ชัดเจน การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศยังทำได้น้อย ขาดงบประมาณในการสนับสนุนงานนิเทศภายใน การประเมินผลไม่ต่อเนื่อง และขาดการนำผลการประเมินมาใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

จากผลการวิจัย สามารถนำปัญหาที่พบไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ตามกระบวนการนิเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนคือ คุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้นกว่าเดิม

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

- 46 คีตกฤทธิ วงศ์อารีย์. (2544). *การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ ของครูผู้ให้การนิเทศซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายและผู้เข้ารับการนิเทศซึ่งเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 254 คน จำแนกตามสถานภาพ และเขตปฏิบัติการนิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ซึ่งได้มาจากการใช้เทคนิคการสุ่มแบ่งชั้น ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูผู้ให้การนิเทศและครูผู้รับการนิเทศโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ และครูที่ปฏิบัติงานในเขตปฏิบัติการนิเทศที่ 4 เห็นว่ามีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนครูในเขตปฏิบัติการนิเทศที่ 1, 2 และ 3 เห็นว่ามีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นครูในเขตปฏิบัติการนิเทศที่ 1 เห็นว่ามีการปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนาอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ เห็นว่ามีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูในเขตปฏิบัติการนิเทศต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในเขตปฏิบัติการที่ 4 เห็นว่ามีการปฏิบัติงานโดยภาพรวม ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา และด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขมากกว่าครูในเขตปฏิบัติการที่ 2 และ 3 และด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนามากกว่าครูในเขตปฏิบัติการนิเทศที่ 3

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ ของครูผู้ให้การนิเทศซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมาย โรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ เพื่อให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

47 ประยูทธ อุ่นท้าว. (2544). การดำเนินงานตามนโยบายการนิเทศ 100% ในโรงเรียน
 ประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขตที่ 2 สังกัดสำนักงานการศึกษา
 จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการดำเนินงาน
 ตามนโยบายการนิเทศ 100% ใน 3 ด้าน คือ การนิเทศอย่างทั่วถึง การนิเทศอย่างต่อเนื่อง
 และการนิเทศอย่างมีคุณภาพตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ จำนวน 292 คน ประกอบด้วย
 ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาเขตที่ 2 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดเลย ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครู-อาจารย์ โดยรวม และจำแนกตามสภาพ และขนาดโรงเรียน เห็นว่าโรงเรียน
 มีการดำเนินงานตามนโยบายการนิเทศ 100% โดยส่วนรวมและรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับ
 บ่อยครั้ง ยกเว้น ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศ
 อย่างมีคุณภาพอยู่ในระดับบางครั้ง

2. ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน
 ตามนโยบายการนิเทศ 100% ของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ไม่ต่างกัน

3. ครู-อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนิน
 งานตามนโยบายการนิเทศ 100% ของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครู-อาจารย์ ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการ
 ดำเนินงานมากกว่าครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก และครู-
 อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีความเห็นต่อการดำเนินงานมากกว่าครู-อาจารย์ที่
 ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการศึกษาครั้งนี้ โรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการนิเทศให้
 เหมาะสมกับขนาดและความต้องการของครู – อาจารย์ เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา

48 ประสาท รัตนธ. (2544). การปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
 ประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองโก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 กระนวน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
 ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติ ปัญหาและ
 แนวทางในการแก้ปัญหาการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถม
 ศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองโก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกระนวน จังหวัด
 ขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 175 คน ใน
 กลุ่มหนองโก ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยผู้บริหารใช้เกณฑ์ ร้อยละ 100 ส่วนครูผู้สอน
 ใช้เกณฑ์ ร้อยละ 90 ของประชากร

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศศึกษาในของโรงเรียนประถมศึกษา
 กลุ่มโรงเรียนหนองโก พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศการศึกษา คิดเป็น
 ร้อยละ 100 ทุกขั้นตอน ส่วนครูผู้สอนปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศการศึกษาในทุก
 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนมีการปฏิบัติเป็นลำดับ 1 ดังนี้ คือ การศึกษาและการวิเคราะห์
 ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพต่าง ๆ การปฏิบัติ การวางแผน การสร้างเครื่องมือ การปฏิบัติการ
 นิเทศ และประเมินผลความพึงพอใจ

2. ปัญหาการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถม
 ศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองโก พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีปัญหาในการปฏิบัติงานใน
 แต่ละขั้นตอนย่อยของแต่ละขั้นตอน ดังนี้ คือ ขาดการตรวจสอบข้อมูลอัตราการเข้าชั้นของ
 นักเรียนทุกระดับ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างแบบสอบถาม ขาดการตรวจสอบสภาพ
 ของบริเวณอาคารสถานที่ ขาดการประเมินทางเลือก คณะทำงานขาดการกำหนดทางเลือก
 ไม่จัดทำรายละเอียดของกิจกรรม ขาดการประสานเวลาเพื่อความเหมาะสมและไม่ซ้ำซ้อน
 ไม่จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานหรือกำหนดการปฏิบัติงาน ไม่ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือ
 ไม่มีการคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการนิเทศอยู่เสมอ ขาดการเลือกสรรเทคนิคใน
 การนิเทศ ขาดการกำหนด แนวทางเกี่ยวกับระบบข้อมูล ขาดกัลยาณมิตรนิเทศ
 ไม่มีการรายงานผลตามแบบการประเมินโครงการ และจัดทำแบบสอบถามไม่ครอบคลุม

จากผลการศึกษานี้ สามารถนำกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนไปเป็น
 ทางเลือกในการนิเทศ และปรับปรุงปัญหาที่พบให้ถูกต้องชัดเจน

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

49 ศุภวัตร พิเลิศ. (2544). การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการตาม
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุรินทร์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำนวน 378 คน จำแนกตามสถานภาพ
ประเภทโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบ่งชั้น และเพื่อศึกษา
ปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามกรอบแนวคิด
5 ด้าน คือด้านการประเมินผลความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น
จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และ
การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้าราชการครูโดยรวมและจำแนกตามสภาพ ประเภทของโรงเรียน และขนาด
โรงเรียนเห็นว่าการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน
ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้นิเทศเห็นว่า การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถม
ศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้าน
5 ด้านมากกว่าผู้รับการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งสองกลุ่มเห็นว่า
การดำเนินการด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีการดำเนินการไม่ต่างกัน แต่
ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าการดำเนินการ ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อ
พัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติมากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ที่สำคัญได้แก่ ขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ดี
ทำให้ประเมินไม่ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการ ขาดการวางแผนในการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย
เพื่อนำมาพัฒนา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับการนิเทศ
ขาดการรายงานผลการนิเทศและไม่นำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไข

จากผลการวิจัย กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถนำปัญหาที่ ไปประยุกต์
และปรับปรุง แก้ไข ให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาการนิเทศให้ดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

50 สรัญธร ฉันทวรภาพ. (2544). แนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย
ของสำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามทัศนะ
ของผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษาปฐมวัย 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายของรัฐ ด้าน
ยุทธศาสตร์ของการนิเทศการศึกษาปฐมวัย ด้านรูปแบบการนิเทศการศึกษาปฐมวัย ด้านการ
กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศการศึกษาปฐมวัย และด้านบทบาทของชุมชนที่มีส่วนร่วมใน
การจัดการศึกษาปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาปฐมวัย
จำนวน 25 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดและแบบมาตราส่วนประเมินค่า สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่าง ควอตีล ได้ค้นพบ
ที่สำคัญเกี่ยวกับแนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายของรัฐ ในเรื่องการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรทำการ
บริหารโดยสถานศึกษาเอกชน กรมอนามัย องค์การบริหารส่วนจังหวัด และสถาบันพัฒนา
เด็กปฐมวัย หน่วยงานเหล่านี้ควรดำเนินงานงบประมาณด้วย ส่วนความจำเป็นการนิเทศต่อ
การจัดการศึกษาปฐมวัย ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีการช่วยเหลือ
แนะนำการจัดการศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้
สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ด้านยุทธศาสตร์ของการนิเทศการศึกษาปฐมวัย โดยสร้างศูนย์โปรแกรมวิชาการ
ส่งเสริมให้ครูมีขวัญ และกำลังใจทำงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนวิธีการนำ
ยุทธศาสตร์ไปใช้ในการจัดการศึกษา ควรมีบุคลากรที่นิเทศ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์
ผู้บริหาร ครู หัวหน้าหมวด หัวหน้าสายชั้น และครูประจำชั้น โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
อาทิ คอมพิวเตอร์

3. ด้านรูปแบบการนิเทศการศึกษาปฐมวัย จะต้องปฏิบัติการบูรณาการนิเทศ ซึ่ง
เป็นการนิเทศ 100% และการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้เป็นการนิเทศแบบพาทำ คือ ร่วมคิด
ร่วมทำ นำส่งเสริม สนับสนุน และชื่นชมยินดี สร้างสื่อนิเทศทางไกล เน้นการทดลองใช้
เครื่องมือส่งเสริมการใช้ อินเทอร์เน็ต

4. ด้านการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศการศึกษาปฐมวัย มีผลด้านการประกัน
คุณภาพ เพื่อพัฒนาระบบโครงสร้างขององค์กรมีคุณภาพ สร้างโรงเรียนเครือข่าย มีวิทยากร
ซึ่งมีความรู้ เปลี่ยนแปลงระบบสารสนเทศ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ
และพัฒนาผู้บริหาร/ศึกษานิเทศก์/ครู และกรรมการโรงเรียนให้เป็นผู้นำมืออาชีพ ส่วนการนำ
การนิเทศการศึกษาปฐมวัยสู่เกณฑ์มาตรฐาน มีการวางแผน วิเคราะห์งานร่วมกันทุกฝ่าย

ปฏิบัติตามแผนตามบทบาทของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจและเป็นการตรวจสอบติดตามการประเมินผล

5. ด้านบทบาทของชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรสนับสนุนด้านงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และอื่น ๆ ช่วยเหลือ แนะนำ ร่วมคิดร่วมทำ และสละเวลาแรงงาน เพื่อร่วมให้และใช้ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ส่วนผลดี ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการศึกษาปฐมวัย ทำให้การดำเนินงานมีองค์กรหลายหน่วยงานมาร่วมช่วยให้การนิเทศประสบผลสำเร็จ สร้างสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการติดตามดูแลด้านการประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำรูปแบบการพัฒนาการนิเทศไปเป็นแนวทางในการนิเทศ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์

หัวเรื่อง การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

51 สมเดช พินิจสกุล. (2544). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เอกการประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำนวน 180 คน ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพเห็นว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายชั้น 5 ขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นตอนที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และขั้นตอนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาการวิธีการ และรายชื่อที่มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละขั้นตอน คือ นำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในมาวิเคราะห์เป็นระบบ จัดให้มีคู่มือเอกสารและตำราที่ให้ความรู้เรื่องการนิเทศภายในมีสื่อและเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการนิเทศตามแผนที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ และสรุปและจัดทำรายงานผลการนิเทศเป็นรูปเล่มเพื่อเผยแพร่ผลการนิเทศภายในเป็นประจำทุกปี

2. คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมและรายชั้นตอนไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

จากผลการศึกษา ทำให้ทราบข้อมูลตามกระบวนการนิเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และนำปัญหามาแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในแต่ละแห่ง
หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

52 อัสณีวันญ์ แสงทะดา. (2544). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมี 11 กิจกรรม ได้แก่ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การอบรม การศึกษาเอกสาร การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การให้คำปรึกษาแนะนำ การเยี่ยมชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสาธิต การสนทนาทางวิชาการ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ปีการศึกษา 2543 จำนวน 345 คน ซึ่งได้สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู ทั้ง 11 กิจกรรมมี 8 กิจกรรมที่ผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การอบรม การศึกษาเอกสาร การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การให้คำปรึกษาแนะนำ การเยี่ยมชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ แต่มี 2 กิจกรรม ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ การสาธิต และการสนทนาทางวิชาการ ส่วนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหาร และครูวิชาการ มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

จากผลการวิจัย โรงเรียนสามารถนำกิจกรรมไปเป็นแนวทางในการนิเทศให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

หัวเรื่อง กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

53 ดอม พรหมทอง. (2545). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 372 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 47 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่างข้อ 0.47 ถึง 0.87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูโดยรวมและจำแนกตามสภาพ และขนาดโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมแยกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการปฏิบัติงานการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

2. ข้าราชการครูที่มีสภาพต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ จำนวน 140 คน ด้านการวางแผนการนิเทศ จำนวน 129 คน ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ จำนวน 124 คน ด้านการปฏิบัติการนิเทศ จำนวน 116 คน และด้านการประเมินผลการนิเทศ จำนวน 108 คน

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โรงเรียนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และนำปัญหาที่เสนอแนะไว้ไปใช้เป็นแนวทางในการนิเทศหัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

54 ประนอม ทรงสอาด. (2545). ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง อนุบาลปีที่ 3 จำนวน 12 คน ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนอนุบาลมณีนยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัยปรากฏว่าครูปฐมวัยทุกระดับชั้นที่ได้รับการนิเทศภายในโดยการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม พบว่า

1. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในช่วงระยะเวลาก่อนและขณะได้รับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมโดยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกตลอดระยะเวลาของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

2. ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัยมีลักษณะที่ไม่เปลี่ยนในระหว่างสัปดาห์ที่ 1 และ 3 และมีความแตกต่างและความเปลี่ยนแปลงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 8

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการนิเทศตามกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ให้เด็กได้พัฒนาการทุกด้านอย่างเหมาะสม
หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

55 ประดิษฐ ญาณกาย. (2545). การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน
และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการศึกษา
ค้นคว้าครั้งนี้ ได้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารทั้ง 39 คน และจากครูผู้สอนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น
กรรมการนิเทศภายในของโรงเรียน จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ คือ
ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนทุกโรงได้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา มีการประชุมคณะครูเพื่อ
สรุปผลการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดให้มีแผน
การนิเทศภายใน และได้ทำแฟ้มข้อมูลในลักษณะทำเป็นรูปเล่ม แต่ที่เก็บข้อมูลไว้ใน
คอมพิวเตอร์ มีเพียง 5 โรง (ร้อยละ 12.82) ปัญหาที่พบคือ ผู้นิเทศขาดความรู้ในการศึกษา
สภาพปัจจุบัน ปัญหา และขาดเครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งแนวทางในการแก้
ปัญหานั้นโรงเรียนควรได้จัดทำโครงการอบรมครูและขอความร่วมมือจากชุมชนในการจัดหา
เครื่องคอมพิวเตอร์

2. โรงเรียนทุกโรงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนมีการ
ประชุมคณะครูเพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ มีหลักฐานการประชุมเพื่อกำหนด
ทางเลือก นโยบาย เป้าหมายและมาตรการในการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดไว้
ในแผนยุทธศาสตร์ ธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน และจัดให้มีคู่มือเอกสาร
และตำราที่ให้ความรู้เพื่อการนิเทศ แต่จัดไว้ในห้องพัสดุมีเพียง 18 โรง (ร้อยละ 46.15)
และจัดไว้ในห้องสมุด 21 โรง (ร้อยละ 53.85) ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนขนาดเล็กขาด
บุคลากรและปฏิบัติการนิเทศไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ในปฏิทิน ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหานั้น
โรงเรียนควรจัดให้มีการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการตามความเหมาะสม

3. โรงเรียนทุกโรงมีแผนงานโครงการในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีการประชุม
คณะกรรมการนิเทศ และคณะครูเพื่อกำหนดแผนงาน โครงการในการสร้างสื่อและเครื่องมือ
นิเทศ และโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศภายใน
แต่มีการแจ้งให้คณะครูทราบอย่างเป็นทางการเพียง 7 โรง (ร้อยละ 17.95) มีการประชุม
คณะกรรมการนิเทศภายในและคณะครูในโรงเรียน 32 โรง (ร้อยละ 82.05) ปัญหาที่พบ คือ
บุคลากรขาดความรู้ในการสร้างสื่อ การประเมินผลการสร้างสื่อ และขาดงบประมาณ ซึ่ง

แนวทางในการแก้ปัญหา นั้น โรงเรียนควรขอความร่วมมือจากชุมชนในการจัดหาสื่อ และส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม

4. โรงเรียนทุกโรงเรียนมีหลักฐานบันทึกการนิเทศภายในของผู้รับการนิเทศทุกคน แต่ครูผู้สอนมีแผนพัฒนางานเพียง 7 โรงเรียน (ร้อยละ 17.95) นอกจากนี้ทุกโรงเรียนได้มีการสรุปผลการนิเทศภายในเป็นระยะเป็นประจำ แต่ที่ทำเป็นเอกสารทางวิชาการมีเพียง 5 โรงเรียน (ร้อยละ 12.82) ปัญหาที่พบคือ ผู้รับการนิเทศไม่นำผลการนิเทศไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะ ผู้นิเทศไม่มีความมั่นใจในการนิเทศ และไม่ได้ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหา นั้น โรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน

5. โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการนิเทศภายใน โดยมีเอกสารการประชุมของโรงเรียนว่าด้วยการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศภายใน มีหลักฐานการกำหนดวิธีการประเมินผลการนิเทศ มีเครื่องมือในการประเมินผล และมีการจัดทำรายงานผลการนิเทศชี้แจงผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบทุกโรงเรียน แต่มีการสรุปและประเมินผลการนิเทศเป็นเอกสารทางวิชาการมีเพียง 5 โรงเรียน (ร้อยละ 12.82) ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้เรื่องการประเมินผล ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหา นั้น โรงเรียนควรส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมและของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

จากผลการวิจัย โรงเรียนสามารถนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงให้ตรงกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

56 สมเพียง กุลละวณิชย์. (2545). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน
ของผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัด
สมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษา
ภายในของผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
ใน 5 ด้าน ได้แก่ การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ
การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการปรับปรุงแก้ไข และเพื่อเปรียบเทียบ
การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศ จำแนกตามประสบการณ์
และวุฒิการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ มีการปฏิบัติงานตาม
กระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
มีการปฏิบัติระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านประเมินผลการนิเทศภายใน อยู่ในระดับ
ปานกลาง

2. ผู้นิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ ที่มีประสบการณ์
ทำงานต่างกัน และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ นำไปเป็นแนวทางในการจัดการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ
ภายในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

หัวเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ตราฐ. (2542, มกราคม กุมภาพันธ์). "สังเกตการสอน นิเทศเพื่อพัฒนาการสอนของครู", *การศึกษาท้องถิ่น*. 3(1) : 20 – 27.
- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บริษัทจำกัด ก. พล (1996).
- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). *คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *แนวทางการช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กอบกุล ไชยพันธ์. (2537). *ความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา ราสา. (2542). *สำรวจปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการนิเทศภายในตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2541*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา หอยทอง. (2544). *การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก, สำนักงาน. (2543). *คู่มือการนิเทศและบริหารโรงเรียน*. นครนายก : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. จัดสำเนา.
- กิติมา ปรีดีดิolk. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรวิพัฒน์.

- เกรียงศักดิ์ ปานคล้าย. (2539). ความต้องการการนิเทศภายในของช่างอุตสาหกรรม
วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
(อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ก้องเกียรติ บุจดาเจริญ. (2539). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนที่ได้รับ
การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เข็มชาติ มหิปปโกชน. (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2529). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเล่มที่ 3
งานบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สามเจริญการพิมพ์.
- (2533). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2535). แนวทางการนิเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2536). รายงานการประเมินผลระบบการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ
: ที พี พรินท์.
- (2539). การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- (2541 ก). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง : ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ
การบริหาร. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- (2541 ข). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 ค). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่มที่ 5 บริหารศาสตร์.
กรุงเทพฯ : บริษัท คัมปาย อิมเมจ จำกัด.
- (2541 ง). จุดประกายความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541 จ). การพัฒนาการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2542). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2). พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิค จำกัด.
- (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2545). การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนาร่อง : รูปแบบที่คัดสรร. กรุงเทพฯ : เอส พี เค เปเปอร์ แอนด์ฟอรัม.
- . (2546). แนวทางการพัฒนากระบวนการคิดและจิตพิสัยสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณีย์ เกียรติสอาด. (2539). การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- คึกฤทธิ์ วงศ์อารี. (2544). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2538). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จรัสเนตร ยุววิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. เขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์. ศษ.ม (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2532). การจัดและการบริหารงานห้องสมุด. มหาสารคาม : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- จวีวรรณ ลามเสถียร. (2540). การศึกษาการนิเทศวิชาการในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนลำปาววิทยาคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชรัตน์ สินธุสอาด. (2536). สมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัด บุญญา. (2538, กรกฎาคม – กันยายน). “เทคนิคการกำกับติดตามผลการปฏิบัติการสอนเพื่อการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน”, สารพัฒนาหลักสูตร. 14(122) : 52 – 57.

- จัด บุญญา. (2547). “หลักการแนวคิดในการนิเทศการศึกษายุคใหม่. (ออนไลน์)”,
แหล่งที่มา : <http://www.nitesonline.net/warasan/8.chat.doc>
วันที่สืบค้น 13 กรกฎาคม 2547
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2535, กันยายน – ธันวาคม). “รูปแบบการนิเทศการเรียนรู้การสอน”,
วารสารวิชาการ – อุดมศึกษา. 2(1) : 22 – 24.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2546). การนิเทศการสอนแผนใหม่. กรุงเทพฯ : บี อี ซี.
- ชารี มณีสรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ศิลปาบรรณาคาร.
- (2542). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- ชูลี ผลว่า. (2540). ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ
ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2536). การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เชษฐพงษ์ สันทรัพย์. (2542). การศึกษาการดำเนินนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน
บ้านดอนหันวิทยาสาร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เดชา หามนตรี. (2538). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ดอม พรหมทอง. (2545). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการ
นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฝือ
จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เทคโนโลยี Internet กับการนิเทศการศึกษา. (2547). (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : <http://www.nitesonline.net/it/8.htm>. วันที่สืบค้น 13 กรกฎาคม 2547
- ธราศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2540). การเลือกและจัดทรัพยากรห้องสมุด. กรุงเทพฯ :
โสภณการพิมพ์.

- ธีรชัย พรหมบุตร. (2538). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการการนิเทศภายใน
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุราษฎร์ธานี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) สงขลา :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมนอง ถามา. (2537). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
น่าน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวนิตย์ ชูเชิด. (2536). การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- นริศรา อุปกรณ์ศิริการ. (2542). การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้เกี่ยวข้อง
กับการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิกร เพ็ญเวียง. (2538, กรกฎาคม – กันยายน). “การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียน
การสอนในโรงเรียน”, มติครู. 14(114) : 47 – 51.
- นิคม นิธิปรีชา. (2543). การนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม (การบริหารการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ ไทยพานิชย์. (2535). เทคนิคการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2535). การนิเทศแบบคลินิก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิเวศน์ คิทยา. (2542). ความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชา
การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุรินทร์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยาภรณ์ แซ่ซิม. (2542). การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.

- บัณฑิต พลวิบูลย์. (2540). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. ปีการศึกษา 2538 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2536). การนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- บุญธรรม ศิริบุญกาญจน์. (2545, มิถุนายน-กรกฎาคม). "การนิเทศเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่ระบบการประกันคุณภาพภายใน", วารสารประชาศึกษา. 52(5) : 24 – 27
- ประดิษฐ์ พลหงษ์. (2542). ความต้องการนิเทศการศึกษาของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ ญาณกาย. (2545). การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม ทรงสอาด. (2545). ผลของการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประมวล องค์กรการ. (2540). ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง. ปรินุญานินพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประมุข ดันจำรูญ. (2535). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในแบบผสมผสานในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- ประยุทธ์ อุ่นท้าว. (2544). การดำเนินงานตามนโยบายการนิเทศ 100 % ในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขตที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- ประยูร ภูพันธ์. (2543). การติดตามการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ รัตนธ. (2544). การปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถม
ศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองโก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกระนวน
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาร โจนคุณธรรม. (2540). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา : ศึกษา
เฉพาะกรณีโรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.
----- (2536). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
----- (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
----- (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- พจนา ทรัพย์สมาน. (2535, เมษายน). "การนิเทศภายในโรงเรียนความสำเร็จอยู่ที่ใคร",
ประชาศึกษา. 42(7) : 8 – 9.
- พลวิทย์ เกิดมี. (2544 , ธันวาคม). "การศึกษาที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์", การปฏิรูปการศึกษา 4 (12) : 5.
- พนัส หันนาคินทร์. (2529). หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช.
- เพ็ญศรี สิบภา. (2535). การปฏิบัติการณ์นิเทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ พรหมวิเชียร. (2543). คู่มือการนิเทศและแนวการบริหารโรงเรียน. นครนายก
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ.
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2528) เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอน
มัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- . (2536). การนิเทศการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2540, เมษายน). “การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา”, การศึกษา
ตลอดชีวิต. 19(2) : 18 – 23.
- มนทรา โกสม. (2540). การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
เขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ยรรยง สีไทร. (2542). การเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาของข้าราชการครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัด
หนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนิกร ทองสุขดี. (2536, กุมภาพันธ์). “บรรณนิทัศน์กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน – คิด – เขียน
ของครูสังคมศึกษา”, วารสารวิชาการ. 5(2) : 46-50.
- รุ่ง มาใจ. (2544, มีนาคม). “การนิเทศภายในแบบคู่สัญญาหรือแบบปาท้องโก”, ครูเชียงราย.
37(225) : 17 – 19.
- ลมูล บุญมณี. (2537). ความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2535, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). “บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศ : แนวโน้ม
ในอนาคต”, สารพัฒนาหลักสูตร. 11(109) : 69 – 75.
- . บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อาร์ดกราฟิค.
- วิเชียร วงศ์ก้อม. (2542). การศึกษากำหนดงานนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วินัย สุขวรรณ. (2538). การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- วินัย สุขวรรณ. (2538). การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ อานันทสิทธิ์. (2545, เมษายน – มิถุนายน). “การนิเทศเชิงระบบ”, วิทยาจารย์.
101(1) : 18 – 20.
- ศุภโชค เสือทอง. (2537). การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับมัธยม
ศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภวัตร พิเลิศ. (2544). การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สร้อยธร ฉันทวรภาพ. (2544). แนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมเพียง กุลละวณิชย์. (2545). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้นิเทศใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพรณ ฉลาดดี. (2542). ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งคริสตจักรในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ บุญทศ. (2541). ปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2534 , ธันวาคม-มกราคม). “บทบาทของ ก.ค. ในทศวรรษหน้า”, วารสาร
ข้าราชการครู. 11(2) : 16.

- สุรพันธ์ โกยวานิชย์. (2537). การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ศรีรักษธรรม. (2541). การปฏิบัติการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ศรีวินิจ. (2539). ความต้องการการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545, สิงหาคม). "การนิเทศภายในโรงเรียนหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน", วารสารวิชาการ. 5(8) : 25 – 31.
- สุพจน์ อิ่มสงวน. (2539). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร วาปีโส. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุวณณา ทัดเทียม. (2538). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดาวรรณ พานิชสุขไพศาล. (2539). ความพอใจของครูต่อกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุเทพ เทพบุญศรี. (2538). การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมเพียง กุลละวณิชย์. (2545). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้นิเทศใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสถียร เทียงธรรม. (2542). การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- .(2541) , มกราคม). "การนิเทศภายในโรงเรียน", การศึกษาเอกชน. 7(72) : 37-41.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- เสาวนีย์ สุภรสุข. (2536). ความต้องการการนิเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน
การบัญชีและพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษาเฉพาะ
กรณีเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) พิษณุโลก :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2530). แนวการนิเทศงานวิชาการในโครงการส่งเสริม
ตามระบบงานวิชาการภายในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2535). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี. เอกสารอัดสำเนา.
- อเนก ส่งแสง. (2540). การนิเทศการศึกษา. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. คณะครุศาสตร์.
สถาบันราชภัฏพระนคร.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี โพธิ์ทอง. (2544). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อสนีวันญ์ แสงทะดา. (2546, มิถุนายน). "การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุน
การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู", วารสารวิชาการ. 6(6) : 42 – 48.

- อาคม จันทสุนทร. (2527). "การนิเทศภายในโรงเรียน" ในเอกสารการสัมมนา เรื่อง การส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร การศึกษา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารมณ จนวนจิตร. (2544). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- อุดมศักดิ์ พลอยบุตร. (2536, เมษายน – พฤษภาคม). "การนิเทศภายในภาคปฏิบัติที่มี ประสิทธิภาพ", สารพัฒนาหลักสูตร. 12(114) : 57 – 63.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์. (2528). หลักการและแนวทางในการจัดการ นิเทศสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์.
- อรนันท โพธิหน่อทอง. (2537, กุมภาพันธ์). "ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทอย่างไร ในการนิเทศภายในของตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา", การศึกษาท้องถิ่น. 5(4) : 14 – 19.
- อำพล สมักรการ. (2535). ปัญหาการนิเทศภายในตามทฤษฎีของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- อำภา บุญช่วย. (2537). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.
- Anello, Francisco Rafael. (1996, February) "Behaviors and Attitudes of Teachers and Principals Concerning Effective Supervision," *Dissertation Abstracts International*. 56(08) : 2941 – A .
- Bobby, G.M. (1971, September) "Supervisory Practices of Principals in Selected Accredited Secondary School in Mississippi". *Dissertation Abstracts International*. 50 : 1233 – A.
- Lucio, William.H and Mc Neil John.D. (1969). *Supervision and Synthesis of Thought and Action*. New York : Mc Graw – Hill Book Inc.
- Sullivan, Anne and Cheryl Granade . (1981, November) "The Work of the Instructional Supervisory : A Functional Anaysis," *Dissertation Abstracts International*. 41 : 3068 – A.
- Wayne, B.E. (1980, October). "Perception of Elementary School Concer ning their Role in Supervision". *Dissertation Abstracts International*. 41 (October 1980) : 1293 – A

ดรรชนี

ดรชนีบรรณทัศน์

ดรชนีชื่อผู้แต่ง

หนังสือและตำรา	หน้า
กรมวิชาการ	69
ครุรักษ์ ภิมย์รักษ์	60
ชาญชัย อาจินสมาจาร	74(35)
ซารี มณีศรี	61(15),67(24)
ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์	56
นิพนธ์ ไทยพานิชย์	52(02),53(03)
บันลือ พฤษะวัน	55
ประมุข ดันจำรูญ	55
ประเสริฐ เชษฐพันธ์	69
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	51(01),57(10),73(32),75
ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	68
ไพฑูรย์ พรหมวิเชียร	70
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	56
วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์	62
สุทนต์ ศรีไสย์	58
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	54(04),57(11),63(17),65(20) 66(21,22),67(23),70(29),73(33) 74(34)
หน่วยศึกษานิเทศก์	54
อเนก ส่งแสง	64
อนุศักดิ์ สมิตสันต์	65(19)
อัญชลี โพธิ์ทอง	72
อารมณ ฉนวนจิตร	71
อำภา บุญช่วย	59

บทความ

หน้า

ชัด บุญญา	79(07),84(17)
ชาญชัย อาจินสมาจาร	76(02)
นิกร เพ็ญเวียง	78(06)
บุญธรรม ศิริบุญยกาญจน์	81(12)
พจนา ททรัพย์สมาน	76(01)
เมตต์ เมตต์การุณจิต	80(09)
รุ่ง มาใจ	81(11)
วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์	77(03)
ศุภณีย์เทคโนโลยี	83(16)
ศิริวรรณ อานันท์สิทธิ	82(13)
สุเทพ เมฆ	79(08),80(09)
สุรศักดิ์ ปาเฮ	82(14)
อัสนีวันญ์ แสงทะดา	83(15)
อุดมศักดิ์ พลอยบุตร	77(04)
อรนันท์ โพธิ์หน่อทอง	78(05)

งานวิจัย	หน้า
กัลยา ราสา	120
กัลยา หอยทอง	133
กิตติ ปาประโคน	97
กอบกุล ไชยพันธุ์	92
ก้องเกียรติ บุคตาเจริญ	102
เข็มชาติ มหิปปโกชน์	121
คณีย์ เกลี้ยงสอาด	103
คึกฤทธิ์ วงศ์อารีย์	134
จุลมาศ จำปา	123
จรัสเนตร ยุววิทยา	104
ฉวีวรรณ ลากเสถียร	108
ชรัตน์ สินธุสอาด	88
ชูลี ผลว่า	110
เชษฐพงษ์ สินทรัพย์	124
เดชา หามนตรี	98
ดอม พรหมทอง	141
เทียมจันทร์ ชูสินธุ์	105
ธีรชัย พรหมบุตร	99
ธรรมนอง ถามา	93
นิคม นิธิปรีชา	131
นวนิตย์ ชูเชิด	89
นริศรา อุปกรณ์ศิริการ	125
นิตยาภรณ์ แซ่ซิม	126
บัณฑิต พลวิบูลย์	111
ประสาน ไรจนคุณธรรม	114
ประมวล องค์กรการ	112
ประยูร ภูพันธ์	132
ประยุทธ์ อุ่นท้าว	135
ประสาท รัตนตา	136
ประนอม ทรงสอาด	142
ประดิษฐ์ ญาณกาย	143
เพ็ญศรี สืบภา	85

งานวิจัย (ต่อ)	หน้า
มนธิรา โกสม	116
มงคล ดันตมุสิก	86
ยรรยง สีหไตร	127
ลมูล บุญมณี	94
วิชัย เกียรติยาจารย์	90
วินัย สุขวรรณ	100
วิเชียร วงศ์ก้อม	128
ศุภโชค เสือทอง	95
ศุภวัตร พิเลิศ	137
สรัญธร จันทวรรณเทพ	138
สุวันนา ทัดเทียม	101
สุรพันธ์ โกยวานิชย์	96
สุดาวรรณ พานิชสุขไพศาล	106
สุเทพ เทพบุญศรี	107
สุรพงษ์ ศรีรักษธรรม	117
สุวรรณ บุญทศ	118
สุภาพรรณ์ ฉลาดดี	130
เสถียร เทียงธรรม	129
แสน สมนึก	119
สมเดช พินิจสกุล	139
สมเพ็ญ กุลละวณิชย์	145
เสาวนีย์ สุภรสุข	91
อัสนีวันญ์ แสงทะดา	140
อำพล สมักรการ	87

บรรณานุกรม

หนังสือและตำรา	หน้า
การนิเทศภายในโรงเรียน	55(07),65(20)
การนิเทศการสอน	56(08),57(10),60(14), 71(30),75(36)
การนิเทศแบบคลินิก	53
การนิเทศการสอนแผนใหม่	74
การนิเทศการศึกษา	61(15),64(18),67(24) 68,72
การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ	68
การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ	65
การบริหารงานวิชาการ	51(1),59(13),65(19),73
การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน	56
การบริหารการศึกษา	69
การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนำร่อง รูปแบบที่จัดสรร	74
การพัฒนาระบบการนิเทศภายในแบบผสมผสานในโรงเรียน ประถมศึกษา	55(06)
การพัฒนาการนิเทศการศึกษา	66
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การสอน	63
คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน	54(05),67(23)
คู่มือการนิเทศและแนวการบริหารโรงเรียน	70(28)
จุดประกายความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้	66
เทคนิคการนิเทศการศึกษา	52
แนวทางการนิเทศ	54
แนวทางการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง	69
รายงานการประเมินผลระบบการนิเทศ การศึกษาในประเทศไทย	57(11)
หลักการนิเทศการศึกษา	58(12),62(16)
เอกสารประกอบการศึกษาดำเนินการเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา	73(33)
20 ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	70(29)

บทความ

หน้า

การนิเทศภายในโรงเรียนความสำเร็จอยู่ที่ใคร	76(01)
การนิเทศภายใน : ภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ	77(04)
การนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน	78(06)
การนิเทศภายในโรงเรียน	79(08),80(9,10)
การนิเทศเชิงระบบ	82(13)
การนิเทศภายในแบบคู่สัญญาหรือแบบปาท้องโก๋	81(11)
การนิเทศเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่การประกันคุณภาพภายใน	81(11)
การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน	82(14)
การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุน	
การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู	83(15)
เทคนิคการกำกับติดตามผลการปฏิบัติการสอนเพื่อ	
การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	79(07)
บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศ : แนวโน้มในอนาคต	77(03)
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทอย่างไรในการ	
นิเทศภายในของตนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	78(05)
รูปแบบของการนิเทศการเรียนการสอน	76(02)
หลักการแนวคิดในการนิเทศ	84(17)
Internet กับการนิเทศ	83(16)

งานวิจัย

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน	
การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง	101
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี	
โรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐาน จังหวัดยโสธร	114
การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาส ตามทัศนะของครู	
ในโรงเรียนที่มีนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับ	
โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา	
จังหวัดมหาสารคาม	111
การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา	
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์	137

งานวิจัย (ต่อ)	หน้า
การดำเนินงานตามนโยบายการนิเทศ 100 % ในโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย	135
การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์	143
การติดตามการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น	132
การนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา	131
การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนจังหวัดสระบุรี	98
การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	116
การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด	139
การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดนครปฐม	133
การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี	129
การปฏิบัติการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี	85
การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์	97
การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง	103
การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน เขตการศึกษา 6	104
การปฏิบัติการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า	117

งานวิจัย (ต่อ)

หน้า

การปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ศึกษาอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น	136
การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อย่างเป็นระบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย	134
การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตแก้วปราการ จังหวัดสมุทรปราการ	145
การเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษาของข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย	127
การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพ การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	119
การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12	125
การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง	100
การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	95
การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่	96
การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพัทลุง	89
การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุราษฎร์ธานี	99
การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนที่ได้รับ การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	102

งานวิจัย (ต่อ)

หน้า

การศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา	107
การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม สามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์	108
การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น	124
การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย	121
การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	128
การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม	126
การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนการพัฒนา การวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ	140
ความต้องการการนิเทศภายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน การบัญชีและพัสดุโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	91
ความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพ	92
ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่	90
ความมั่นใจในตัวเองเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์	94
ความพอใจของครูต่อกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือ เซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร	106
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดน่าน	93

งานวิจัย (ต่อ)	หน้า
แนวโน้มการนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย	138
ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร	86
ปัญหาการนิเทศภายในตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี	87
ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา	105
ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดลำปาง	112
ปัญหาการดำเนินนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองยโสธร	118
ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการ นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี	141
ผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย	142
ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะ ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์	110
ศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม	123
ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เอกชน สังกัดกองการศึกษามูลนิธิคริสตจักรในประเทศไทย130	
สภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ	88
สำรวจปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการนิเทศภายใน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครพนม	120

ดรชนีหัวเรื่อง

หนังสือและตำรา

หลักการนิเทศการศึกษา

หน้า

51,54(04),58,59,62,66(21),73(32)

กระบวนการนิเทศการศึกษา

54(05),56(08),57(11),61,65(20)

67(23),67(24),70(28),73(33)

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

56(09),57(10),63,64,65(19)

69(26,27),71,72,74(34,35),75

บทบาทในการนิเทศการศึกษา

55(07)

การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

55(06),60,66(22),70(29)

เทคนิคการนิเทศการศึกษา

52,53,68

บทความ

หลักการนิเทศการศึกษา

77(04)

กระบวนการนิเทศการศึกษา

78(06),79(08),82(13),83(15)

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

76(02),79(07),80(10),81(11)

บทบาทในการนิเทศการศึกษา

76(01),77(03),78(05),80(09),
82(14)

การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

81(12),83(16),84

งานวิจัย

หน้า

หลักการนิเทศการศึกษา

86,91,103,104

กระบวนการนิเทศการศึกษา

87,89,94,96,97,98,99,102(17,18)

109,110,113,115,118,121,122,

123,125,126,127,128,129,130,

131,132,133,134,136,137,

141,142,144,145

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

87,95,101,105,107,112,116,

117,135

บทบาทในการนิเทศการศึกษา

88,90

การพัฒนาการนิเทศการศึกษา

139

กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

92,93,106,120,127,140,

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นายวิชัย กุศลสง
เกิดวันที่	1 พฤษภาคม 2500
สถานที่อยู่	15/1 หมู่ที่ 9 ต.บ้านพริก อ.บ้านนา จ.นครนายก รหัสไปรษณีย์ 26110
ตำแหน่งหน้าที่ สถานที่ทำงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเกาะพิบูล โรงเรียนวัดเกาะพิบูล ต.ศรีกะอาง อ.บ้านนา จ.นครนายก 26110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” อ.บ้านนา จ.นครนายก
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2526	ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

นักหอสมุดกลาง มศว ประสานมิตร
วันกำหนดส่ง

เลขทะเบียนหนังสือ

100-67467549

92-074-2549

25601152549

~~SECRET~~

2 230117 2549

28150181549

N-152550

100-443887-100

2142052550

5 RA 2550

6-1. 6390

100-10489551

118-10551